

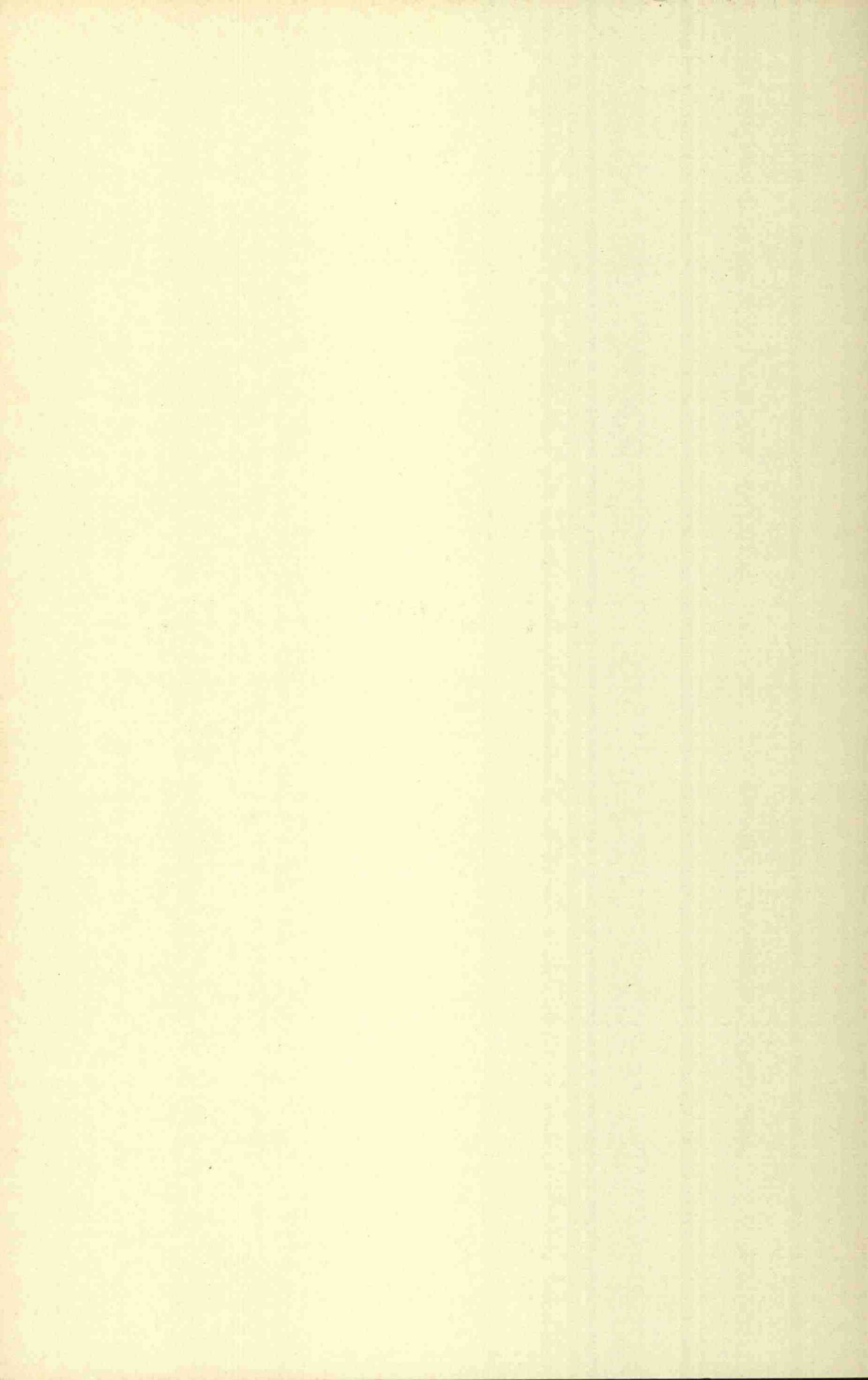

KAUPPAKORKEAKOULU

1972–1973

HELSINGISSÄ 1973

KAUPPA-
KORKEAKOULU

KERTOMUS LUKUVUODESTA
1972—1973

ISBN 951-699-017-7

Oy Weilin + Göös Ab
TAPIOLA 1973

KAUPPA- KORKEAKOULU

KERTOMUS LUKUVUODESTA
1972 — 1973

TOIMITTANUT
KORKEAKOULUN REHTORI

HELSINGISSÄ 1973

VUORINEUVOS J. W. WALDEN

Kauppakorkeakoulun valtuuskunnan puheenjohtaja vuorineuvos *J. W. Walden* kuoli marraskuun 19. päivänä 1972 Valkeakoskella.

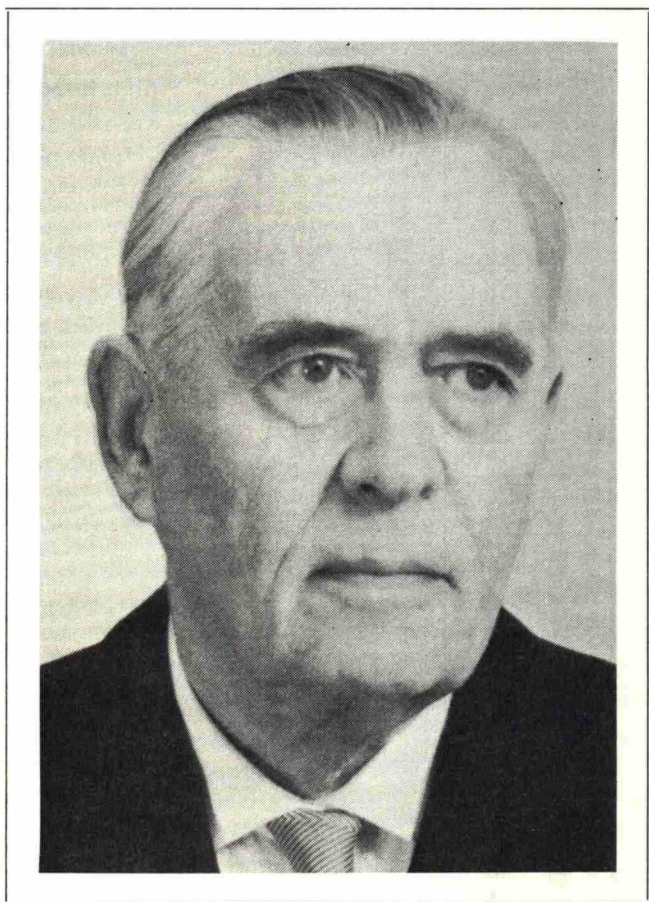
Vuorineuvos Walden syntyi Pietarissa 1907, tuli ylioppilaaksi 1925 ja ekonomiksi Kauppakorkeakoulusta 1929. Jo opiskeluaikanaan hän valmistautui tulevaa elämänuraansa varten tutustuen monipuolisesti mm. selluloosan ja paperin valmistukseen sekä puunjalostusteollisuuden tuotteiden markkinointiin sekä kotimaassa että ulkomailla.

Elämäntyönsä vuorineuvos Walden suoritti Yhtyneet Paperitehtaat Osakeyhtiössä, jonka palvelukseen hän tuli 1931. Yhtiön toimitusjohtajaksi hänet nimitettiin 1940 ja tätä tehtävää hän hoiti vuoteen 1970 saakka.

Vuorineuvos Waldenilla oli lukuisia talous- ja liike-elämän luottamustehtäviä. Hänen panoksensa oli merkittävä myös maamme urheiluelämässä.

Kauppakorkeakoulun valtuuskunnan jäsenenä vuorineuvos Walden toimi vuodesta 1950 ja puheenjohtajana vuodesta 1962 antaen tässä ominaisuudessa huomattavan panoksen korkeakoulun ja erityisesti sen talouden kehittämisessä. Ansiokkaan toimintansa johdosta hänet kutsuttiin korkeakoulun kunniajäseneksi vuonna 1971 järjestetyssä promootiossa. Myös Kauppakorkeakoulua lähellä olevien yhteisöjen, Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan ja Ekonomiliiton toimintaan hän aikaan otti aktiivisesti osaa.

Vuorineuvos Walden oli näkyvimpiä ja omaleimaisimpia teollisuusjohtajiamme toisen maailmansodan jälkeisinä vuosikymmeninä, ja hän hoiti useita vaativia tehtäviä. Hänellä oli kuitenkin erityinen kiintymys juuri korkeakouluumme, ja se ilmeni monin tavoin. Sen vuoksi Kauppakorkeakoulu, sen opettajat, muu henkilökunta ja opiskelijat tuntevat suurta kiitollisuutta vuorineuvos Waldenin elämäntyötä kohtaan ja kaipausta hänen poismenonsa johdosta.

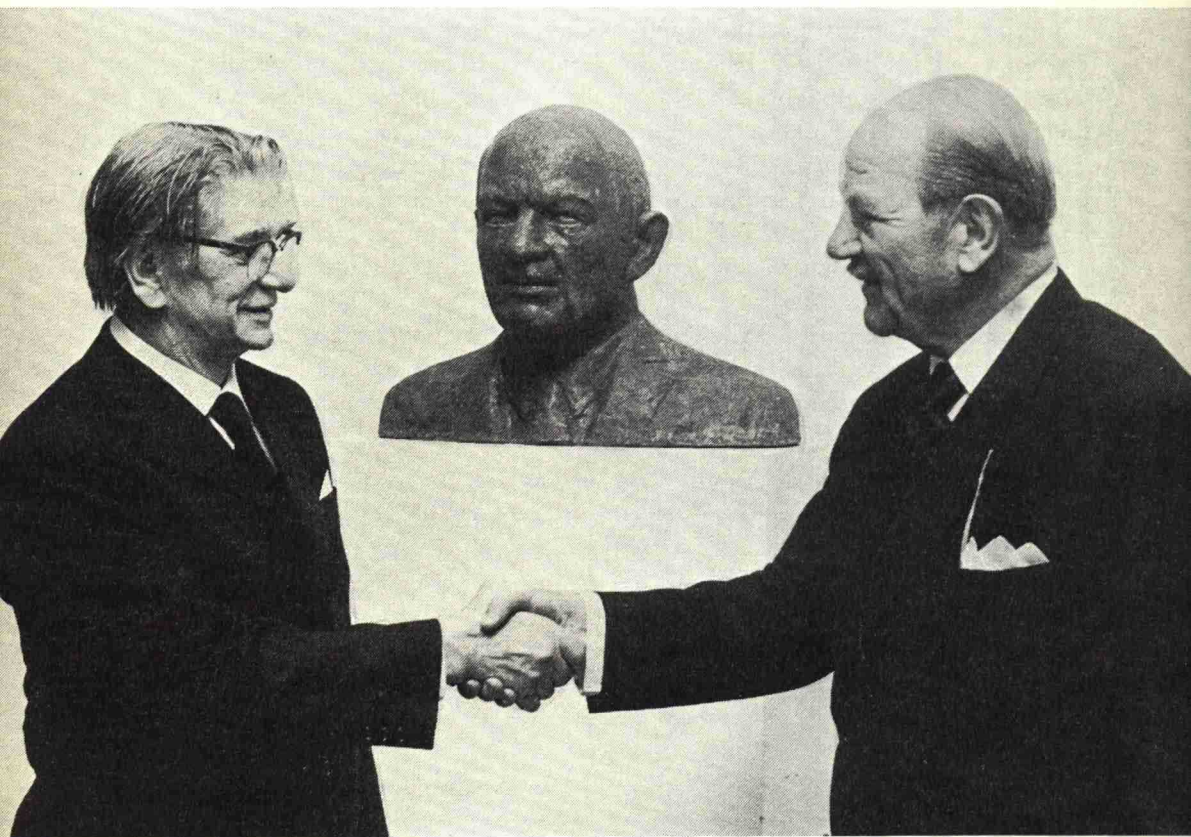
LEHTORI BROR ERIK HILDÉN

Kauppakorkeakoulun pitkäaikainen saksan kielen lehtori Bror Erik Hildén kuoli 15. 10. 1972 Helsingissä. Lehtori Hildén siirtyi eläkkeelle vuonna 1954 Kauppakorkeakoulun palveluksesta, jolloin hänellä oli takanaan mittava työsarka korkeakoulussamme.

Lehtori Hildén syntyi 1884 Kymissä, tuli ylioppilaaksi vuonna 1902 ja valmistui filosofian kandidaatiksi 1907. Hän toimi Kauppakorkeakoulun tuntiopettajana 1929—38. Vuonna 1938 hänet nimitettiin Kauppakorkeakoulun saksan kielen lehtoriksi, jona hän toimi eläkeikänsä saakka.

Lehtori Hildén nautti kaikkien ystäviensä ja työtoveriensa keskuudessa syvää kiintymystä ja kunnioitusta. Kauppakorkeakoulu, etenkin sen vanhemmat opettajat ja virkailijat sekä monilukuiset entiset opiskelijat muistavat lehtori Bror Erik Hildénia suuresti kiitollisina hänen työstään.

KTT H. C. EINO HIRVOSEN MUOTOKUVA

Maaliskuun 28. päivänä 1973 paljastettiin Kauppakorkeakoulun valtuuskunnan jäsenen sekä hallituksen entisen puheenjohtajan ja edelleen sen jäsenenä toimivan kauppatieteiden tohtori h.c. *Eino Hirvosen* muotokuvaveistos. Sen on tehnyt taiteilija *Ben Renvall* korkeakoulun hallituksen ja valtuuskunnan toimeksiannosta.

Muotokuvan paljastustilaisuudessa oli läsnä tohtori ja rouva *Hirvosen* lisäksi korkeakoulun hallituksen ja valtuuskunnan jäseniä sekä korkeakoulun opettaja- ja virkailijakuntaa. Muotokuvan paljastuspuheen piti Kauppakorkeakoulun hallituksen puheenjohtaja vuorineuvos *Eero Viima*. Paljastuspuheessaan vuorineuvos *Viima* lausui seuraavaa:

”Johtaja, pääkonsuli, kauppatieteiden kandidaatti *Eino Hirvonen* on sen jälkeen kun hän lopetti opintonsa Kauppakorkeakoulussamme hoitanut tärkeitä ja vastuunalaisia tehtäviä taloudellisella alalla. Mutta samalla hän on toiminut läheisessä yhteydessä Kauppakorkeakoulusta päässeiden ekonomien ja kandidaattien kanssa. Hän on ollut johtavia voimia heidän yhdistyksissään, tarmokkaasti ja tehokkaasti ottanut osaa Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan talon rakennustoimintaan ja kaikin voimin muutenkin avustanut ylioppilaita ja opintonsa päättäneitä. Hän on ollut lujana yhdyssiteenä Kauppakorkeakoulun ja sen oppilaiden ja opintonsa päättäneiden kesken, ja luonut viimeksimainittuihin yhteishenkeä ja kannustanut uusiin saavutuksiin. Ja nyt viimeksi hän on saavuttanut suurimman ansionsa taloustieteellisen viljelyn edistämässä ennenkuulumattoman menestyksellisen toimintansa kautta Kauppakorkeakoulun keräystoimikunnan puheenjohtajana.”

Nämä sanat lausui kunniatohtoriksi vihittävästä *Eino Hirvosesta* rehtori *O. W. Louhivuori* suorittaessaan promootioaktia v. 1950. *Eino Hirvonen* on ollut Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan ja Ekonomiliiton puheenjohtaja ja kummankin yhdistyksen kunniajäsen ja toiminut myös Kandidaattiyhdistyksen hallituksen jäsenenä ja sihteerinä. Kauppakorkeakoulun hallituksen jäsenenä hän on ollut yli 26 vuotta ja siitä ajasta hallituksen puheenjohtajana 15 vuotta. Tohtori *Eino Hirvosen* ansiot Kauppakorkeakoulun hyväksi ovat vertaansa vailla. Tähän samaan piiriin kuuluu hyvin läheisesti myös Liikesivistysrahasto, jonka toimintaan *Eino Hirvonen* on dynaamisella panoksellaan voimakkaasti vaikuttanut. Hän on alusta alkaen ymmärtänyt liikesivistyksen merkityksen koko laajuudessaan ja saanut myös muut sen ymmärtämään. Rahaston lahjoitusvarojen jyrkkä kasvu puhuu *Eino Hirvosen* tästäkin työstä selkeää kieltään.

Olen päässyt hyvin läheltä seuraamaan *Eino Hirvosen* toimintaa, sillä hänen varsinainen elämäntyönsä on tapahtunut itsenäisen tukkukaupan piirissä ja sen yhtenä näkyvimpänä luottamusmiesshahmona. *Eino Hirvonen* toimi useita vuosia Suomen Tukkukauppiain Liiton puheenjohtajana ja on keskusjärjestön kunniajäsen. Tukon hallintoneuvoston jäsen hän on edelleen. Näissä tehtävissä on hyvin ilmennyt *Eino Hirvosen* ominainen rakentava laaja-alainen tarkastelutapa. Hän näkee asiat — niiden syy-, seuraus- ja vaikutussuhteet — kauas niin ajallisesti kuin alueellisestikin mitattuina.

Eräässä vuonna 1960 pitämässään puheessa *Eino Hirvonen* sanoi mm. seuraavasti: ”Meidän on otettava kanta siihen, mikä on meidän aatteellisen työmmme sisältö ja mikä sen tavoite.

Se on toiminta v a p a u d e n puolesta. Talouselämän vapaus on eräs niistä perustekijöistä, joihin sekä isänmaan että yksilön vapaus pohjautuvat.”

Ne ovat isänmaanmiehen sanoja. Eivätkä ne hänen osaltaan ole jääneet pelkiksi sanoiksi, kuten me kaikki hyvin tiedämme.

Eino Hirvonen oli kauppatieteiden kandidaatiksi valmistuttuaan jo jäämässä metsäteollisuuden palvelukseen, mutta sitten tekstiiliala voitti. Eino Hirvosen ansiot maan talouselämän ja erityisesti sen liikesivistyksen kehittämisessä ovat poikkeuksellisen suuret. Tätä todistavat monet aikaisemmat hänen osakseen tulleet tunnustuksenosoitukset.

Tänään olemme jälleen kohdistamassa kiitollisuuttamme ja tunnustuksemme Eino Hirvoseen ja hänen työhönsä. Johtaessaan Liikesivistysrahaston keräystointia, hän keskeiseltä osin mahdollisti Kauppakorkeakoulun tilojen laajentamisen sekä Chydenian ostamisen ja kunnostamisen. Tämän ja hänen muiden suurten ansioidensa johdosta Kauppakorkeakoulun hallitus ja valtuuskunta päättivät kiitollisuutensa osoitukseksi teettää Eino Hirvosen muotokuva-veistoksen. Taideteoksen on Eino Hirvosen omasta toivomuksesta veistänyt kuvanveistäjä Ben Renvall, ja se on nyt valmiina nähtäväksemme.

(Verho poistetaan)

Me kiitämme Teitä, kuvanveistäjä Renvall, ja onnittelemme Teitä onnistuneesta taideteoksesta. Kuvattava on luonnollisen, hyväntahtoisen ja rehdin näköinen niinkuin Eino Hirvonen on.

Herra rehtori, pyydän, että Te Kauppakorkeakoulun puolesta vastaanotatte tämän veistoksen ja sijoitatte ja säilytätte sen täällä asian- ja arvonnukaisesti.

Korkeakoulun puolesta veistoksen otti vastaan rehtori *Jaakko Honko*, joka kiinnitti erityisesti huomiota tohtori Hirvosen arvokkaaseen panokseen korkeakoulun rakennushankkeiden toteutuksessa.

Tohtori Hirvonen kiitti Kauppakorkeakoulua ja sen hallitusta ja valtuuskuntaa osakseen tulleesta huomionosoituksesta ja muotokuvan veistänyttä taiteilija Renvallia antoisasta yhteistyöstä.

I Hallinto, opettajat, laitokset sekä viran- ja toimenhaltijat 31. 5. 1973

Hallinto

Kauppakorkeakoulun kansleri

WARIS, KLAUS HENRIK, FT, KTT h.c. (Kauppakorkeakoulu ja Svenska Handelshögskolan), 14; 67.

Valtuuskunta

Puheenjohtaja: VIIMA, EERO JALMARI, KTM, vuorineuvos, Helsingin kauppakamarin valitsema. 07; 57.

Varapuheenjohtaja: PARTANEN, ERKKI JOHANNES, LaL, vuorineuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 15; 67.

AHLSTRÖM, BÖRJE BERTEL, ekon., johtaja, pääkonsuli, Kymenlaakson kauppakamarin valitsema. 11; 58.

AHLSTRÖM, KAUKO KALERVO, ekon., kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 14; 63.

ANGERO, TAUNO PIETARI, LaL, VT, FT h.c., toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 08; 60.

ARO, EINO JOHANNES, MH, kauppaneuvos, Pohjois-Karjalan kauppakamarin valitsema. 09; 59.

FREDRIKSON, MAUNO FREDRIK, dipl.ekon., toimitusjohtaja, Kanta-Hämeen kauppakamarin valitsema. 14; 71.

HALLE, KAARLO PENTTI, DI, vuorineuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 08; 69.

HIRVONEN, EINO, KTK, KTT h.c., Liikesivistysrahaston valitsema. 02; (48) 51.

HONKAJUURI, PAAVO MIKKO, DI, vuorineuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 14; 66.

HONKO, JAAKKO OLAVI, KTT, FT h.c., professori, Kauppakorkeakoulun rehtori. 22; 63.

- HULKKO, VIHTORI OLAVI, ekon., kauppaneuvos, Oulun kauppakamarin valitsema. 04; 64.
- KAUPPINEN, AULIS PIETARI, KTM, kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 03; 50.
- KORTE, TEPPO FREDRIK, KTM, pääjohtaja, Turun kauppakamarin valitsema. 19; 73.
- KOSKELO, AARNE KAARLO, KTM, pääkonsuli, Liikesivistysrahaston valitsema. 00; 61.
- KOSKINEN, URHO VIHTORI, ekon., johtaja, Riihimäen-Hyvinkään kauppakamarin valitsema. 09; 64.
- KUOSMANEN, KAUKO OLAVI, VT, kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 13; 73.
- KUUSINEN, KALLE JUHO PETTER, Kauppakorkeakoulun kunniajäsen, KTT h.c., kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 89; 56.
- LAPPALAINEN, ESKO, KTM, kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 20; 63.
- LIPSANEN, ERKKI AUGUST, ekon., kauppaneuvos, Porin kauppakamarin valitsema. 11; 50.
- MÄLKIÄ, AARNE, toimitusjohtaja, Länsi-Uudenmaan kauppakamarin valitsema. 00; 53.
- PALOLUOMA, TUUKKA KALEVI, ekon., johtaja, Etelä-Pohjanmaan kauppakamarin valitsema. 20; 73.
- PENTTILÄ, ONNI ANTERO, ekon., VT, vuorineuvos, Lahden kauppakamarin valitsema. 15; 62.
- PYLKKÄNEN, MATTI TAPIO, DI, toimitusjohtaja, Mikkelin kauppakamarin valitsema. 24; 71.
- ROSSI, TARU REINO KAI, FT, pääjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 19; 71.
- RUOHO, VILJO KALEVI, ekon., kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 16; 67.
- SALMINEN, LAURI ALEKSI, ekon., dipl.-ins., Lapin läänin kauppakamarin valitsema. 19; 71.
- SALOJÄRVI, PEKKA TAPANI, ekon., toimitusjohtaja, Keski-Suomen kauppakamarin valitsema. 40; 69.
- SALOVAARA, EERO ILMARI, ekon., pääjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 18; 68.
- SWANLJUNG, KAJ TORSTEN, KTM, konsuli, toimitusjohtaja, Vaasan kauppakamarin valitsema. 16; 65.
- TELARANTA, KAARLO ARMAS, LaT, professori, Kauppakorkeakoulun vararehtori. 15; 69.
- THIVOLA, CARL MIKAEL (MIKA), LOK, VTM, Pohjoismaiden Yhdyspankin

- pääjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 22; 67.
- VAINIO, EERO RAIMO, ekon., toimitusjohtaja, Keski-Pohjanmaan kauppakamarin valitsema. 29; 65.
- VAINIO, VALDE ANTON, KTM, konsuli, toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 01; 59.
- VARANKO, ERKKI VILHO PERTTELI, KTM, kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 04; 54.
- VARTIAINEN, OSMO JOHANNES, ekon., kauppaneuvos, Kuopion kauppakamarin valitsema. 10; 50.
- VIRKKUNEN, LAURI VEIKKO, DI, konsuli, toimitusjohtaja, Tampereen kauppakamarin valitsema. 20; 65.
- VIRKKUNEN, MATTI SAMULI, VT, FT h.c., KTT h.c., Kansallis-Osake-Pankin pääjohtaja, Turun yliopiston kunniajäsen, Liikesivistysrahaston valitsema. 08; 50.
- WIRO, PAULI JULIUS, KTM, pääkonsuli, Liikesivistysrahaston valitsema. 07; 64.
- VÄYRYNEN, TAUNO VEIKKO, kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 11; 59.
- YLIJOKI, YRJÖ ENSIO, DI, teollisuusneuvos, Kaakkois-Suomen kauppakamarin valitsema. 15; 63.
- YRJÖNEN, KAARLO SAKARI, VT, toimitusjohtaja, Keskuskauppakamarin valitsema. 23; 66.

Hallitus

- Puheenjohtaja:* VIRKKUNEN, MATTI SAMULI, VT, FT h.c., KTT h.c., Kansallis-Osake-Pankin pääjohtaja. 08; 50.
- Varapuheenjohtaja:* KIRVES, LAURI KALERVO, KTM, toimitusjohtaja. 14; 50.
- HEIKKILÄ, PENTTI REINO, ekon., vuorineuvos, Kauppakorkeakoulun kunniajäsen. 15; 67.
- HIRVONEN, EINO, KTK, KTT h.c. 02; (46) 50.
- HONKO, JAAKKO OLAVI, KTT, FT h.c., professori, Kauppakorkeakoulun rehtori. 22; 63.
- KOSKI, TAPIO JOHANNES, VT, vuorineuvos. 20; 69.
- SAARINEN, SEVERI MIKAEL, ekon., kauppaneuvos, Kauppakorkeakoulun kunniajäsen. 05; 50.
- SOHLBERG, JORMA OLAVI, VT, vuorineuvos. 08; 60.
- TELARANTA, KAARLO ARMAS, LaT, professori, Kauppakorkeakoulun vararehtori. 15; 69.

Rehtori

HONKO, JAAKKO OLAVI

Professori

Opettajaneuvoston, laajennetun opettajaneuvoston ja opettajakunnan
puheenjohtaja

Rehtori kesäkuun 1. päivästä 1969.

Vararehtori

TELARANTA, KAARLO ARMAS

Professori

Vararehtori kesäkuun 1. päivästä 1969.

Kauppakorkeakoulun Kannatusosakeyhtiö

Johtokunta

Puheenjohtaja Matti Virkkunen, jäsenet Pentti Heikkilä, Eino Hirvonen, Jaakko Honko, Lauri Kirves, Tapio Koski, Severi Saarinen, Olavi Sohlberg ja K. A. Telaranta.

Opettajakunta

Varsinaiset professorit

KASKIMIES, MAURI MIKA KULLERVO, KTT, (Liiketaloustiede, markkinointi). 19; 59. Virkavapaa kevätlukukaudella 1973.

HONKO, JAAKKO OLAVI, KTT, FT h.c., (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 22; 60.

MATTILA, KAARLO SAKARI, FT, (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 15; 60.

TELARANTA, KAARLO ARMAS, LaT, Helsingin yliopiston dosentti, (Oikeustiede). 15; 62. Virkavapaa kevätlukukaudella 1973.

VAIVIO, FEDI LENNART, KTT, (Kansantaloustiede). 27; 63.

- PAAKKANEN, JOUKO SAKARI, KTT, (Kansantaloustiede). 28; 63.
 MUUKKONEN, PERTTI JUHANI, LaT, Helsingin yliopiston dosentti, (Oikeus-
 tiede). 27; 63.
 LEIVO, VEIKKO ARMAS ILMARI, TkT, (Liiketaloustiede, markkinointi).
 25; 68.
 LEPONIEMI, ARVI KALEVI, VTT, (Kansantaloustiede, erikoisalana eko-
 nometria). 26; 69.
 NYBERG, AARNI VEIKKO JUHANI, VTT, (Perustutkimuksen laitoksen
 johtaja). 26; 70.
 JÄÄSKELÄINEN, VEIKKO SAKARI, KTT, (Liiketaloustiede, kvantitatiivinen
 suunnittelu). 31; 70. Virkavapaa lukuvuonna 1972—73. Virkaa on
 hoitanut KELOHARJU, RAIMO JYRKI JUHANI, KTT, DI, apul. prof.
 HELLE, REIJO KALERVO, FT, (Talousmaantiede). 31; 71.
 VOIPIO, JAAKKO EENOK, OTT, (Oikeustiede). 23; 72.
 LAAKSONEN, OIVA JOHAN, VTT, (Liiketaloustiede, organisaatio ja hen-
 kilöhallinto). 24; 73.
 AALTIO, ERKKI AULIS, TkT, (Tavarateknologia). 22; 73.
 Liiketaloustieteen (laskentatoimi) professorin virka on täyttämättä.
 Virkaa on hoitanut koko lukuvuoden ARTTO, EERO VEIKKO, KTT,
 apul.prof.
 Liiketaloustieteen (vientimarkkinointi) professorin virka on täyttämättä.
 Virkaa on hoitanut koko lukuvuoden PALUBINSKAS, FELIKSAS, Ph.D.

Apulaisprofessorit

- MANNINEN, JOUKO JUHA, FT, (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 28;
 66.
 VALKONEN, YRJÖ TAPANI, VTT, (Sosiologia). 41; 71. Virkavapaa luku-
 vuonna 1972—73. Virkaa on hoitanut LAMPIKOSKI, KARI AHTI ARMAS,
 VTT, avustajanaan SEPPÄLÄ, VESA JUSSI, VTL.
 ARTTO, EERO VEIKKO, KTT, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 30; 71.
 Viran hoidossa ovat lukuvuoden aikana avustaneet LEHTOVUORI,
 JOUKO TUOMAS, KTT, dosentti, ja RIISTAMA, VEIJO OLAVI, KTL.
 KELOHARJU, RAIMO JYRKI JUHANI, KTT, DI, (Liiketaloustiede, systeem-
 it). 28; 72. Viran hoidossa ovat avustaneet lukuvuoden aikana
 NURMINEN, MARKKU, FL, ja KUUSI, KIM, ekonomi.
 HAKKARAINEN, HEIKKI JUHANI, FT, dosentti, (Saksan kieli). 36; 73.
 SAARSALMI, MEERI MARJATTA, KTT, DBA, (Liiketaloustiede, markki-
 nointi). 23; 73. Lukuvuoden aikana on virkaa hoitanut puolen viran
 osalta SÄRKISILTA, MARTTI SAKARI, KTT, dosentti.

- VUORISTO, KAI-VEIKKO, FT, dosentti, (Talousmaantiede). 33; 73.
- Liiketaloustieteen (organisaatio ja henkilöhallinto) apulaisprofessorin virka on täyttämättä. Virkaa on hoitanut LAAKSONEN, OIVA JOHAN, VTT, professori, avustajanaan AHLSTEDT, KARL LEO, KTL.
- Liiketaloustieteen (laskentatoimi) apulaisprofessorin virka on täyttämättä. Virkaa on hoitanut PITKÄNEN, EERO KALERVO, KTT, dosentti, avustajanaan LEHTOVUORI, JOUKO TUOMAS, KTT, dosentti, ja JÄRVINEN, RISTO ANTERO, KTL, yliassistentti.
- Englannin kielen apulaisprofessorin virka on täyttämättä. Virkaa on hoitanut syyslukukaudella 1972 PENTTILÄ, ERKKI AULIS, FT, täysin palv. apul.prof. ja kevätlukukaudella 1973 NEVANLINNA, SAARA, FT, avustajanaan BINHAM, PHILIP, MA, lehtori.
- Suomen kielen ja tyyliopin apulaisprofessorin virka on täyttämättä. Virkaa on hoitanut LOUHIJA, JARL ALBIN, FT, täysin palv. apul.prof., avustajanaan KONTTINEN, RAIJA AINO SISKI, FM, kirjeenvaiht.

Dosentit

- ROSSI, TARU REINO KAI, FT, (Kansantaloustiede). 19; 58. Vapautettu luennoimisvelvollisuudesta.
- LINDGREN, KAJ BRYNOLF, FT, Helsingin yliopiston professori, (Saksan kieli ja kirjallisuus). 22; 58.
- ERÄMETSÄ, ERIK HARALD, FT, Jyväskylän yliopiston professori, (Saksan kieli ja kirjallisuus). 19; 62. Vapautettu luennoimisvelvollisuudesta.
- ALHO, KEIJO OLAVI, FT, (Taloushistoria). 07; 64.
- LASSILA, JAAKKO SAKARI, KTT, (Kansantaloustiede). 28; 66. Vapautettu luennoimisvelvollisuudesta.
- SÄRKISILTA, MARTTI SAKARI, KTT, (Liiketaloustiede, markkinointi). 28; 68.
- KOTKANSALO, ALEKSANTERI, OTT, (Finanssioikeus). 26; 70.
- LAULAJAINEN, RISTO ILMARI, KTT, (Talousmaantiede). 37; 70.
- HELENIOUS, RALF HARRY, VTT, (Valtio-oppi). 38; 71.
- PITKÄNEN, EERO KALERVO, KTT, (Julkisen talouden laskentatoimi). 30; 71.
- GRANLUND, ÅKE RAGNAR, FT, Svenska Handelshögskolanin professori, (Ruotsin kieli). 14; 72.
- LEHTOVUORI, JOUKO TUOMAS, KTT, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 33; 73.
- LINDGREN, LAURI BERNHARD, FT, Turun yliopiston professori, (Ranskan kieli). 33; 73.

Yliassistentit ja lehtorit

- VON WILLEBRAND, CARL-AUGUST JOSEPH CURTSON, FK, (Kielistudion johtaja). 23; 53.
- BINHAM, PHILIP FRANK, MA, (Englannin kieli). 24; 53. Viran hoidossa on avustanut FIELDS, DONALD, MA.
- SEVELIUS, MARTIN, FM, (Ruotsin kieli). 13; 55.
- VIERIKKO, ERKKI, FK, (Espanjan kieli). 24; 56.
- JUTILA, JUKKA HELJO, FM, (Tavarateknologia). 23; 57.
- AHLSTEDT, KARL LEO, KTL, (Liiketaloustiede, hallinto). 29; 61. Virkaa on hoitanut syyslukukaudella 1972 MYLLYNIEMI, OSSI OLAVI, FL, ja kevätlukukaudella 1973 VOUTILAINEN, EERO ANTTI, KTM.
- VON VOLBORTH, DOROTHEA, FK, (Venäjän kieli). 25; 62.
- HAVUKKALA, JAAKKO MARTTI, FL, (Talousmaantiede). 23; 64.
- LAUTSILA, ERKKI ILMARI, FM, (Saksan kieli). 30; 64.
- VUORINEN, ELSA MARIA, FM, (Englannin kieli). 08; 64.
- SÄRKISILTA, MARTTI SAKARI, KTT, dosentti, (Liiketaloustiede, markkinointi). 28; 65. Virkaa ovat hoitaneet syyslukukaudella 1972 AUVINEN, EERO ILMARI, KTM, ja GRANFELT, JARMO ALLAN, KTM, sekä kevätlukukaudella 1973 GUSTAFSSON, KAJ MAURITZ, KTM.
- RIISTAMA, VEIJO OLAVI, KTL, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 32; 66. Virkaa on hoitanut syyslukukaudella 1972 KYLÄKOSKI, KALEVI, KTK, ja kevätlukukaudella 1973 VIRTANEN, KALERVO ENSIO, KTL.
- PULKKINEN, KYÖSTI JOHANNES, KTL, (Liiketaloustiede, hallinto). 21; 66.
- SAARIO, HILKKA MIRJA INKERI, FM, (Englannin kieli). 20; 66.
- LEHTOVUORI, JOUKO TUOMAS, KTT, dosentti, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 33; 67. Virkaa on hoitanut koko lukuvuoden 1972—73 KALLIO, KAIJU KATRIINA, KTK.
- MURRAY, JAMES, MA, (Englannin kieli). 36; 67.
- TEVAJÄRVI, TUOMO MATIAS, FM, (Ruotsin kieli). 27; 68.
- LARMOLA, EERO ANTERO, KTM, (Tietojenkäsittelyoppi). 37; 68.
- KAILA, LEO TORSTEN, FL, (Pikakirjoitus). 19; 71.
- TÖRNUDD-JALOVAARA, ELISABETH, FK, ekonomi, (Ruotsin kieli). 28; 71.
- PASANEN, JORMA KALEVI, KTT, (Liiketaloustiede, markkinointi). 11; 72.
- JÄRVINEN, RISTO ANTERO, KTL, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 34; 72. Virkaa on hoitanut koko lukuvuoden 1972—73 TORKKO, PAULI JUHANI, KTK.
- KORPELA, ASKO JUHANI, KTL, (Kansantaloustiede). 37; 73.
- WOIVALIN, PENTTI KALEVI, FL, (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 38; 73.
- SALO, EIJA, FM, (Englannin kieli). 28; 73.

JUTILA, HELMI JOHANNA, KTM, (Englannin kieli). 33; 73.

KAREOJA, SIRKKA-LIISA, FM, (Ranskan kieli). 28; 73.

KONTTINEN, RAIJA AINO SISKI, FM, kirjeenvaihtaja, (Suomen kieli ja tyylioppi). 33; 73.

Liiketaloustieteen (laskentatoimi) lehtorin virka on täyttämättä. Virkaa on hoitanut syyslukukaudella 1972 VAINIO, RISTO JUHANI, KTM, ja kevätlukukaudella 1973 ALALUUSUA, SEPPO ILMARI, KTM.

Liiketaloustieteen (markkinointi) lehtorin virka on avoinna. Viran hoidossa on KTT Meeri Saarsalmea avustanut puolen viran hoidon osalta syyslukukaudella 1972 HELLEVUO, TAUNO KAARLO, FM, ja kevätlukukaudella 1973 HIRVELÄ, HANNU JAAKKO, TkL, ja NURMINEN, TAPIO KULLERVO, KTM.

Talouspsykologian lehtorin virka on täyttämättä. Virkaa on hoitanut lukuvuoden 1972—73 aikana PALOMÄKI, ERKKI KALERVO, FM, 17; 72.

Englannin kielen lehtorin virka on täyttämättä. Virkaa on hoitanut lukuvuoden 1972—73 aikana PORKO, LEENA, FM, ekonomi.

Saksan kielen lehtorin virka on täyttämättä. Virkaa on hoitanut kevätlukukaudella 1973 PITKÄNEN, HANNU AUKUSTI, FM.

Opettajat

SAARIO, MARTTI KAARLO, KTT, täysin palv. professori, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 06; 48.

HEINÄNEN, PEKKA BERNHARD, FT, täysin palv. professori, (Tavarateknologia). 04; 50.

PENTTILÄ, ERKKI AULIS, FT, täysin palv. apul.prof., (Englannin kieli). 08; 48.

LOUHIJA, JARL ALBIN, FT, täysin palv. apul.prof., (Suomen kieli ja tyylioppi). 08; 48.

TERÄS, JALMARI JOHANNES (HANNU), FM, täysin palv. lehtori, (Saksan kieli). 07; 49.

PEITSO, JUKKA TAPANI, FM, MA, (Portugalin kieli). 17; 51.

NENONEN, AARRE VILHO, FL, (Ruotsin kieli). 17; 53.

LAINE, NAIMI, FM, (Saksan kieli). 04; 55.

NIKOLOWSKI, FERODORO MAX OTTO, Dr.phil., Helsingin yliopiston saksan kielen lehtori, (Saksan kieli). 19; 57.

FIELDS, DONALD, MA, (Englannin kieli). 37; 63.

KYLÄKALLIO, REINO JUHANI, OTT, professori, (Oikeustiede). 30; 63.

PORKO, LEENA, FM, ekonomi, (Sihteerioppi, konekirjoitus ja englannin kieli). 23; 65.

- KETTUNEN, RAUHA RAAKEL, FK, (Ruotsin kieli). 31; 65.
- HELLEVUO, TAUNO KAARLO, FM, (Liiketaloustiede, markkinointi). 06; 66.
- VAHERI, ANNA KAARINA, FM, (Englannin kieli). 39; 66.
- HONKAVAARA, KIRSTI TUULA AULIKKI, FM, (Ranskan kieli). 40; 66.
- KILPI, LASSI TOPIAS TAAVETTI VOLTER, LaT, hallintoneuvos, (Oikeustiede). 20; 67.
- PITKÄNEN, HANNU AUKUSTI, FM, (Saksan kieli). 32; 67.
- HEIKKILÄ, MARKKU ANTERO, KTM, (Liiketaloustiede, markkinointi). 44; 68.
- HUHTALA, MARJA-LEENA, FM, (Englannin kieli). 39; 68.
- LAMPIKOSKI, KARI AHTI ARMAS, VTT, (Sosiologia). 39; 68.
- SIUKOSAARI, ASKO EERO ILMARI, ekonomi, (Liiketaloustiede, markkinointi). 32; 68.
- SLOTTE, BIRGER KRISTIAN, FK, (Ruotsin kieli). 40; 68.
- AUVINEN, EERO ILMARI, KTM, (Liiketaloustiede, markkinointi). 41; 69.
- GRANFELT, JARMO ALLAN, KTM, (Liiketaloustiede, markkinointi). 32; 69.
- KOSONEN, PAAVO ASKO TAPANI, KK, (Sosiologia). 44; 69.
- MYLLYNIEMI, OSSI OLAVI, FL, (Liiketaloustiede, hallinto). 33; 69.
- PÄRNÄNEN, MAURI HEIKKI ILMARI, VTL, (Kansantaloustiede). 33; 69.
- RUUHELA, REIJO TUOMAS, KTT, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 35; 69.
- ALENGRY, GEORGES HENRI PIERRE, Diplômé E.N.L.O.V., (Ranskan kieli). 41; 70.
- HARLIO, HELKA ELINA, KTM, (Ruotsin kieli). 41; 70.
- HELME, EERO, ekonomi, (Liiketaloustiede, markkinointi). 29; 70.
- HIRVELÄ, HANNU, JAAKKO, TkL, (Liiketaloustiede, markkinointi). 15; 70.
- INGMAN, LILIAN ANNEVI LIS-SOPHIE, KTM, HuK, (Ruotsin kieli). 32; 70.
- JÄPPINEN, ERKKI KALEVI, KTK, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 38; 70.
- KAHILA, SEPPO AARNO OLAVI, FM, (Suomen kieli ja tyylioppi). 31; 70.
- LEHTI, MATTI VERNER, KTK, (Liiketaloustiede, hallinto). 47; 70.
- VOUTILAINEN, EERO ANTTI, KTM, (Liiketaloustiede, hallinto). 36; 70.
- HELSILÄ, MARTTI KALERVO, KTM, (Liiketaloustiede, hallinto). 46; 71.
- AHO, REIJO GUST., MA, (Kansantaloustiede). 33; 71.
- BRADY, JOSEPH, Cert.Ed., ylim.op., (Englannin kieli). 43; 71.
- COLUSSI, GIORGIO, FL, (Italian kieli). 33; 71.
- Hietala, ESA KUSTAA ARMAS, KTM, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 30; 71.
- KAKKURI-KETONEN, MARJA-LIISA, FK, (Filosofia). 45; 71.
- KALLIO, KYÖSTI EINAR, VTK, (Sosiologia). 40; 71.
- KARLSSON, ARI JUHANI, KTM, (Liiketaloustiede, systeemit). 44; 71.

- KORIMO, OLGA, ylim.op., (Venäjän kieli). 24; 71.
 PESOLA, RITVA ANNIKKI, akat.siht., (Suomen kieli ja tyylioppi). 46; 71.
 PIRHONEN, UOLEVI, ekonomi, (Liiketaloustiede, markkinointi). 34; 71.
 PRICE, AVRIL ELISABETH, Cert.Ed., (Englannin kieli). 45; 71.
 TAMMISTO, CHRISTINE MARGARETE, HuK, kielistudioamanuenssi. 32; 71.
 LAOSMAA, MARTTI, VTM, (Liiketaloustiede, hallinto). 44; 72.
 RANTALA, PENTTI, KTM, (Liiketaloustiede, systeemit). 38; 72.
 VASAMA, PYRY-MATTI, VTK, (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 42; 72.
 SULEVO, KARI PETER KRISTIAN, VTL, (Valtio-oppi). 45; 72.
 PUUMALAINEN, ASKO JUHANI, VTL, (Valtio-oppi). 35; 72.
 LAINE, JARMO ESKO JUHANI, VTK, (Valtio-oppi). 48; 72.
 MAULA, ERKKA, FT, dosentti, (Filosofia). 35; 72.
 HÖCKERSTEDT, ULLA KATRIINA, KTK, (Englannin kieli). 40; 72.
 MILLER, NYLE DAVID, MA, (Englannin kieli). 42; 72.
 AALTIO, RITVA, KTM, (Sihteerioppi). 34; 72.
 GRÖNLUND, PAAVO, VTK, (Kansantaloustiede). 29; 72.
 REPO, ILPO, ekonomi, (Suomen kieli ja tyylioppi). 38; 72.
 STEUER, OUTI ELINA, KTM, (Saksan kieli). 41; 73.

Assistentit

- KALLIO, KAIJU KATRIINA, KTK, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 44; 67.
 NUUTINEN, VEIKKO JUHANI EMIL, VT, (Oikeustiede). 38; 67.
 MALMIO, JYRKI SAKARI, KTM, (Kansantaloustiede). 44; 68.
 NIEMI, EERO JUHANI, FK, (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 42; 68.
 SEPPÄLÄ, VESA JUSSI, VTL, (Sosiologia). 41; 68.
 TAKALA, LIISA ANNELI, KTM, (Liiketaloustiede, markkinointi). 44; 68.
 LINNASALMI, LEENA ANNELI, KTM, (Englannin kieli). 44; 69.
 OUKARI-HANNONEN, TYTTI TELLERVO, KTM, (Talousmaantiede). 43; 69.
 ANTILA, MAI, KTM, (Liiketaloustiede, markkinointi). 46; 70.
 DAHLSTEDT, ROY CLAES GUNNAR, KTM, (Kansantaloustiede). 45; 70.
 ROIHIO, MARKKU RISTO, VT, (Oikeustiede). 41; 70.
 TORKKO, PAULI JUHANI, KTK, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 47; 70.
 YLIKOSKI, TUIRE ELINA, KTM, (Liiketaloustiede, markkinointi). 46; 70.
 AIRAKSINEN, TIMO JUHANI, KTK, (Kansantaloustiede). 46; 71.
 BÄCKSTRÖM, ANNA ELINA, MMK, (Tavarateknologia). 46; 71.
 MÖLLER, KARL EDVARD KRISTIAN, KTK, (Liiketaloustiede, markkinointi). 48; 71.
 NUOLIMAA, RISTO OLAVI, OTK, (Oikeustiede). 48; 71.

- KARJALAINEN, LEILA HANNELE, FK, (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 46; 71.
- ASP, KARI ANTERO, KTM, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 48; 72.
- LUODESLAMPI, ULLA-MAIJA KAARINA, FK, (Saksan kieli). 46; 72.
- NISSILÄ, JUHA EERO, KTM, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 49; 72.
- VANHANEN, HEIDI MARIA, KTK, (Talousmaantiede). 44; 72.
- VIITANEN, JORMA TAPIO JUHANI, KTK, (Sosiologia). 47; 72.
- vt. AKKANEN, PEKKA SAKARI, KTK, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 43; 70.
- vt. AHTIAINEN, MARTTI MATTI JUHANI, KTK, (Liiketaloustiede, markkinointi). 45; 71.
- vt. COLLIN, LARS ERIK, ekon., (Liiketaloustiede, markkinointi). 46; 71.
- vt. GAHMBERG, HENRIK JOHANNES, KTK, (Liiketaloustiede, hallinto). 46; 71.
- vt. PUUSTELLI, MARKKU RISTO JUHANI, FK, (Talousmatematiikka). 47; 71.
- vt. HALONEN, JOHANNA MARIA, ekon., (Liiketaloustiede, systeemit). 50; 72.
- vt. KAUPPINEN, TIMO JAAKKO TAPANI, VTK, (Sosiologia). 43; 72.
- vt. KOSKELA, MARKKU OLAVI, ekon., (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 49; 72.
- vt. LEPPINIEMI, JARMO TAPANI ALBERT, KTK, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 48; 72.
- vt. SEPPÄLÄ, VEIKKO JUHANI, ekon., (Liiketaloustiede, markkinointi). 45; 72.
- vt. SIPPONEN, KAUKO TAPIO, KTK, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 44; 72.
- vt. VAHALA, HEIKKI SAKARI, ekon., (Liiketaloustiede, systeemit). 48; 72.
- vt. YLÄ-ANTTILA, LEENA SIRKKA, KTK, (Liiketaloustiede, hallinto). 48; 72.
- vt. HILTUNEN, HANNU KALEVI, ekon., (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 49; 73.
- vt. HÖLTÄ, RISTO TANELI, ekon., (Talousmaantiede). 47; 73.
- vt. LAHTINEN, RITVA KYLLIKKI, ekon., (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 45; 73.
- vt. LEMPIÄINEN, HEIKKI VELI MIES, KTK, (Kansantaloustiede). 47; 73.
- vt. PULKKINEN, MARJATTA IRMELI, ekon., (Liiketaloustiede, hallinto). 48; 73.
- HAUTAKORPI, RIITTA-ELINA, kirjeenvaiht., (Kielten ja sihteeriaineiden tuntiassistentti). 47; 72.
- HEIKKILÄ, RAIJA, LuK, (Talousmatematiikan ja tilastotieteen tuntiassistentti). 45; 73.

- KAUHANEN, JUHANI, KTK, (Liiketaloustiede: hallinnon tuntiassistentti). 47; 72.
- NURKKALA, REIJO ANTTI TAPANI, kauppat.yo, (Talousmatematiikan ja tilastotieteen tuntiassistentti). 50; 73.
- REIKKO, TUULA KYLLIKKI, ekon., (Talousmatematiikan ja tilastotieteen tuntiassistentti). 46; 72.
- ÅBERG, LEIF ERIC GUSTAV, ekon., (Liiketaloustiede: hallinnon tuntiassistentti). 48; 72.

Eläkkeellä olevat opettajat

- KIVIKOSKI, ERNST ENSIO, FT, talousmatematiikan professori. 91; täysinpalv. 58.
- HANGASJÄRVI, RUTH ANNA KATARIINA, konekirjoituksen opettaja. 99; täysinpalv. 66.
- RANINEN, HUUGO VALTER, KTL, LaT, liiketaloustieteen professori. 99; täysinpalv. 67.
- HOMI, MARTTA ELISABETH, FM, ruotsin kielen lehtori. 07; täysinpalv. 70.
- HEINÄNEN, PEKKA BERNHARD, FT, tavarateknologian professori. 04; täysinpalv. 71.
- SAARIO, MARTTI KAARLO, KTT, liiketaloustieteen (laskentatoimi) professori. 06; täysinpalv. 71.
- KUNZE, ERICH EMANUEL, FT, professori, Helsingin yliopiston dosentti, saksan kielen apulaisprofessori. 05; täysinpalv. 71.
- PENTTILÄ, ERKKI AULIS, FT, englannin kielen apulaisprofessori. 08; täysinpalv. 72.
- LOUHIJA, JARL ALBIN, FT, suomen kielen ja tyyliopin apulaisprofessori. 08; täysinpalv. 72.
- TERÄS, JALMARI JOHANNES (HANNU), FM, saksan kielen lehtori. 07; täysinpalv. 72.
- NORKO-TURJA, ELVI SIRKKA-LIISA, FM, englannin kielen lehtori. 11; täysinpalv. 72.

Yleiset laitokset

Kirjasto

BROMS, HENRI JUHANA FREDRIK, FT, kirjastonjohtaja. 27; 72.
 TAMMINEN, KAISA KYLLIKKI, FM, kirjastonhoitaja. 22; 60.
 RUOKONEN, KYLLIKKI AINO ANNELI, FM, kirjastonhoitaja. 33; 60.
 VAISTO, ERKKI YRJÖ, HOK, vanh. amanuenssi. 35; 61.
 HARTONEN, IRMA ANNIKKI, FK, vanh. amanuenssi. 30; 71.
 AHTI, EEVA KRISTIINA, sosionomi, amanuenssi. 43; 70.
 KIVIHOLMA-HAIKARA, HELLY MARJATTA, HuK, amanuenssi. 34; (65) 70.
 PIRILÄ, MARJA TUULIKKI, HuK, amanuenssi. 44; (68) 70.
 RUHANEN, TUULA KRISTIINA, FM, amanuenssi. 44; 70.
 KARLIN, SEIJA KAARINA, kirjastoapulainen. 47; 65.
 KAHRI, MARKKU OLAVI, HuK, amanuenssi. 43; 69.
 LAAKSONEN, PIRJO MARJATTA, HuK, amanuenssi. 43; 69.
 VIITANEN, ARJA SINIKKA, yo-merkonomi, kirjastoapulainen. 47; 69.
 KAJAANI, ANJA MIRJAM SYNNOVE, sairaanhoitaja. 32; 70.
 KARJALAINEN, RITVA MARIA, FK, amanuenssi. 44; 70.
 KOLEHMAINEN, HELINÄ MAIRE KAARINA, HuK, amanuenssi. 44; 70.
 OJALA, SIRKKA. 49; 70.
 SEPPÄNEN, SEPPO UNTAMO, ekonomi. 24; 70.
 KOKKALA, IRJA LIISA. 39; 71.
 MÄKINEN, TUULA ANNELI, HuK, amanuenssi. 43; 71.
 SUHONEN, EIJA TUULIKKI, kirjastoapulainen. 53; 71.
 SUNDQVIST, RITVA MARJATTA, FM, amanuenssi. 39; 71.
 ANTIKAINEN, TUULA, yo-merkonomi, konekirjoittaja. 48; 72.
 COLLANDER, BIRGIT, yo, kirjastoharjoittelija. 46; 73.
 HURSKAINEN, IIRIS, HuK. 37; 72.
 JORMALAINEN, RIITTA, yo, kirjastoapulainen. 52; 72.
 KAIVOLA, RAIJA HELENA, VTK. 33; 72.
 NURMINEN, LAURA, yo-merkonomi, konekirjoittaja. 50; 72.
 KUKKURAINEN, EILA, yo, konekirjoittaja. 53; 73.
 LEHMUS, MIRJA, kirjastoapulainen. 55; 73.
 MUUKKONEN, MIRJA, kirjastoapulainen. 31; 73.
 SEPPÄNEN, JYRKI, HuK, merkonomi. 47; 73.

Perustutkimuksen laitos

NYBERG, AARNI VEIKKO JUHANI, VTT, professori, laitoksen johtaja. 26; 70.

PRIHTI, AATTO EERO MATIAS, KTL. 39; 70.
 LEHTINEN, UOLEVI VALDEMAR, KTM. 41; 71.
 LEHTONEN, PEKKA ANTONI, KTK. 46; 71.
 SALMI, TIMO YRJÖ, KTL. 45; 71.
 URRILA, MATTI OLAVI, KTL. 41; 71.
 HAMARI, RAUNO TAPANI, TTM. 48; 72.
 SEPPÄLÄ, MATTI VELI, KTM. 45; 72.
 LILJA, KARI TAPIO, KTM. 45; 72.
 PREPULA, EERO ANTTI, KTM. 43; 72.
 KYLÄKOSKI, KALEVI, KTK. 39; 73.
 TAINIO, RISTO SEPPO ILMARI, KTM. 47; 73.
 YLÄ-LIEDENPOHJA, JOUKO AATOS, KTK. 45; 73.

ATK-laitos

KELOHARJU, RAIMO JYRKI JUHANI, KTT, DI, apulaisprofessori, vt. esimies.
 OHRANEN, JYRKI KALLE ILMARI, ATK-päällikkö. 37; 67.
 TIITTA, HELVI HELENA, ekon., ohjelmoija. 43; 68.
 KORHONEN, MARJA-LIISA TELLERVO, operaattori. 42; 70.
 HUTTUNEN, HEIKKI JUHANI, suunnittelija. 45; 72.
 RAUNIO, TIMO ANTERO, ohjelmoija. 51; 72.
 UIMONEN, PIRJO IRMELI, lävistäjä. 51; 72.

Audiovisuaalinen laitos

Kielistudio

VON WILLEBRAND, CARL-AUGUST, FK, lehtori, kielistudion johtaja.
 TAMMISTO, CHRISTINE MARGARETE, HuK, kielistudioamanuenssi. 32; 71.

Kuvalaitos

MYLLYRINNE, SULO KULLERVO, kuvalaitoksen hoitaja. 36; 51.
 HERTTELI, PENTTI ANTERO, AV-mekaanikko. 50; 68.
 PENNANEN, RAUNI KYLLIKKI, monistaja. 52; 73.

Ainelaitokset

Liiketaloustiede, hallinnon laitos

LAAKSONEN, OIVA JOHAN, VTT, professori, laitoksen esimies.

Liiketaloustiede, laskentatoimen laitos

LEHTOVUORI, JOUKO TUOMAS, KTT, dosentti, laitoksen esimies.

Liiketaloustiede, markkinoinnin laitos

SÄRKISILTA, MARTTI SAKARI, KTT, dosentti, laitoksen esimies.

Liiketaloustiede, systeemien laitos

KELOHARJU, RAIMO JYRKI JUHANI, KTT, DI, apulaisprofessori, laitoksen esimies.

Kansantaloustieteen laitos

LEPONIEMI, ARVI KALEVI, VTT, professori, laitoksen esimies.

Oikeustieteen laitos

MUUKKONEN, PERTTI JUHANI, LaT, professori, laitoksen esimies.

Talousmaantieteen laitos

HELLE, REIJO KALERVO, FT, professori, laitoksen esimies.
KALLIONIEMI, EEVA ESTERI, kartografi. 26; 61.

Talousmatematiikan ja tilastotieteen laitos

MANNINEN, JOUKO JUHA, FT, apulaisprofessori, laitoksen esimies.

Tavarateknologian laitos

AALTIO, ERKKI AULIS, TkT, dosentti, laitoksen esimies.
KAINULAINEN, YRJÖ, laboratoriomestari. 16; 53.

Virkailijat ja toimihenkilöt

Kanslerinvirasto

MALMIO, JYRKI SAKARI, KTM, kanslerinsihteeri. 44; 73.
KARHU, TUULA-MARJA, kirjeenvaihtaja. 40; 68.

Rehtorinvirasto

TARPILA, OLLI PERTTI, VT, talousjohtaja. 19; 51.
SARAKONTU, MATTI VELI, KTM, korkeakoulusihteeri. 33; 66.
RAJALA, PIRKKO ANNELI, KTM, apulaissihteeri. 42; 72.
TEMMES, AIRI ANNIKKI, akat.siht., tiedotussihteeri. 47; 71.
TOIKKA, KARI JUHANI, ekonomi, suunnittelusihteeri. 50; 72.
TUOMINEN, KATRI LAIMI ELINA, voimistelunopettaja, M.Sc, liikunta-
sihteeri. 44; 73.

Opintoasiaintoimisto

HASSINEN, KARI ANTERO, ekonomi, opintosihteeri. 47; 72.
VAUHKONEN, ERJA ELIISA HANNELE, yo-merkonomi. 50; 73.

Keskuskanslia

TASKINEN, ELLI MARIA, VTM, kamreeri. 06; 50.
BORG, TAIMI ELINA, toimistosihteeri. 25; 50.
KAARTOTIE, ARJA AINIKKI, kanslisti. 19; 52.
KAINULAINEN, HELKA TUULIKKI, kanslisti. 15; 61.
HALME, KERTTU TELLERVO, merkonomi, kassanhoitaja. 22; 62.
LAHONEN, LEA REGINA, kanslisti. 24; 65.
LIND, RAILI ELISABET, kanslisti. 48; 71.
LAURILA, MAIRE KYLLIKKI, pääkirjanpitäjä. 24; 72.
TUOMINEN, LEA MARIA, kanslisti. 36; 72.
VESTERINEN, HELGA ANNELI, palkkakirjanpitäjä. 41; 72.
PYYKKÖNEN, MARJATTA HELLEVI, kanslisti. 45; 73.

Laitossihteerit

MIETTINEN, EIJ AULIKKI, kanslisti. 40; 69.
VOUTILAINEN, TERTTU TUULIKKI, yo-merkonomi, kanslisti. 38; 71.

LUOTO, PIRKKO ANNELI, dipl.-siht. 48; 71.
 SALOKANNEL, ANNAMARI, kanslisti. 43; 72.
 SUKSI, PÄIVI HELEENA, kanslisti. 51; 72.
 KÄRKKÄINEN, ANSA ILONA, kanslisti. 49; 73.

Vahtimestarit

LAINÉ, NILO ORVO, ylivahtimestari. 17; 65.
 LAUKKANEN, KEIJO TAPIO, vahtimestari. 44; 62.
 HELMINEN, LEO, vahtimestari. 19; 65.
 HAMMARSTRÖM, BENGT GUNNAR, vahtimestari. 37; 70.
 VARTIO, HEIKKI ILARI, vahtimestari. 45; 72.

Puhelinkeskukset

TÖTTERMAN, KAARINA ELISABETH, keskuksenhoitaja. 19; 50.
 SUNDSTRÖM, VALMA ANNIKKI, puhelunvälittäjä. 21; 53.
 HAMMARSTRÖM, RITVA SINIKKA, keskuksenhoitaja. 38; 70.
 SUOMINEN, SIRPA KATRIINA, puhelunvälittäjä. 45; 71.

Opastus

LAINÉ, SIRKKA LEMPI, 16; 66.
 SUKAVA, HELVI KAARINA. 19; 54.

Konemestari ja talonmiehet

TÖTTERMAN, JOHAN GUNNAR, konemestari. 16; 50.
 LINDSTRÖM, KNUT VILHELM, talonmies. 31; 62.
 HURME, JORMA OLAVI, talonmies. 43; 70.

Eläkkeellä olevat virkailijat ja toimihenkilöt

VIRTANEN, NILO PAAVO, FM, kirjastonhoitaja. 05; sai eläkkeen 56.
 NURMI, AARNE ANSHELM, ylivahtimestari. 96; täysinpalv. 65.
 NURKKALA, AINO LEMPI LAHJA, VTM, kirjastonhoitaja. 04; täysinpalv. 71.
 MÄKIPÄÄ, SYLVI ANNA-KRISTIINA, kanslisti. 05; täysinpalv. 72.
 SUNDSTRÖM, JOHAN EDVIN, vahtimestari. 15; sai eläkkeen 72.

II Yleisiä tietoja

Kanslerin ja rehtorin toimet

Kanslerina on koko lukuvuoden ajan toiminut FT *Klaus Waris*.

Rehtorina on toiminut professori *Jaakko Honko* ja vararehtorina professori *K. A. Telaranta*. Professori Telaranta on ollut virkavapaana kevät-lukukaudella 1973.

Kauppakorkeakoulun hallintoa koskevia tapahtumia

Valtuuskunta

Korkeakoulun valtuuskunta on kertomusvuoden aikana kokoontunut kaksi kertaa.

Syyskokouksessa marraskuun 22. päivänä 1972 vuorineuvos *Eero Viima* esitti muistosanat valtuuskunnan pitkäaikaisen puheenjohtajan, vuorineuvos *J. W. Waldenin* poismenon johdosta. Kokouksessa valtuuskunta hyväksyi talousarvion vuodelle 1973. Erovuorossa olleet korkeakoulun hallituksen jäsenet, vuorineuvos *Pentti Heikkilä*, vuorineuvos *Tapio Koski* ja kauppaneuvos *Severi Saarinen* valittiin uudelleen hallituksen jäseniksi kolmivuotiskaudeksi 1973—76. Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen Säätiön hallintoneuvoston jäsenistä valittiin uudelleen erovuorossa olleet toimitusjohtaja *Tauno Angervo* ja vuorineuvos *Pentti Heikkilä* ja vuorineuvos *J. W. Waldenin* tilalle valittiin vuorineuvos *Onni Penttilä* nelivuotiskaudeksi 1973—77. Virallisten asioiden käsittelyn päätyttyä rehtori *Jaakko Honko* kertoi valtuuskunnan edellisen kokouksen

jälkeen tapahtuneista virkanimityksistä ja eräistä muista korkeakoulua koskevista seikoista. Kokouksen päätteeksi professori *Aarni Nyberg* selosti kuluneen lukuvuoden alusta käynnistynyttä korkeakoulun tohtori-ohjelmaa.

Vuosikokouksessaan maaliskuun 28. päivänä 1973 valtuuskunta valitsi puheenjohtajaksi vuodeksi 1973 vuorineuvos *Eero Viiman* ja varapuheenjohtajaksi vuorineuvos *Erkki Partasen*. Hallituksen vuosikertomus hyväksyttiin, korkeakoulun tilinpäätös vahvistettiin ja hallitukselle myönnettiin yksimielisesti vastuuvapaus. Vuoden 1973 tilejä tarkastamaan valittiin uudelleen entiset tilintarkastajat, professori *Martti Saario*, KTM, KHT *Tyko Vanhala* ja KTM, KHT *Olle V. Salmi*, jonka tehtävänä on toimia myös valvontatarkastajana. Varatilintarkastajiksi valittiin edelleen kauppaneuvos *Aulis Kauppinen* ja pääkonsuli *Pauli J. Wiro*. Virallisten asioiden käsittelyn jälkeen rehtori *Jaakko Honko* selosti valtuuskunnan jäsenille korkeakoulun viimeaikaisia tapahtumia. Kokouksen päätteeksi professori *Osmo A. Wiio* esitteli Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen toimintaa ja kehittämistavoitteita.

Valtuuskunnan kokoonpanossa on tapahtunut toimintavuoden aikana seuraavat muutokset. Niistä jäsenistä, jotka joutuivat erovuoroon 1. 1. 1973, ovat asianomaiset järjestöt valinneet uudelleen valtuuskunnan jäseniksi kolmivuotiskaudeksi 1973—76 seuraavat: vuorineuvos *Eero Viima* (Helsingin kauppakamari), pääkonsuli *Börje Ahlström* (Kymenlaakson kauppakamari), kauppaneuvos *Olavi Hulkko* (Oulun kauppakamari), varatoimitusjohtaja *Urho Koskinen* (Riihimäen-Hyvinkään kauppakamari), toimitusjohtaja *Kaj Swanljung* (Vaasan kauppakamari), vuorineuvos *Paavo Honkajuuri* (Liikesivistysrahasto), kauppaneuvos *Aulis Kauppinen* (Liikesivistysrahasto), vuorineuvos *Erkki Partanen* (Liikesivistysrahasto), pääjohtaja *Mika Tiivola* (Liikesivistysrahasto) ja pääkonsuli *Pauli J. Wiro*. Liikesivistysrahasto on valinnut vuorineuvos *J. W. Waldenin* tilalle kauppaneuvos *Kauko Kuosmasen*, Turun kauppakamari vuorineuvos *Uolevi Raaden* tilalle pääjohtaja *Teppo Kortteen* ja Etelä-Pohjanmaan kauppakamari teollisuusneuvos *Veikko Niemi-Aron* tilalle johtaja *Tuukka Paloluoman*.

Hallitus

Hallitus on kertomusvuoden aikana kokoontunut kuusi kertaa. Perussääntöjen 20 §:n mukaisesti se on käsitellyt pääasiallisesti korkeakoulun hallintoon kuuluvia taloudellisia asioita. Kokouksessaan 14. 2. 1973 hallitus valitsi puheenjohtajakseen edelleen vuodeksi 1973 pääjohtaja *Matti Virkkusen* ja varapuheenjohtajakseen toimitusjohtaja *Lauri Kirveksen*.

Opettajaneuvosto

Opettajaneuvosto on lukukausien aikana kokoontunut eräitä poikkeuksia lukuunottamatta joka toinen perjantai. Lisäksi on pidetty tarvittaessa muina aikoina kokouksia, mm. elokuussa uusien oppilaiden valitsemiseksi. Päätökset, joita kokouksissa on tehty, ja toimenpiteet, joita on suoritettu, tulevat suurelta osalta selostetuiksi eri asiain yhteydessä tässä kertomuksessa.

Virat ja toimet

Professorin virat

Avoinna olevan liiketaloustieteen professorin viran, jonka opetusala on organisaatio ja henkilöhallinto, ainoan jäljellä olevan hakijan, VTT *Oiva Laaksosen* tieteellisestä pätevyydestä oli opettajaneuvosto pyytänyt asiantuntijalausunnot professori *Erik Allardtilta*, professori *Eino M. Niiniltä* ja professori *Gunnar Westerlundilta* (Handelshögskolan i Stockholm). Tohtori Laaksosen pidettyä näyteluentonsa 20. 10. 1972 opettajaneuvosto samana päivänä pidetyssä kokouksessa julisti yksimielisesti VTT *Oiva Laaksosen* kelpoiseksi mainittuun virkaan ja samoin yksimielisesti asetti hänet siihen ehdolle. Päätöksellään 21. 11. 1972 kansleri nimitti VTT *Oiva Laaksosen* tammikuun 1. päivästä 1973 liiketaloustieteen professorin virkaan, jonka opetusala on organisaatio ja henkilöhallinto.

Avoinna olevan tavarateknologian professorin viran hakijoiden tieteellisestä pätevyydestä oli opettajaneuvosto pyytänyt asiantuntijalausunnot professori *C. E. Carlsonilta*, professori *Waldemar Jenseniltä* ja professori *Werner Weberiltä* (Sveitsi). Kun asiantuntijat olivat antaneet lausuntonsa, peruuttivat TkT *Rakel Kurkela* ja FT *Lauri Pekkarinen* hakeumuksensa. Jäljellä olevien hakijoiden, vt. professori *Erkki Aaltion*, dosentti *Eero Avelan* ja TkT *Seppo Wilskan* pidettyä näyteluentonsa opettajaneuvosto kokouksessaan 8. 9. 1972 julisti yksimielisesti mainitut kolme jäljellä olevaa hakijaa kelpoisiksi tavarateknologian professorin virkaan ja asetti samoin yksimielisesti siihen ehdolle vt. professori Aaltion ensimmäiselle sijalle, TkT Wilskan toiselle sijalle ja dosentti Avelan kolmannelle sijalle. Todettuaan dosentti Avelan edellä mainitusta ehdollepanopäätöksestä tekemän valituksen aiheettomaksi kansleri 8. 12. 1972 päivätyllä päätöksellään nimitti TkT *Erkki Aaltion* 1. 1. 1973 lukien tavarateknologian professorin virkaan.

Avoinna olevan liiketaloustieteen (laskentatoimi) professorin viran hakijoille myönnetty lisäpätevyöitymisaika päättyi 1. 9. 1972. Hakijoista olivat vt. professori *Eero Artto* ja KTT *Jouko Lehtovuori* sekä hakija, joka ei halua nimeään mainittavan julkisuudessa viran haun yhteydessä, täydentäneet hakemuksiaan dosentti *Eero Pitkäsen* sen sijaan peruuttaessa hakemuksensa. Opettajaneuvosto on pyytänyt asiantuntijalausunnot professori *Sandor Asztélyl*tä (Göteborgin yliopisto), professori *C. E. Carlsonilta* ja professori *Lars Wahlbeckilta*. Sittenmin on myös virkaa koko lukuvuoden ajan hoitanut vt. professori *Eero Artto* peruuttanut hakemuksensa.

Avoinna olevaa liiketaloustieteen (vientimarkkinointi) professorin virkaa on hoitanut koko lukuvuoden ajan professori *Feliksas Palubinskas*. Viran haettavaksi julistaminen on kanslerin päätöksellä siirretty tapahtuvaksi kevätlukukaudella 1975.

Kokouksessaan 23. 03. 1973 opettajaneuvosto päätti esittää kanslerille, että Kauppakorkeakouluun perustettaisiin 1. 9. 1973 lukien professorin virka, jonka opetusalanana on matematiikka, erityisesti taloustieteiden matemaattiset menetelmät. Päätöksellään 30. 3. 1973 kansleri perusti Kauppakorkeakouluun mainitun professorin viran. Kun virka oli julistettu haettavaksi, hakivat sitä määräaikaan mennessä professori, TkT *Pentti Malaska*, apul.prof., FT *Jouko Manninen*, FL *Juhani Nieminen*, TkT *Seppo Salo*, ja vt. apul.prof., FT *Yrjö Seppälä*, joista hakijat Manninen, Nieminen ja Salo pyysivät vuoden mittaista lisäpätevyöitymisaikaa. Kokouksessaan 11. 5. 1973 opettajaneuvosto myönsi kaikille hakijoille lisäpätevyöitymisaikaa 7. 5. 1974 asti.

Apulaisprofessorin virat

Professorit *Harold J. Heck*, *Gösta Mickwitz* ja *Eino M. Niini* antoivat syyskuussa 1972 lausuntonsa liiketaloustieteen (markkinointi) apulaisprofessorin viran hakijoiden KTT, DBA *Meeri Saarsalmen* ja dosentti, KTT *Martti Särkisillan* tieteellisestä pätevyydestä kyseiseen virkaan. Hakijoiden pidettyä näyteluentonsa opettajaneuvosto julisti yksimielisesti molemmat hakijat kelpoisiksi virkaan ja 15. 12. 1972 pidetyssä kokouksessa asetti KTT *Meeri Saarsalmen* ensimmäiselle ja dosentti *Martti Särkisillan* toiselle ehdokassijalle. Todettuaan dosentti Särkisillan ehdollepanosta tekemän valituksen aiheettomaksi kansleri nimitti 13. 4. 1973 päivätyllä päätöksellään KTT, DBA *Meeri Saarsalmen* toukokuun 1. päivästä 1973 lukien liiketaloustieteen apulaisprofessorin virkaan, jonka opetusalanana on markkinointi.

Professorit *Mauri Palomäki*, *Uno Varjo* ja *Erich Winkler* antoivat tammi-kuuhun 1973 mennessä lausuntonsa avoinna olevan talousmaantieteen apulaisprofessorin viran hakijoiden, KTT dosentti *Risto Laulajaisen*, FT dosentti *Kai-Veikko Vuoriston* ja FT dosentti *Pentti Yli-Jokipiin* tieteellisestä pätevyydestä mainittuun virkaan. Lausuntojen tultua avatuiksi peruutti dosentti Yli-Jokipi hakemuksensa. Kun sitten dosentti *Kai-Veikko Vuoristo* ja dosentti *Risto Laulajainen* olivat pitäneet näyteluontonsa, julisti opettajaneuvosto 9. 2. 1973 pidetyssä kokouksessa molemmat yksimielisesti kelpoisiksi talousmaantieteen apulaisprofessorin virkaan ja samoin yksimielisesti asetti dosentti Vuoriston ensimmäiselle ja dosentti Laulajaisen toiselle ehdokassijalle. Todettuaan dosentti Laulajaisen ehdollepanopäätöksestä tekemän valituksen aiheettomaksi kansleri nimitti 13. 4. 1973 päivätyllä päätöksellään dosentti FT Kai-Veikko Vuoriston toukokuun 1. päivästä 1973 lukien talousmaantieteen apulaisprofessorin virkaan.

Avoinna olevan saksan kielen apulaisprofessorin viran hakijoille, FT, dosentti *Heikki J. Hakkaraiselle* ja dosentti, FT *Ilpo Piiraiselle* myönnetty lisäpätevytymisaika päättyi 4. 10. 1972, johon mennessä dosentti Piirainen peruutti hakemuksensa. Kun sitten opettajaneuvoston asian tuntijoiksi kutsumat professorit *Kaj B. Lindgren* ja *Lauri Seppänen* olivat antaneet lausuntonsa FT Hakkaraisen tieteellisestä pätevyydestä ja hakija oli pitänyt näyteluontonsa, julisti opettajaneuvosto 12. 1. 1973 pidetyssä kokouksessa yksimielisesti FT dosentti *Heikki J. Hakkaraisen* kelpoiseksi saksan kielen apulaisprofessorin virkaan ja samoin yksimielisesti asetti hänet siihen ehdolle. 23. 2. 1973 päivätyllä päätöksellään kansleri nimitti FT, dosentti *Heikki J. Hakkaraisen* syyskuun 1. päivästä 1973 lukien saksan kielen apulaisprofessorin virkaan.

Avoinna olevan liiketaloustieteen (hallinto) apulaisprofessorin viran hakijoille, yliassistentti, KTL *Leo Ahlstedtille*, yliassistentti, KTL *Kyösti Pulkkiselle* ja professori *Oiva Laakso*selle myönnetty lisäpätevytymisaika päättyi 29. 11. 1972, johon mennessä kaikki hakijat peruuttivat hakemuksensa. Kanslerin tekemällä päätöksellä viran haettavaksi julistaminen siirrettiin tapahtuvaksi kevään 1973 aikana. 7. 5. 1973 päättyneenä määräaikana virkaa hakivat KTL *Leo Ahlstedt*, TkT *Heikki Heiskanen*, TkL *Klaus Kerppola* ja KTL *Kyösti Pulkkinen*. Kokouksessaan 11. 5. 1973 opettajaneuvosto myönsi viran kaikille hakijoille yhden vuoden lisäpätevytymisajan, joka päättyy 7. 5. 1974. Virkaa on lukuvuoden aikana hoitanut professori *Oiva Laaksonen* avustajanaan KTL *Leo Ahlstedt*.

Professori *Martti Saarion* ja professori *C. E. Carlsonin* antamat asian tuntijalausunnot liiketaloustieteen (laskentatoimi) apulaisprofessorin

viran hakijan dosentti, KTT *Eero Pitkäsen* tieteellisestä pätevyydestä avattiin opettajaneuvoston kokouksessa 9. 3. 1973. Kokouksessaan 11. 5. 1973 opettajaneuvosto todettuaan aikanaan KTT Pitkäsen 10. 12. 1971 pitämän näyteluennon sekä dosentin toimen että apulaisprofessorin viran kelpoisuusehtojen opetustaitovaatimukset täyttäväksi julisti dosentti, KTT *Eero Pitkäsen* kelpoiseksi liiketaloustieteen apulaisprofessorin virkaan, jonka opetusalanana on laskentatoimi, ja asetti hänet siihen ehdolle. Dosentti Pitkäsen peruutettua sittemmin hakemuksensa siirsi kansleri 13. 6. 1973 päivätyllä päätöksellään opettajaneuvoston esityksestä viran haettavaksi julistamisen elokuun alkuun 1973.

Virkaa on hoitanut lukuvuoden aikana dosentti *Eero Pitkänen* avustajanaan KTT *Jouko Lehtovuori* ja KTL *Risto Järvinen*.

Avoinna olevan englannin kielen apulaisprofessorin viran hakijoille myönnetty lisäpätevyöitymisaika päättyi 27. 4. 1973, johon mennessä viran molemmat hakijat, FL *Jorma Suokko* sekä hakija, joka ei halua nimeään mainittavan julkisuudessa viran haun yhteydessä, peruuttivat hakemuksensa. Tämän jälkeen otettiin opettajaneuvostossa harkittavaksi kysymys viran täyttämisestä korkeakoulun perussääntöjen 40 §:n mukaista kutsumismenettelyä käyttäen saatujen selvitysten osoittettua, että kyseiseen kaupallisen kielen ja talouselämän tuntemusta edellyttävään virkaan ei ole lähitulevaisuudessa odotettavissa riittävän kelpoisuuden omaavia hakijoita apulaisprofessori *Kirsti Kivimaata* lukuunottamatta. Kun sitten oli saatu selvitys apulaisprofessori Kirsti Kivimaan tieteellisestä kelpoisuudesta apulaisprofessorin virkaan, hänen tieteellisen tuotantonsa suuntauksesta ja pitkäaikaisesta talouselämän tehtävissä toimimisestaan, katsoi opettajaneuvosto 11. 5. 1973 pidetyssä kokouksessa yksimielisesti apulaisprofessori Kirsti Kivimaan kelpoiseksi Kauppa-korkeakoulun englannin kielen apulaisprofessorin virkaan ja totesi samalla hänen osaltaan olevan olemassa riittävät edellytykset perussääntöjen 40 §:n mukaisen erittäin ansiokkaan henkilön virkaankutsumisesityksen tekemiseen. Opettajaneuvoston esityksestä kansleri kutsui virkaa haettavaksi julistamatta tekemällään päätöksellä apulaisprofessori, FT Kirsti Kivimaan englannin kielen apulaisprofessorin virkaan. Lukuvuoden aikana on virkaa hoitanut osaksi ap.prof. Erkki Penttilä ja osaksi FT *Saara Nevanlinna* avustajanaan lehtori *Philip Binham*.

Avoinna olevan suomen kielen ja tyyliopin apulaisprofessorin viran hakijoille myönnetty lisäpätevyöitymisaika päättyi 15. 5. 1973, johon mennessä hakijat FM, lehtori *Raija Konttinen* ja dosentti, FT *Pentti Leino* peruuttivat hakemuksensa FT *Sirkka-Liisa Särkilahden* sen sijaan täydentäessä hakemustaan. Kokouksessaan 25. 5. 1973 opettajaneuvosto päätti pyytää professori *Göran Karlssonin* ja professori *Paavo Siron* antamaan

lausunnot FT *Sirkka-Liisa Särkilahden* tieteellisestä pätevyydestä mainittuun virkaan. Virkaa on lukuvuoden aikana hoitanut apulaisprofessori *Jarl Louhija* avustajanaan lehtori *Raija Konttinen*.

Dosentin toimet

Kauppakorkeakoulun kansleri on 21. 5. 1973 päivätyllä päätöksellään myöntänyt anomuksesta dosentti *Esa Kaitilalle* eron liiketaloustieteen dosentin toimesta.

KT *Jouko Lehovuoren* anottua opettajaneuvostolta, että hänet nimitettäisiin Kauppakorkeakouluun liiketaloustieteen dosentiksi, erikoisalana laskentatoimi, päätti opettajaneuvosto pyytää professorit *C. E. Carlsonin* ja *Martti Saarion* asiantuntijoiksi antamaan lausunnot hakijan tieteellisestä pätevyydestä mainittuun dosentin toimeen. Asiantuntijoiden annettua lausuntonsa ja KTT *Lehtovuoren* pidettyä näyteluentonsa julisti opettajaneuvosto kokouksessaan 26. 1. 1973 yksimielisesti KTT *Lehtovuoren* kelpoiseksi mainittuun dosentin toimeen. Opettajaneuvoston esityksen mukaisesti nimitti kansleri 9. 2. 1973 päivätyllä päätöksellään KTT *Jouko Lehtovuoren* liiketaloustieteen yksityisdosentiksi erikoisalana laskentatoimi.

Professori *Lauri Lindgrenin* anottua opettajaneuvostolta, että hänet nimitettäisiin Kauppakorkeakouluun ranskan kielen dosentiksi, opettajaneuvosto käsitellessään anomusta katsoi ranskan kielen dosentin toimen perustamisen opetuksen tarpeiden kannalta aiheelliseksi ja katsoi professori *Lindgrenillä* olevan hakemansa dosentin toimen edellyttämän tieteellisen pätevyyden niiden asiantuntijalausuntojen perusteella, jotka professori *Gérard Moignet* (Sorbonnen yliopisto) ja professori *Helmut Stimm* (Münchenin yliopisto) olivat vuonna 1972 antaneet, edellinen Helsingin yliopiston ja jälkimmäinen Turun yliopiston romaanisen filologian professorin viran täyttöä varten, joihin molempiin virkoihin professori *Lindgren* oli todettu kelpoiseksi. Lisäksi opettajaneuvosto yksimielisesti totesi professori *Lindgrenin* täyttävän dosentin toimen kelpoisuusvaatimukset liike-elämän tuntemuksen ja opetustaidon osalta ja näillä perusteilla 11. 5. 1973 pidetyssä kokouksessaan opettajaneuvosto julisti yksimielisesti professori *Lauri Lindgrenin* kelpoiseksi hakemansa dosentin toimeen. Päätöksellään 23. 5. 1973 kansleri nimitti hänet ranskan kielen yksityisdosentiksi Kauppakorkeakouluun.

Kansleri on myöntänyt dosentti *Erik Erämetsälle*, dosentti *Esa Kaitilalle*, dosentti *Jaakko Lassilalle* ja dosentti *Reino Rossille* vapautuksen dosentin opetusvelvollisuudesta lukuvuodeksi 1972—73.

*Yliassistentin ja lehtorin virat, muut opettajan tehtävät
ja assistentin toimet*

Kun avoinna olevan kansantaloustieteen lehtorin viran jäljellä olevat hakijat, KTL *Kari Castrén* ja KTL *Asko Korpela* olivat pitäneet näyteluentonsa ja asiantuntijoiksi pyydytyt vt. professori *Holger Berndtson* ja dosentti *Pertti Kukkonen* antaneet lausuntonsa hakijoiden kelpoisuudesta, opettajaneuvosto 17. 11. 1972 pidetyssä kokouksessa julisti yksimielisesti KTL *Kari Castrénin* ja KTL *Asko Korpelan* kelpoisiksi kansantaloustieteen lehtorin virkaan ja asetti samoin yksimielisesti heistä KTL *Korpelan* ensimmäiselle ja KTL *Castrénin* toiselle ehdokassijalle. Päätöksellään 20. 12. 1972 kansleri nimitti KTL *Asko Korpelan* kansantaloustieteen lehtorin virkaan tammikuun 1. päivästä 1973 lukien.

Kun avoinna olevan talousmatematiikan lehtorin viran jäljellä olevat hakijat, FL *Pertti Toivonen* ja FL *Pentti Woivalin* olivat pitäneet näyteluentonsa ja asiantuntijoiksi kutsutut professori *Bertil Qvist* ja professori *Pentti Malaska* olivat antaneet lausuntonsa hakijoiden kelpoisuudesta, opettajaneuvosto 17. 11. 1972 pidetyssä kokouksessa julisti yksimielisesti FL *Pentti Woivalinin* kelpoiseksi talousmatematiikan lehtorin virkaan ja asetti hänet siihen ehdolle. Päätöksellään 20. 12. 1972 kansleri nimitti FL *Pentti Woivalinin* talousmatematiikan lehtorin virkaan tammikuun 1. päivästä 1973 lukien.

Kun avoinna olevan ranskan kielen lehtorin viran jäljellä olevat hakijat, FL *Ulla Jokinen*, FM *Sirkka-Liisa Kareoja*, FL *Renja Salminen*, FM *Marja Putro* ja FK *Silja Saksa* olivat pitäneet näyteluentonsa ja opettajaneuvoston asiantuntijoiksi kutsumat professori *Erik von Kraemer* ja apul.professori *Lauri Lindgren* antaneet lausuntonsa hakijoiden kelpoisuudesta, opettajaneuvosto 2. 11. ja 17. 11. 1972 pidetyissä kokouksissa julisti hakijoista yksimielisesti FL *Ulla Jokisen*, FM *Sirkka-Liisa Kareojan* ja FL *Renja Salmisen* kelpoisiksi ranskan kielen lehtorin virkaan ja asetti heistä siihen ehdolle ensimmäiselle sijalle maist. *Sirkka-Liisa Kareojan*, toiselle sijalle lis. *Ulla Jokisen* ja kolmannelle sijalle lis. *Renja Salmisen*. FL *Ulla Jokisen* valitettua mainitusta ehdollepanosta kansleri 28. 3. 1973 tekemällään päätöksellä totesi valituksen aiheelliseksi ja muutti opettajaneuvoston tekemää ehdollepanojärjestystä siten, että FL *Ulla Jokinen* tuli ensimmäiselle ja FM *Sirkka-Liisa Kareoja* toiselle sijalle. FJ *Ulla Jokisen* peruutettua sittemmin hakemuksensa kansleri 11. 4. 1973 päivätyllä päätöksellään nimitti FM *Sirkka-Liisa Kareojan* ranskan kielen lehtorin virkaan toukokuun 1. päivästä 1973 lukien.

Kauppakorkeakouluun 1. 9. 1971 lukien perustettua uutta englannin kielen lehtorin virkaa olivat hakeneet FM *Marja-Leena Bergqvist*, FK

Eila Harju, HuK *Marjaleena Heinä*, KTM *Helmi Jutila*, FM *Leena Porko*, FM *Eija Salo* ja FM *Kaarina Vaheri* sekä kaksi hakijaa, jotka eivät halua nimeään julkisuuteen. Kanslerin muutettua opettajaneuvoston esityksestä 1. 9. 1972 lukien avoimeksi tulleen saksan kielen lehtorin viran opetuksen tarpeita ja oppilasjakautumaa vastaten englannin kielen lehtorin viraksi hakivat avoimeksi julistettua virkaa kaikki edellä mainitut yhdeksän henkilöä sekä heidän lisäksi FM *Anneli Luukas*, FM *Kari Selkimo* ja FM *Hilkka Yli-Jokipii*. Opettajaneuvosto päätti sittemmin yhdistää mainittujen kahden lehtorin viran täyttöprosessit ja pyytää ensimmäisen viran osalta asiantuntijoiksi kutsuttuja professori *Irma Rantavaaraa* ja professori *Erik Erämetsää* antamaan lausunnot kaikista virkojen hakijoista. Hakijoiden pidettyä näyteluentonsa ja asiantuntijoiden annettua lausuntonsa hakijoiden kelpoisuudesta opettajaneuvosto kokouksessaan 17. 11. 1972 julisti yksimielisesti hakijoista FM *Marja-Leena Bergqvistin*, FK *Eila Harjun*, KTM *Helmi Jutilan*, FM *Anneli Luukan*, FM *Leena Porkon*, FM *Eija Salon*, FM *Kaarina Vaherin* ja FM *Hilkka Yli-Jokipiin* sekä toisen hakijoista, jotka eivät halua nimeään mainittavan julkisuudessa kelpoisiksi englannin kielen lehtorin virkaan ja asetti heistä virkoihin ehdolle ensimmäiselle sijalle yksimielisesti FM *Eija Salon*, toiselle sijalle KTM *Helmi Jutilan* ja kolmannelle sijalle FM, ekonomi *Leena Porkon*. Todettuaan FM *Kaarina Vaherin* ja FM *Leena Porkon* mainitusta ehdollepanosta tekemät valitukset aiheettomiksi kansleri nimitti huhtikuun 1. päivästä 1973 lukien virkoihin FM *Eija Salon* ja KTM *Helmi Jutilan*.

Kun avoinna olevan suomen kielen ja tyyliopin lehtorin viran jäljellä olevat hakijat, FM, kirjeenvaihtaja *Raija Konttinen*, FM *Sisko Parpola* ja FK *Riitta-Maija Veivo* olivat pitäneet näyteluentonsa ja asiantuntijoiksi kutsutut professorit *Göran Karlsson* ja *Paavo Siro* antaneet lausuntonsa hakijoiden kelpoisuudesta, opettajaneuvosto 26. 1. 1973 pidetyssä kokouksessa julisti yksimielisesti FM, kirjeenvaihtaja *Raija Konttisen* kelpoiseksi suomen kielen ja tyyliopin lehtorin virkaan ja asetti hänet siihen ehdolle. 2. 3. 1973 päivätyllä päätöksellään kansleri nimitti FM *Raija Konttisen* huhtikuun 1. päivästä 1973 lukien suomen kielen ja tyyliopin lehtorin virkaan.

Avoinna olevan liiketaloustieteen (laskentatoimi) lehtorin viran jäljellä olevat hakijat, TTL *Vesa Mäkinen* ja KTL *Kalervo Virtanen* pitivät näyteluentonsa 4. 5. 1973 ja asiantuntijoiksi kutsutut professorit *Martti Saario* ja *Caj-Gunnar Lindström* antoivat lausuntonsa hakijoiden kelpoisuudesta toukokuun aikana. Lausunnot avattiin opettajaneuvoston 25. 5. 1973 pidetyssä kokouksessa ja ehdollepano virkaan päätettiin siirtää tapahtuvaksi syyslukukauden alussa.

Opettajaneuvoston esityksestä kansleri muutti 16. 4. 1973 tekemällään päätöksellä liiketaloustieteen (laskentatoimi) lehtorin viran, jonka haltijana on KTL Risto Järvinen, saman aineen yliassistentin viraksi. Esitys perustui opettajaneuvoston 29. 10. 1971 tekemään päätökseen avoimiksi tulevien yliassistentin virkojen haettavaksi julistamisessa ja täyttämisessä noudatettavasta menettelystä.

KTT, DBA *Meeri Saarsalmen* tultua nimitetyksi liiketaloustieteen (markkinointi) apulaisprofessorin virkaan, katsoi opettajaneuvosto markkinoinnin opetuksen järjestelyn kannalta ja aineen yliassistentin ja lehtorin virkojen haltijoiden pätevyyden huomioon ottaen tarkoituksenmukaiseksi, että avoimeksi tulleeeseen yliassistentin virkaan siirrettäisiin ja nimitettäisiin saman aineen lehtorin virkaan täysin vastaavin kelpoisuusvaatimuksin 1. 3. 1972 lukien nimitetty dosentti, KTT *Jorma Pasanen*. Dosentti Pasasen suostuttua mainittuun järjestelyyn kansleri 18. 5. 1973 päivätyllä päätöksellään nimitti dosentti, KTT *Jorma Pasanen* kesäkuun 1. päivästä 1973 lukien liiketaloustieteen (markkinointi) yliassistentin virkaan. Samalla päätöksellä kansleri siirsi avoimeksi tulleen lehtorin viran haettavaksi julistamisen tapahtuvaksi syyslukukauden 1973 alussa.

Kauppakorkeakouluun 1. 9. 1972 lukien perustettua talouspsykologian lehtorin virkaa hakivat 23. 10. 1972 päättyneenä määräaikana FK *Vuokko Isohella*, KK *Riitta Käyhkö*, VTL *Vesa Seppälä*, VTK *Antti Uutela* sekä hakija, joka ei halua nimeään julkisuuteen. Opettajaneuvosto on päättänyt myöntää viran kaikille hakijoille lisäpätevöitymisaikaa, joka päättyy 23. 10. 1973.

Kauppakorkeakouluun 1. 9. 1973 lukien perustettua liiketaloustieteen lehtorin virkaa, jonka opetusalanana on organisaatio ja henkilöhallinto, hakivat 7. 5. 1973 päättyneenä määräaikana FK *Asko Miettinen* ja FL *Ossi Myllyniemi*, joista hakija Miettinen sittemmin peruutti hakemuksensa. Opettajaneuvosto on päättänyt kutsua asiantuntijoiksi antamaan lausunnon FL Myllyniemen kelpoisuudesta mainittuun virkaan professori *Sauli Häkkisen* ja apul.professori *Sven E. Kockin*, jotka ovat myös suostuneet ottamaan tehtävän vastaan.

Kauppakorkeakouluun 1. 9. 1973 lukien perustettua filosofian lehtorin virkaa hakivat määräaikana FK *Marja-Liisa Kakkuri-Ketonen*, FL *Lauri Mehtonen*, VTK *Ilkka Patoluoto* ja VTK *Ilkka Pirttilä*, joista FK *Marja-Liisa Kakkuri-Ketonen* pyysi 6 kk:n mittaista lisäaikaa pätevyytensä täydentämistä varten. Opettajaneuvosto päätti myöntää viran kaikille hakijoille lisäaikaa, joka päättyy 7. 11. 1973.

Kauppakorkeakouluun 1. 9. 1973 perustettua sosiologian lehtorin virkaa hakivat määräaikaan mennessä VTL *Timo Byckling* ja VTL *Vesa*

Seppälä. Opettajaneuvosto on pyytänyt professori *Paavo Seppästä* ja apul. professori *Väinö Luomaa* antamaan lausuntonsa viran hakijoiden kelpoisuudesta.

Lehtori *Hannu Teräksen* saatua täysinpalvelleena eron saksan kielen lehtorin virasta 31. 12. 1972 ja kanslerin päätettyä siirtää viran haettavaksi julistamisen opettajaneuvoston esityksestä tapahtuvaksi kevät-lukukauden 1973 lopussa hakivat mainittua virkaa määräaikaan 7. 5. 1973 mennessä KTM *Liisa Hyytiäinen*, FK, lehtori *Esko Jokela*, FM *Risto Karppinen*, FM *Tenho Kultalahti*, KTM *Raija Laine*, KTM *Silja Pellinen*, FK, lehtori *Raimo Selkee*, KTM *Outi Steuer*, FK *Maijaliisa Tamminen*, FK, lehtori *Oiva Vaarala*, FK lehtori *Ilma Wikstedt* sekä Dr.phil. *Reinold Witters*, joista KTM *Silja Pellinen* oli anonut yhden vuoden mitaista lisäpätevöitymisaikaa. Opettajaneuvosto päätti olla myöntämättä anottua lisäaikaa ja kutsui asiantuntijoiksi professorit *Kaj B. Lindgrenin* ja *Erik Erämetsän*, jotka molemmat ovat suostuneet ottamaan tehtävän vastaan. Kauppakorkeakoulu esittää tässä yhteydessä lämpimät kiitoksensa lehtori *Hannu Teräkselle* hänen pitkäaikaisesta ja taitavasta opetustyöstään ja toteaa samalla kiitollisena, että lehtori *Teräksen* kyvyt ja kokemus ovat jatkuvasti saksan kielen opiskelijoiden käytettävissä.

Lehtori *Sirkka-Liisa Norko-Turjan* saatua anomuksesta eron englannin kielen lehtorin virasta 1. 12. 1972 lukien hakivat näin avoimeksi tullutta virkaa FK *Harri Eerola*, FM *Urpo Heinonen*, HuK *Marja-Leena Huh-tala*, KTM *Helmi Jutila*, FK *Mirjaliisa Lampi*, FM *Leena Porko*, FM *Pekka Tuliara*, FK *Aino Töyry*, FM *Kaarina Vaheri*, FK *Anu Virkkunen*, PhD *Aaron Bell*, M.A. *Charles Sendrey* sekä hakija, joka ei halua nimeään julkisuuteen. Myöhemmin hakijat *Eerola*, *Jutila*, *Tuliara* ja *Töyry* peruuttivat hakemuksensa. Opettajaneuvoston asiantuntijoiksi kutsu-mat, professori *Esko Pennanen* ja vt. professori *Kirsti Kivimaa* antoivat lausuntonsa toukokuussa kuultuaan jäljellä olevien hakijoiden näyte-luennot. Lausunnot avattiin opettajaneuvoston 25. 5. 1973 pidetyssä kokouksessa, ja ehdollepano virkaan siirrettiin tapahtuvaksi syysluku-kauden 1973 alussa.

Perustutkimuksen laitoksen tutkijan toimiin on määrätty 1. 1. 1973 alkavaksi yksivuotiskaudeksi KTK *Kalevi Kyläkoski* ja KTM *Risto Tainio* sekä 1. 5. 1973 alkavaksi yksivuotiskaudeksi KTK *Jouko Ylä-Liedenpohja*.

Assistentit

KTK *Heikki Lempiäinen* on määrätty kansantaloustieteen vt. assistentiksi 1. 3.—31. 7. 1973.

Ekonomi *Marjatta Pulkkinen* on määrätty liiketaloustieteen (hallinto) vt. assistentiksi 1. 1.—30. 6. 1973 ja ekonomi *Leena Ylä-Anttila* 1. 9. 1972—31. 7. 1973.

Ekonomi *Juhani Seppälä* on määrätty liiketaloustieteen (markkinointi) vt. assistentiksi 1. 9. 1972—30. 6. 1973.

Ekonomi *Ritva Lahtinen* ja ekonomi *Hannu Hiltunen* on määrätty liiketaloustieteen (laskentatoimi) vt. assistenteiksi 1. 1.—30. 6. 1973.

GTK *Pertti Keinänen* on määrätty talousmaantieteen vt. assistentiksi 1. 10. 1972—30. 6. 1973, ekonomi *Martti Piltz* 1. 1.—31. 3. 1973 ja ekonomi *Risto Hölttä* 1. 4.—30. 6. 1973.

Ekonomi *Juhani Kauhanen* ja ekonomi *Leif Aberg* on määrätty liiketaloustieteen (hallinto) lyhyen oppijakson ryhmätyöopiskelun tunti-assistenteiksi 1. 9. 1972—31. 5. 1973.

LuK *Raija Heikkilä*, ekonomi *Tuula Reikko* ja kauppat.ylioppilas *Reijo Nurkkala* on määrätty talousmatematiikan ja tilastotieteen tuntiassistentteiksi 1. 1.—31. 5. 1973.

Kirjeenvaihtaja *Riitta Hautakorpi* on määrätty kielten ja sihteeriaineiden tuntiassistentiksi 1. 9. 1972—31. 5. 1973.

Ylimääräiset opettajat

GTK *Tapio Nurminen* on määrätty liiketaloustieteen (markkinointi) ylimääräiseksi opettajaksi lukuvuodeksi 1972—73.

VTL *Asko Puumalainen* ja VTM *Mauri Elovainio* on määrätty valtiopien ylimääräisiksi opettajiksi 1. 9. 1972—31. 5. 1973 sekä VTK *Jarmo Laine* kevätlukukaudeksi 1973.

GTK *Outi Steuer* on määrätty saksan kielen ylimääräiseksi opettajaksi kevätlukukaudeksi 1973.

Merkonomi *Milja Kettula* on määrätty konekirjoituksen ylimääräiseksi opettajaksi 1. 9.—31. 12. 1972 ja 15. 3.—15. 4. 1973.

Virkailijat

KTM *Antero Huhtalan* saatua pyynnöstä eron kanslerin sihteerin tehtävien hoidosta kansleri määräsi sihteerikseen 1. 2. 1973 lukien KTM *Jyrki Malmion*.

Ekonomi *Kari Sipilä* on saanut pyynnöstä eron tiedotussihteerin tehtävistä. Tiedotussihteeriksi on 1. 11. 1972 lukien määrätty KTM *Pirkko Rajala*.

GTK *Kalevi Sarvikivi* on saanut pyynnöstä eron apulaissihteerin tehtävistä 1. 5. 1973 lukien. KTM *Pirkko Rajala* on määrätty hoitamaan

apulaissihteerin ja akat.siht. *Airi Temmes* tiedotussihteerin tehtäviä 1. 8. 1973 lukien.

KTM *Kari Aspin* saatua pyynnöstä eron suunnittelusihteerin tehtävistä on suunnittelusihteeriksi määrätty 1. 7. 1972 lukien ekonomi *Kari J. Toikka*.

Voimistelunopettaja, M.Sc. *Katri Tuominen* on määrätty 1. 6. 1973 lukien liikuntasihteeriksi.

Kanslisti *Sylvi Mäkipään* siirryttyä eläkkeelle 1. 9. 1972 on kanslistiksi määrätty HuK *Lea Tuominen*.

Yo-merkonomi *Anneli Vesterinen* on määrätty 1. 6. 1972 lukien palkka-kirjanpitäjäksi.

Hallintonotaari *Irma Hyvärisen* saatua pyynnöstä eron kirjanpitäjän tehtävistä 1. 10. 1972 lukien on kirjanpitäjäksi määrätty merkonomi *Maire Laurila*.

Kanslisti *Lisa Luukkasen* saatua pyynnöstä eron 1. 3. 1973 lukien on kanslistiksi määrätty ylioppilas *Marjatta Pyykkönen*.

Kanslisti *Tuija Jäntin* saatua pyynnöstä eron 1. 5. 1973 lukien on kanslistiksi määrätty yo-merkonomi *Erja Vauhkonen*.

Kanslisti *Marja Jaakkolan* saatua pyynnöstä eron 1. 3. 1973 lukien on kanslistiksi määrätty *Ansa Kärkkäinen*.

Kanslisti *Anna-Liisa Kärkkäisen* saatua pyynnöstä eron 1. 10. 1972 lukien on kanslistiksi määrätty *Annamari Salokannel*.

Kanslisti *Virpi Hakalan* saatua pyynnöstä eron 1. 9. 1972 lukien on kanslistiksi määrätty yo-merkonomi *Päivi Suksi*.

Vahtimestari *Edvin Sundströmin* siirryttyä eläkkeelle on vahtimestariksi määrätty *Heikki Vartio* 1. 9. 1972 lukien.

Valtion tutkimusstipendit ja opintolainatakaukset

Kauppakorkeakoululle osoitettiin vuodeksi 1973 21 valtion tutkimusstipendiä suuruudeltaan 1.500 mk ja ne myönnettiin seuraaville: KTL *Mohamed Ahmed*, KTK *Pekka Akkanen*, KTK *Seppo Alaluusua*, KTM *Mai Anttila*, KTK *Roy Dahlstedt*, KTM *Harry Helén*, FK *Leila Karjalainen*, VTK *Timo Kauppinen*, KTL *Asko Korpela*, KTM *Pentti Koivisto*, KTK *Jarmo Leppiniemi*, KTK *Kristian Möller*, OTK *Risto Nuolimaa*, FK *Markku Puustelli*, OTK *Markku Roihio*, VTL *Vesa Seppälä*, KTK *Risto Tainio*, KTK *Markku Temmes*, KTK *Pauli Torkko*, KTK *Heidi Vanhanen*, KTL *Kalervo Virtanen*.

Lukuvuonna 1972—73 on Kauppakorkeakoulun opintotukilautakunta myöntänyt korkeakoulussa opiskelevien henkilöiden opintotuesta annetun lain (28/72) ja asetuksen (28/72) mukaisia opintolainoja valtion takauksella ja korkotuella 1.592 kappaletta.

Kauppakorkeakoulun pysyvät toimikunnat

Suunnittelutoimikunta

Suunnittelutoimikunta jatkoi koko vuoden ajan helmikuussa 1971 aloittamansa pitkän tähtäyksen suunnitelman ”Kauppakorkeakoulu 1980” valmistelua. Suunnitelman keskeisimmät, tutkimusta ja opetusta käsittelevät osat olivat edelleen toimikunnassa esillä. Näiden osien tultua kevätlukukaudella alustavasti käsitellyiksi suunnittelutoimikunta pyysi niihin tutkimus- ja opetustoimikuntien parannusehdotukset. Kevätlukukaudella päästiin käsittelemään myös osia tiedotus ja suhteet, hallinto sekä talous ja toiminnan puitteet. Eri osien viimeistely ja suunnitelman kokoaminen jäi kuitenkin ensi lukuvuodeksi.

Suunnittelutoimikunnan puheenjohtajana on lukuvuoden aikana toiminut rehtori *Jaakko Honko* ja jäseninä kauppaneuvos *Severi Saarinen*, professori *Fedi Vaivio*, KTM *Matti Sarakontu*, KTM *Jyrki Malmio* sekä Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan edustajina KTK *Juhani Kauhane*n ja ekonomi *Aarno Järvinen*. Sihteerinä on virkansa puolesta toiminut suunnittelusihteerinä *Kari J. Toikka*. Toimikunta kokoontui kertomusvuoden aikana 19 kertaa.

Opetustoimikunta

Opetustoimikunta on opettajaneuvoston alainen valmisteleva ja päättävä elin. Kuluvana lukuvuonna toimikunta sai uuden ohjesäännön, jonka mukaan toimikunnan tehtävänä on kehittää Kauppakorkeakoulussa annettavaa opetusta ja siinä tarkoituksessa tehdä aloitteita, esityksiä ja päätöksiä perustutkintojen koostumusta, opetuksen suunnittelua ja järjestelyä koskeissa asioissa sekä opiskelijoiden ja Kauppakorkeakoulun suhteita koskeissa kysymyksissä. Ohjesäännössä on lisäksi täsmennettynä toimikunnan tehtävät.

Kuluvana lukuvuonna opetustoimikunta on käsitellyt mm. seuraavia laajempia asiakokonaisuuksia: kielten opetuksen kehittämistä, aineiden tavoitteita, muun korkeakoulututkinon suorittaneiden tai muussa korkeakoulussa opiskelevien valintaa, ylimääräisten oppilaitten valintaa ja siinä käytettäviä periaatteita, opinto-ohjausta ja pienryhmäohjausta,

opetustelevision käyttöä opetuksessa, filosofian asemaa kauppatieteiden kandidaatin tutkinnon aineyhdistelmässä, kuuden kuukauden sääntöä, Kauppakorkeakoulu 1980: opetusosaa, mietintöjen lausuntoluonnoksia.

Toimikunta on kokoontunut lukukausien aikana joka toinen viikko. Puheenjohtajana syyslukukaudella on toiminut vararehtori, professori *K. A. Teleranta*, sekä professori Telarannan virkavapaana olemisen aikana kevätlukukaudella professori *Reijo Helle*, varapuheenjohtajana on toiminut ekonomi *Tarja Reponen*, taloustieteiden edustajana lehtori *Risto Järvinen*, muiden aineiden edustajana syyslukukaudella professori *Reijo Helle* ja kevätlukukaudella professori *Oiva Laaksonen*, kielten edustajana lehtori *Erkki Lautsila*. Kauppakorkeakoulun Assistentit ry:n nimeämänä jäsenenä on toiminut assistentti *Jorma Viitanen*. Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan nimeäminä jäsenenä ovat toimineet ekonomi *Tarja Reponen*, 1. 9. 1972—31. 10. 1972 välisenä aikana kauppat.yo *Riitta Hänninen* ja 1. 11. 1972 lähtien ekonomi *Ahti Kaarenoja*, 1. 9. 1972—15. 3. 1973 välisenä aikana ekonomi *Matti Kyytsönen* ja 16. 3. 1973 lähtien kauppat.yo *Jukka-Pekka Järventaus*. Virkansa puolesta on toimikunnan jäsenenä ja sihteerinä toiminut opintosihteerä *Kari Hassinen*.

Tutkimustoimikunta

Tutkimustoimikunta on opettajaneuvoston alainen valmisteleva ja päättävä elin, jonka tehtävänä on Kauppakorkeakoulussa suoritettavan tutkimustyön ja jatkokoulutuksen suunnittelu, koordinointi ja järjestely sekä näitä koskevien päätösten teko. Toimikunta käsittelee myös muut opettajaneuvoston sille siirtämät tehtävät.

Toimikunnan kertomusvuoden aikana käsittelemistä tärkeimmistä asioista mainittakoon salaiset pro gradu-tutkielmat, Perustutkimuksen laitoksen tutkijan toimien täyttämismenettely sekä haettavana olleiden toimien täyttämisehdotukset opettajaneuvostolle, korkeakoulun kopio-koneiden käyttöä koskevat säännökset sekä ATK-laitoksen ja tutkijoiden välisen yhteistyön kehittäminen ja tutkijoiden ohjelmointikustannusten korvaamismenettely. Lisäksi tutkimustoimikunta on antanut lausunnon mm. Kauppakorkeakoulu 1980 -projektin tutkimusosasta ja valmistellut Kauppakorkeakoulun tutkimuksen viiden vuoden toiminta- ja taloussuunnitelmaa yhdessä keskushallinnon kanssa.

Tutkimustoimikunnan puheenjohtajana on toiminut professori *Jouko Paakkanen* sekä professori Paakkasen virkavapauden aikana professori *Aarni Nyberg* ja KTT *Jouko Lehtovuori*. Toimikunnan jäsenenä ovat toimineet professori *Aarni Nyberg*, professori *Osmo A. Wiio*, KTT *Jouko*

Lehtovuori, KTL Kari Haavisto 28. 2. 1973 asti ja siitä lähtien lehtori *Pentti Woivalin, KTM Uolevi Lehtinen, HOK Erkki Vaisto* sekä ekonomit *Tapio Saavalainen* ja *Juhani Vaismaa* Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan edustajina. Toimikunnan sihteerinä on toiminut KTM *Tytti Oukari-Hannonen*.

Järjestystoimikunta ja tutkintolautakunnat

Lukuvuoden 1972—73 aikana on järjestystoimikunnan puheenjohtajana toiminut professori *K. A. Telaranta* ja jäsenenä hallintoneuvos *Lassi Kilpi* sekä Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan edustajana kauppat.yo *Eeva-Liisa Orakangas*. Esittelijänä on toiminut varatuomari *Olli Tarpila*. Järjestystoimikunnan ei ole tarvinnut lukuvuoden aikana kokoontua. Tutkintolautakuntien perustaminen ei myöskään tullut lukuvuoden aikana ajankohtaiseksi.

Alihallintokokeilu

Kauppakorkeakoulun aine- ja laitoshallinnon kokeilua jatkettiin lukuvuoden aikana edellisissä vuosikertomuksissa esiteltyjen säännösten puitteissa.

Loppukeväästä Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunta ehdotti alihallintokokeilun jatkamista edelleen lukuvuonna 1973—74 sekä yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden toteuttamista siinä. Opettajaneuvosto ei kuitenkaan tässä vaiheessa pitänyt tarpeellisena toteuttamisperusteiden muuttamista varsinkaan siksi, että korkeakoulujen hallinnonuudistuksen valtakunnallinen ratkaisu on jatkuvasti avoinna eikä eduskunnassa parhaillaan käsiteltävänä olevissa ehdotuksissa esiinny yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden periaatetta alihallinnossa.

Alihallintokokeiluun liittyviin laitossääntöihin opettajaneuvosto hyväksyi joitakin muutoksia. Näissä mm. laitoskollegioiden kokoa muutettiin määräämällä kollegion jäsenluvuksi laitoksen koosta riippuen 8—12 jäsentä. Mikäli laitoksen viran- ja toimenhaltijoiden määrä on vähemmän kuin 10, laitoskollegion jäsenmäärä on 6. Ehdotuksen kollegion jäsenmäärästä tekee laitoskollegio ja sen vahvistaa opettajaneuvosto.

Ylioppilaskunnan kannanottoa opettajaneuvoston päätöksiin ei vielä kevätlukukauden loppuun mennessä oltu saatu.

Tutkinnonuudistuksen valmistelun jatkuminen

Edellisessä vuosikertomuksessa tehtiin selkoa Kauppakorkeakoulun opettajaneuvoston tutkinnonuudistusta koskevasta periaatepäätöksestä, jonka mukaan korkeakoulun uutena perustutkintona tulee olemaan ns. ylemmän kandidaatin tutkinnon tasoinen tutkinto. Tämä tutkinto yhdistää nykyiset kauppatieteiden kandidaatin, ekonomin ja akateemisen sihteerin tutkinnot yhdeksi tutkinnoksi, jonka sisällä voi suhteellisen väljin säännöksin valita erilaisia opintoyhdistelmiä.

Tutkinnonuudistuksen toteutusta valmistellut toimikunta jatkoi kertomusvuoden aikana työtään selvittellen mm. laitostasolla tapahtuvaa opetuksen ja tutkintovaatimusten uudelleen mitoitusta ja jaksotusta sekä eri aineiden opetuksen integrointiin liittyviä kysymyksiä ja suunnitellen erilaisia integroinnin toteuttamismuotoja. Edelleen toimikunta on käsitellyt eräitä opettajaneuvoston ns. runkopäätöksessä osittain avoimiksi jääneitä kohtia sekä ainekohtaisten suunnitelmien ja ehdotusten perusteella eräitä päätöksen yksityiskohtien muutosmahdollisuuksia.

Toukokuun lopulla toimikunta jätti opettajaneuvostolle selostuksen toiminnastaan ja ehdotuksensa valmistelun jatkamisesta ja uudistuksen toteuttamisesta. Toimikunta ehdottaa vaiheittaista etenemistä uudistuksen toteutuksessa siten, että aluksi jatketaan jo alullepantua perustutkinnon sisällöllistä ja opetuksellista kehittämistä nykyisten säännösten puitteissa ja rakennemuutos toteutettaisiin vasta uudistuksen toisena vaiheena. Samalla toimikunta ehdottaa valmistelun jatkamisen antamista opetussuunnittelua muutoinkin johtavan opetustoimikunnan hoidettavaksi. Toimikunnan ehdotusten ja tutkinnonuudistuksen toteuttamistavan käsittely jatkui korkeakoulun opettajaneuvostossa selontekokauden päättyessä.

Kauppakorkeakoulun oppilasvalinta

Vuoden 1972 oppilasvalinta suoritettiin ensimmäisen kerran kaksivaiheisena. Puolet opiskelijoista valittiin koulumenestyksen ja toinen puoli pääsykokeen perusteella. Valinnan jälkimmäiseen osaan vaikuttivat myös koulumenestys sekä harjoittelun ja asevelvollisuuden suorittaminen.

Koulu- ja/tai korkeakoulumenestys ei aina välttämättä korreloi työelämässä ja erityisesti sen johtotehtävissä menestymisen kanssa. Uutta

valintamenettelyä suunniteltaessa eräänä lähtökohtana olikin se, että aikaisemmissa valinnoissa koulumenestystä oli painotettu liiaksi. Korkeakouluun tulikin valituksi aikaisemmasta huomattavasti poikkeavaa opiskelija-ainesta, joten ainakin tässä suhteessa valintamenettely osoittautui tarkoituksenmukaiseksi.

Arvosanajakautumat valinnan eri vaiheissa muodostuivat melko tavalla erilaisiksi. Koulumenestyksen perusteella valitut olivat kaikki laudatur-ylioppilaita, joiden todistusten keskiarvo oli yli yhdeksän. Useimmat valituista siirtyivät suoraan koulusta korkeakouluun ja keski-ikä oli noin 19 vuotta.

Valinnan toisessa vaiheessa — pääsykokeen perusteella — valitussa ryhmässä valituiksi tuli myös useita approbatur-ylioppilaita. Monet tässä ryhmässä valituista olivat toimineet useita vuosia työelämässä ja keski-ikä oli selvästi korkeampi kuin toisessa ryhmässä eli noin 24 vuotta. Joka toisella tässä ryhmässä valituksi tulleella oli merkonomitutkinto.

Opettajaneuvoston 15. 12. 1972 tekemän päätöksen mukaisesti vuoden 1973 oppilasvalinnassa noudatettiin pääpiirteissään samoja periaatteita kuin edellisenäkin vuonna. Valinnan toisen vaiheen pistelaskuperusteita kuitenkin jonkin verran muutettiin pääsykoepisteiden merkityksen lisäämiseksi.

Olenaisiin muutos aikaisempaan verrattuna oli kuitenkin se, että muun loppututkinnon suorittaneiden tai toisessa korkeakoulussa samanaikaisesti opiskelevien vuosittaiseksi sisäänotoksi määrättiin enintään 10 % uusista opiskelijoista ja valinta tapahtui pääsykokeen perusteella. Tämän päätöksen perusteluna opettajaneuvosto totesi, että nykyisin etenkin ylioppilastutkinnon menestyksellisesti suorittaneilla on usein pyrkimys samanaikaisesti opiskella kahdessa korkeakoulussa ja siten myös varata kaksi opiskelijapaikkaa. Kuitenkaan ei useassa korkeakoulussa samanaikaisesti tapahtuva opiskelu tai useiden eri alojen perustutkintojen suorittaminen ole koko yhteiskunnan kannalta tarkasteltuna korkeakoulujen opiskelijapaikkojen ja siten yleensäkin rajallisten resurssien yleisesti suositeltavaa käyttöä, vaan ennemminkin tällaista on pidettävä poikkeuksena.

Korkeakoulun opettajaneuvosto asetti myös erillisen toimikunnan laatimaan pääsykokeen kysymyksiä sekä vastaamaan pääsykokeiden korjauksesta yhdessä avustajien kanssa. Työryhmään kuuluivat prof. *Arvi Leponiemi* puheenjohtajana ja jäsenenä yliass. *Leo Ahlstedt* ja yliass. *Risto Järvinen* sekä vt.yliass. *Kaj Gustafsson*. Toimikunnan sihteerinä oli apul.siht. *Kalevi Sarvikivi*.

Lukuvuoden päättyessä työryhmä viimeisteli pääsykoekysymyksiä ja rehtorinvirasto puolestaan huolehti valintaan liittyvien käytännön järjestelyiden hoitamisesta. Valintaan liittyvä pääsykoe järjestettiin 16. 7. 1973 samanaikaisesti Helsingissä, Jyväskylässä ja Oulussa.

Oppilasvalintaan liittyen Kauppakorkeakoulu kevätlukukaudella kääntyi muiden kauppakorkeakoulujen puoleen ja ehdotti tutkittavaksi mahdollisuuksia yhteisen oppilasvalinnan suorittamiseen vuonna 1974, jota mahdollisuutta myös opetusministeriö on kirjelmassään ehdottanut. Korkeakoulut ovat kevään kuluessa nimenneet edustajansa valintakysymystä selvittelyään toimikuntaan, joka tulee kokoontumaan ensimmäisen kerran syyslukukauden alussa.

Kesäopetuskokeilu

Kesäopetuksen järjestämistä kokeiltiin Kauppakorkeakoulussa ensimmäisen kerran kevätkesällä 1972. Opetusta annettiin silloin kaikkiaan yhdeksässä aineessa, joissa järjestettiin 17 erilaista kurssia. Osanottajamäärä oli noin 420, joista tutkinnonsuorittaneita oli lähes kolmannes. Kesäopetukseen osallistuneiden joukossa suoritettu mielipidekysely osoitti, että kokeiluun suhtauduttiin sekä opettajien että opiskelijoiden piirissä varsin myönteisesti ja tulokset viittasivat sekä kokeilun jatkamiseen että laajentamiseen. Huomionarvoista oli myös opiskelunsa jo päättäneiden ja työelämään sijoittuneiden kokeilua kohtaan osoittama mielenkiinto.

Kesäopetuksen jatkamisesta vuonna 1973 teki opettajaneuvosto myönteisen periaatepäätöksen 1. 12. 1972 edellyttäen että rahoitusongelmat voidaan ratkaista. Ekonomiliiton ilmoitettua, että se mahdollistaakseen jäsenilleen osallistumisen kesäopetuksen tarjoamaan täydennyskoulutukseen oli halukas osallistumaan rahoituksen järjestämiseen, voitiin opetuksen käytännön järjestelyt aloittaa. Kesäopetusprojektia on hoidettu korkeakoulun vakinaisella henkilökunnalla ja sen johdossa on toiminut apul.siht. Kalevi Sarvikivi ja hänen siirryttyään muihin tehtäviin apul.siht. Pirkko Rajala.

Kesäopetusta annettiin 21. 5.—21. 6. 1973 välisenä aikana. Opiskelijoille annettiin mahdollisuus osallistua 16:ssa eri aineessa tarjottuun 30 eritasoiseen kurssiin. Ennakoilmoittautuminen oli vilkasta ja kesäopetuksesta kiinnostuneita oli noin 850. Näistä tutkinnon suorittaneita Ekonomiliiton jäseniä oli noin 180. Kesäopetuksen lopullinen osanottajamäärä oli noin 720.

Yhteensä 28:lle kurssille oli ilmoittautuneita riittävästi kurssin järjestämiseksi. Opetusta annettiin yhteensä 1.257 tuntia. Tästä noin 57 % edusti A-ryhmän aineita.

Rehtorien neuvosto

Rehtorien neuvoston puheenjohtajana on edelleen toiminut rehtori *Jaakko Uotila* ja varapuheenjohtajana Kauppakorkeakoulun rehtori *Jaakko Honko*. Neuvosto on lukuvuoden aikana kokoontunut säännöllisesti käsittelemään yliopistojen ja korkeakoulujen yhteisiä asioita. Suomen korkeakoulujen rehtorien neuvosto piti 14. 11. 1972 kokouksensa Kauppakorkeakoulussa. Kokouksessa käsiteltiin mm. korkeakoulujen tiedotustoimintaan, kehittämislainsäädännön uudistamiseen ja hallintolain eduskuntakäsittelyn etenemiseen liittyneitä kysymyksiä. Lisäksi olivat esillä mm. suomenkielisten kauppakorkeakoulujen oppilasvalintaa koskevan yhteistyön jatkaminen, yhteistoiminta ulkomaisten luennoitsijavieraiden kutumisessa sekä kauppatieteiden asema uudessa korkeakouluneuvostossa.

Euroopan yliopistojen rehtorien neuvoston CREn kokous (Standing Conference of Rectors and Vice-Chancellors of the European Universities, Geneva) pidettiin Helsingissä 10.—11. 5. 1973. Kokouksessa, johon osallistui yli 70 yliopiston ja korkeakoulun johtohenkilöä noin 20 maasta, käsiteltiin korkeakoulujen hallintoa eri hallintotasojen näkökulmasta. Kauppakorkeakoulusta kokoukseen osallistui rehtori *Jaakko Honko*.

Kauppakorkeakoulujen rehtorien kokous

Kauppakorkeakoulujen rehtorit kokoontuivat 22. 5. 1973 Tampereella. Kokouksen puheenjohtajana toimi Tampereen Yliopiston taloudellishallinnollisen tiedekunnan dekaani, professori *Kauko Sipponen*. Käsiteltävänä olivat mm. korkeakoululaitoksen ja erityisesti kauppakorkeakoulujen talouden näkymät. Aiheen alusti korkeakouluneuvos *Osmo Ranta* opetusministeriöstä. Kauppat.lis. *Leo Ahlstedt* puhui ulkomaisten jatko-opiskelumahdollisuuksien lisäämisestä ja kehittämisestä kauppa-korkeakouluissa. Ammattikasvatushallituksen osastopäällikkö *Simo Raa-*

sio alusti aiheen Kauppaopistoissa suoritettava opiskelu ja sen uudistaminen. Kauppakorkeakoulua kokouksessa edusti vararehtori *K. A. Telaranta*.

Kauppakorkeakoulun julkaisusarja

Kauppakorkeakoulun oma julkaisusarja perustettiin v. 1967. Se jakautuu kolmeen, A-, B- ja C-osasarjaan.

A- ja B-sarjat muodostavat *Acta Academiae Oeconomicae Helsingiensis*-sarjan. C-sarja on nimeltään *Kauppakorkeakoulun julkaisuja*. A-sarjaan kuuluvat tieteelliset tutkimukset, esim. väitöskirjat, B-sarjaan taas lähinnä oppikirjat. C-sarja jakautuu kolmeen osaan: C I (oppikirjat ja luentomonisteet), C II (tutkielmat) ja C III (artikkelikokoelmat).

Julkaisusarjan toimittamisesta huolehtii julkaisutoimikunta, jonka puheenjohtajana on professori *K. A. Telaranta* ja jäseninä professorit *Mika Kaskimies* ja *Fedi Vaivio*. Toimikunnan sihteerinä on KTM *Jarmo Granfelt*.

Lukuvuoden 1972—73 aikana ovat seuraavat teokset ilmestyneet:

C: I Oppikirjat ja luentomonisteet

- C: I: 17 *Alaluusua—Asp—Kännö—Nissilä*: Liiketaloustiede: laskentatoimi. Talouden hallinnon harjoitus- ja oppikirja.
- C: I: 18 *Arvi Leponiemi*: Johdatus makrotaloustieteeseen.
- C: I: 19 *Raija Konttinen*: Tiedonvälitys ja uudenaikainen liikekirje.
- C: I: 20 *Leena Porko*: Talouselämän lyhenteitä (englanti—suomi)
- C: I: 21 *Kaiju Kallio—Pauli Torkko*: Kirjanpidon ja tuloslaskennan ongelmia harjoitustehtävineen.

C: II Tutkielmat

- C:II:14 *Jarl Louhija ja tutkijaryhmä*: Mainosteksti luettavuustutkimuksen kohteena.
- C:II:15 *Erkki Vaisto*: Laskentatoimen kirjallisuus Suomessa vuosilta 1945—1971.

Ulkomaisia luennoitsijoita

Kauppakorkeakoulun tohtoriohjelman järjestämässä seminaarissa 14.—16. 3. 1973 pitivät Brysselissä sijaitsevan European Institute for Advanced Studies in Management -nimisen korkeakoulun edustajat seuraavat luennot:

Professor *Richard L. Van Horn*: Policy Optimization in Simulation Models

Professor *Ned Bowman*: Corporate Strategy Especially in Foreign Operations

Professor *Jay Galbraith*: Organizational Design

Professor *Bertil Näslund*: Investment Problems Under Uncertainty

Professori *Paulsson Frenckner*, Institutet för Foretagsledning, Stockholm, piti Kauppakorkeakoulun tohtoriohjelman vieraana kaksi luentosarjaa ja neljä seminaaria. Luentosarjojen aihepiirit käsittelivät päätösanalyysiä ja tutkimustyön tekniikkaa.

Mr. *David C. Dorf*, International Hotel Sales Management Association (HISMA), 20. 2. 1973 ”Matkailupalvelusten markkinointi Euroopassa eri maissa”.

Kauppakorkeakoulun Kehitysyhteistyöprojekti PRODEC

Kauppakorkeakoulussa tapahtuvan kehitysyhteistyön laajetessa muutti ”Vienninedistämiskurssi” ennen lukuvuoden alkua nimensä ”Kehitysyhteistyöprojekti”, josta käytetään englanninkielisestä vastineesta johdettua lyhennettä PRODEC.

PRODECin toiminta on osa Suomen virallista kehitysyhteistyötä ja sen rahoittaa ulkoasiainministeriö. Pääosa PRODECin koulutustoiminnasta tapahtuu yhteistyössä UNCTADin ja GATTin yhteisjärjestön International Trade Centren (ITC) kanssa.

Syyslukukaudella PRODEC järjesti viidennen perättäisen vienninedistämiskurssin 20 kehitysmaastipendiaatille. Kurssi kesti kolme kuukautta, ja sen osanottajina oli valtionhallinnon vienninedistämismiehiä ja yritysten vientimarkkinoijia Keniasta, Sambiasta, Tansaniasta ja Ugandasta. Kurssin opetus oli englanninkielistä, ja se käsitti mm. luentoja, case-harjoituksia, seminaareja ja yritysvierailuja. Lisäksi tekivät osanottajat käytännön markkinatutkimukset itä-afrikkalaisten tuotteiden vientimahdollisuuksista Pohjoismaihin. Kurssin opettajina toimi Kauppakorkeakoulun sekä elinkeinoelämän asiantuntijoita.

Touko-kesäkuussa järjesti PRODEC ITC:n kanssa kaksi viikon pituista seurantaseminaaria Itä-Afrikassa. Seminaareihin osallistui entisiä PRODECin vienninedistämiskurssilaisia.

PRODEC on tehnyt ja ohjannut kehitysmaatutkimusta Kauppakorkeakoulussa sekä osallistunut kehitysmaaopetuksen suunnitteluun

lukuvuodeksi 1973—74. Koulutuksen ja tutkimuksen yhteydessä PRODEC on luonut runsaasti yhteyksiä vastaaviin ulkomaisiin laitoksiin.

Kesän aikana osallistui PRODECin projektisihteeri ITC:n järjestämään ”Workshop for Instructors in Export Promotion”:iin.

PRODECin valvojina olivat professorit Jouko Paakkanen ja Mika Kaskimies, sekä professori Kaskimiehen ollessa virkavapaana kevät-lukukaudella 1973 vt. valvojana professori Fedi Vaivio. Projektin akateemisenä asiantuntijana oli KTL Reijo Luostarinen. Projektisihteereinä toimivat ekonomit Martti Lariola ja Heikki Hyvärinen sekä KTK Tapani Kaskeala. Toimistosihteerin tehtäviä hoiti akat.siht. Auli Pulkkinen.

Virkaanastujaisesityksiä Kauppakorkeakoulussa

Huhtikuun 4. päivänä 1973 astui professori *Jaakko Voipio* julkisoikeuden professorin virkaan pitämällä julkisen virkaanastujaisesityksen Kauppakorkeakoulun juhlasalissa. Samassa tilaisuudessa astui myös professori *Oiva Laaksonen* liiketaloustieteen (organisaatio ja henkilöhallinto) professorin virkaan.

Toukokuun 10. päivänä 1973 astui professori *Erkki Aaltio* tavarateknologian professorin virkaan pitämällä julkisen virkaanastujaisesityksen.

Seuraavassa ovat em. esitykset lyhennettyinä.

Professori *Jaakko Voipio*: Oikeustieteen tutkimuskohteista

Oikeustieteessä on pyritty selvittämään, kuinka oikeudelliset konfliktit kansalaisten kesken sekä kansalaisten ja julkisen vallan välillä on lain mukaan ratkaistava. Tällainen lainopillinen tutkimus vastaa käytännöllisiä tarpeita ja se tulee vastaisuudessaakin olemaan eräs oikeustieteen harjoittajien työkohteista.

Viime vuosina on oikeustieteessä yhä enemmän kiinnitetty huomiota oikeusteoreettisiin kysymyksiin. Uusimpien kielifilosofisten suuntausten antia hyödyntäen ja tavoitteellista sosiaalista käyttäytymistä selittävien mallien avulla on selvitetty oikeudellisen ratkaisun syntyä. Tällöin on tiedostettu, ettei lainkäyttäjä, jonka toimien objektiivisuutta tosin monin tavoin kontrolloidaan, sittenkään ole lain sitoma siinä määrin kuin aikaisemmin on haluttu esittää. Näillä oikeusteoreettisilla tutkimuksilla on ollut hedelmällinen vaikutus myös lainopin tutkimuksessa.

Oikeusteoreettisessakin keskustelussa on yleensä keskitytty lainkäytön tutkimiseen. Kun nykyään kuitenkin säädetään paljon sellaisia lakeja, jotka eivät ole vain jo voimassaolevien sosiaalisten normien kirjoitettuja toisintoja, vaan joilla tietoisesti pyritään kehittämään ja muuttamaan yhteiskuntaa, oikeustieteen tutkijaresursseja olisi syytä kohdistaa myös sen selvittämiseen, kuinka tällaiset lait syntyvät. Esim. rakennus-, koulu- ja verolainsäädännön

kohdalla olisi jopa mielenkiintoisempaa tietää, minkälaisen informaation pohjalta tällainen laki säädetään, kuin pohtia näiden lakien soveltamista yksityistapauksissa.

Lainvalmisteluprosessin tutkiminen ei kuulu pelkästään oikeustieteen harjoittajille, mutta toisaalta voidaan olettaa, että oikeustieteellinen koulutus ja lainkäyttökokemus ohjaa tutkijaa valitsemaan tieteelliset kysymyksensä lakien toteuttamisen kannalta asianmukaisella tavalla. Ennenkaikkea on kysymys siitä, onko lainvalmistelu informoinut avoimesti hallitusta ja hallitus vuorostaan eduskuntaa erilaisista käytettävissä olevista vaihtoehdoista ja ehdotetun lain seuraamuksista. Jos asiantuntijain antama informaatio sisältää vain yhden ratkaisumallin, eduskunta ei saa tarpeellisia tietoja.

Eräiden tärkeiden uusien lakien, esim. elinkeinotulon verottamisesta annetun lain valmisteluasiakirjat ovat suppeita. Voidaan osoittaa, ettei valmisteluasiakirjoissa ole kosketeltu eräitä sellaisiakaan ongelmia, jotka tunnettiin ennen lainvalmistelun aloittamista. Hallituksen esityksessä ei selvitetty lain vaikutusta veron tuottoon, ja eräistä lain yksityiskohdista, esim. liiketoiminnan kehittämishastan verovapaasta käyttömuodosta, annettiin peittelevää informaatiota.

Vaikka tällainen lainsäädäntö on niin vaikeatajuista, että asiaatuntemattoman kansanedustajan on vaikea asiaa arvostella, ajatus, että laki olisi säädettävä vain asiantuntijain usein yksiarvoisen mielipiteen varassa, olisi mieletön. Lainvalmisteluprosessin tulee olla avoin ja sisältää nykyistä enemmän informaatiota eri vaihtoehdoista. Jos oikeustieteen harjoittajan osallistumisella lakia koskevaan keskusteluun jo sen valmisteluvaiheessa voidaan valvoa, että lainvalmisteluprosessi olisi avoin, oikeustiede voi saada yhteiskunnassa uuden ulottuvuuden. Se olisi luomassa oikeutta yhteiskuntaan eikä vain ratkoisi yksityisiä oikeuskysymyksiä.

Professori Oiva Laaksonen: **Yrityksen ohjaamisen nykyongelmia**

Yrityksen ohjaamisen voimavaroissa on tapahtunut omistussuhteiden muutoksia.

Yrityksen ulkopuolella ja sisällä syntyy mm. tekniikan kehityksestä ja elintason noususta johtuen jatkuvasti uusia muutospaineita, jotka edellyttävät organisaation toiminnan ja rakenteen jatkuvaa muuttamista. Kuitenkin organisaatioiden kyky sopeutua tähän muutokseen ei ole kehittynyt vastaavasti. Ensiksikin yritysten kasvu on tehnyt niistä jäykkiä ja hidasliikkeisiä. Toiseksi yrityksen ylimmän johdon voimavarat, joita se tarvitsee organisaation ohjaamiseen, ovat pienentyneet, siirtyneet muihin käsiin.

Organisaation muuttaminen edellyttää sen henkilöstön muuttamista.

Tällöin painotetaan erityisesti motivaatiotekijöitä ja yksilöiden eri tarpeiden tyydyttämistä. Pohditaan, mitkä tarpeet ovat kulloinkin ja kullekin tärkeitä. Usein jätetään kuitenkin tarkastelematta, onko yrityksen johdolla todella käytettävissään voimavaroja, joilla tarpeita voitaisiin tyydyttää. Ongelma muuttuu, kun sitä tutkitaan tästä näkökulmasta.

Vuosisatamme alun ja nykyhetken liikkeenjohto ovat näiden voimavarojen, vallan, suhteen täysin eri asemassa. Entisajan omistajajohtajalle oli mahdollista ohjata organisaatiotaan täysipainoisesti melkein kaikkia palkkoihin, persoonallisuuteen, asiantuntemukseen, statukseen, ja jopa pakkoon perustuvia vallan muotoja hyväksi käyttäen. Nykyään työmarkkinajärjestöt päättävät suuresti palkoista, työajoista sekä sosiaalisista eduista. Julkinen valta jakaa kaikille yhteiskunnan jäsenille palkkioita, kuten eläke- ja sairausajan turvan ym., jotka ennen olivat yrityksen johdon määrättäviä. Persoonalliseen kontaktiin perustuvaa valtasuhdetta ei suur-yrityksissä juuri voi syntyä, koska ylin johto on monesti suurelle osalle henkilöstöä kasvoton ja joskus nimetönkin hierarkian huippu.

Tähdennetään, että organisaatioita johdetaan asiantuntijoiden avulla. Siten tietoonkin perustuvaa valtaa on siirtynyt pois ylimmältä johdolta. Statukseen perustuva johdon valta on sekin osallistumisen kasvun myötä pienentynyt, vaikkakin ehkä vähiten.

Miten sitten on mahdollista, että yritykset edellä esitetystä huolimatta ovat kasvaneet ja menestyneet? Vastauksena on delegointi, vallan luovuttaminen organisaatiossa alaspäin. Nykyhetken ongelma kuitenkin on, että ylin johto käyttää usein suhteettoman paljon voimavaroja esimieskunnan ohjaamiseen ja kehittämiseen sekä unohtaa lukumääräisesti suurimman suorittajajenkilöstön. Ollaan pian tilanteessa, jossa laivan ruoriratasta käännettäessä vain komentosilta kääntyy, mutta aluksen pääosa jatkaa entistä suuntaansa.

Yrityksen päätarkoitus on tapahduttaa suunnitelmallista vaihtoa ympäristön kanssa.

Organisaation olisi pystyttävä herkästi aistimaan yhteiskunnassa tapahtuva erilainen muutos ja eriytettävä toimintansa ja rakenteensa jatkuvasti sen mukaan niin alue-, yksikkö- kuin yksilökohtaisestikin. Voidaan kysyä, auttaako nykyään paljon painotettu tavoiteajattelu — varsinkin, jos tavoitteet ovat kovin kiinteitä — yrityksen muutosjouston lisäämistä.

Useilla toimialoilla ja erityisesti palveluelinkeinoissa yrityksen vuorovaikutuksesta ympäristön kanssa vastaa suurimmaksi osaksi suorittajajenkilöstö. Tämä, samoin kuin yritysdemokratian kehitys edellyttää, että yritysten ylimmän johdon tulisi käyttää nykyistä enemmän voimavaroja juuri tämän henkilöstöosan kehittämiseen ja ohjaamiseen. Työelämässä synnytetään turhaan ristiriitoja, jos esimieskuntaa yliaktivoidaan esimerkiksi erilaisilla johdon valmennusmenetelmillä, mutta suorittajajenkilöstö suuressa määrin unohdetaan.

Professori Erkki Aaltio: Tavarateknologia ekonomin koulutuskentässä

Teknillistyvän yhteiskunnan ja tuotantoelämän myötä ekonomi joutuu työssään tarvitsemaan entistä enemmän teollisuuden ja teknologisten menetelmien tuntemusta. Teknistaloudellisen koulutuksen lisääminen on aiheellista varsinkin kun tiedetään, että nykyisin noin kolmasosa kaikista valmistuvista ekonomeista astuu teollisuuden palvelukseen. Kehitys on johtanut siihen, että teollisuuden liikkeenjohto- ja markkinointitehtävissä toimivilta ekonomeilta vaaditaan yhä enemmän päätöksentekoon vaikuttavia teknisiä tietoja samoin kuin toisaalta myös insinööreiltä kysytään kaupallista asiantuntemusta.

Tavaran tuntemukseen liittyvää opetusta on Kauppakorkeakoulussa annettu sen perustamisesta lähtien, nyt jo siis yli kuudenkymmenen vuoden ajan. Aikaisempi, klassiseen tavaraoppiin perustuva opetus, joka korosti kauppatavaroiden koostumuksen, ominaisuuksien ja alkuperän tuntemusta, on antanut sijaa tavarateknologialle, jonka painopiste on tavarantoimintotekniikassa ja materiaalien käsittelyssä. Nykyisessä muodossaan oppiaine kiinnittää huomiota myös taloudellisiin näkökohtiin, joten se on muuttunut luonteeltaan teknistaloudelliseksi. Samalla se myös lähestyy muita taloustieteitä täydentäen ekonomin koulutuskenttää, lisäten siten valmiutta selviytyä niistä varsin monitahoisista haasteista, joita mm. ympäristönsuojelu ja kiihtyvä tekninen kehitys nykyisin teollisuuden liikkeenjohdolle asettaa.

Tuotantotekniikan opetus ei keskity eri kauppatavaroiden yksilölliseen valmistukseen vaan pyrkii esittämään kaikkien valmistusjärjestelmien pohjana olevan systematiikan. Vaikka eri tavaroiden valmistuksessa on paljonkin eroja, voidaan valmistusprosessit pelkistää muutamaa harvaan ns. yksikkötoimintoon, joita ovat esim. suodatus, jauhatus, lajittelu, haihdutus, tislauksen ja kuivatus. Tuotantotekniikan opetukseen kuuluu myös teollisuuslaitosten eri toimintojen selvitys, tuotannonsuunnittelu sekä teollisuustalouden perusteet.

Materiaalikäsittelyn opetus antaa teknologista pohjaa niille ekonomeille, joiden työkenttä löytyy ns. materiaalitoimintojen alueelta. Yritysten ostotoiminnan tilalle on nykyisin tulossa materiaalipalvelu, jonka piiriin kuuluvat yrityksen ostot, tavaran varastointi, kuljetus ja muu käsittely. Materiaalipalvelu huolehtii siitä, että oikea materiaali on oikeassa paikassa, oikeaan aikaan ja mahdollisimman alhaisin kustannuksin. Materiaalivirta on koko tuotantoketjun alueella, alkaen raaka-aineitten hankinnasta ja päätäen jakeluketjun viimeiseen lenkkiin,

asiakkaaseen, pyrittävä pitämään liikkeessä, koska pysähtyminen ts. varastointi tietää korkotappioita ja muitakin kustannuksia. Tavaravirtojen ohjailu ja siihen liittyvien toimintojen optimointi kuuluu yrityksen materiaalijohtajalle, jonka koulutuksen pitäisi olla teknistaloudellinen. Sopivaa koulutuspohjaa voisi antaa esim. tavarateknologiassa suoritettu arvosana Kauppakorkeakoulussa. Kuljetuksen ja varastoinnin lisäksi kiinnitetään opetuksessa huomiota pakkaukseen, joka on tulossa jakelujärjestelmien kehittyessä yhä tärkeämmäksi.

Lahjoitukset

Liikesivistysrahasto 228.000,—, *Saastamoinen Oy* 40.000,—, *Eevi ja Eemil Tannisen säätiö* 2.500,—, *Jenny ja Antti Wihurin rahasto* 100.000,—, tuntematon lahjoittaja 20.000,— sekä *Kymi Oy* 20.000,—.

Stipendivarat

Seuraavassa esitetään rahastojen pääomat 01. 01. 1973 siihen saakka kertyneine korkoineen. Miten korkovaroja on stipendeinä jaettu vuonna 1973, selostetaan jäljempänä luvussa VII.

Oskari Aromaan säätiön pääoma oli 109.814,94 ja korot 8.216,84, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 8.200,—.

Professori W. Bonsdorffin rahaston pääoma oli 128.143,11 ja korot 10.486,64. Rahastosta julistettiin haettavaksi 10.000,— ja jaettiin 6.000,—.

Vakuutusyhtiö Fennian rahaston pääoma oli korkoineen 16.760,47. Kauppaneuvoksetar *Aino Haakin* lahjoitus 15.800,—.

Hanna ja Eino Haapalan lahjoitusrahaston pääoma oli 170.521,27 ja korot 12.533,28, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 12.500,—.

Kauppaneuvos Osk. Huttusen stipendirahaston pääoma oli 3.457,05 ja kertyneet korot 1.287,59. Rahastosta julistettiin haettavaksi 1.200,—, joka jaettiin.

Kansallis-Osake-Pankin 40-vuotismuistorahaston pääoma oli 65.000,—. Rahaston korkovarot olivat 6.288,72, joista julistettiin haettavaksi 6.200,— ja jaettiin 6.500,—.

Kalle Kaupin muistorahasto, pääoma 19.802,44 ja korko 1.480,62, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 1.400,—.

Kalle Kaupin erikoisrahasto, pääoma korkoineen oli 152.813,65. Rahastosta annettiin apurahoja 31.980,—.

Kauppakorkeakoulun keräyksen Naistoimikunnan stipendirahasto, pääoma 20.000,—. Rahaston korkovarot olivat 2.311,—, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 2.300,—.

Kauppatieteiden Kandidaattiyhdistys r.y. Stipendirahasto, pääoma oli 10.352,55 ja korko 577,03, mistä julistettiin haettavaksi ja jaettiin 550,—.

Kilpiä Oy:n rahaston pääoma 13.626,44 ja korot 908,93, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 900,—.

Aleksanteri Konkosen lahjoitusrahaston pääoma oli 2.000,— ja korot 265,77, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 265,—.

Maanviljelysneuvos Alfred Kordelinin stipendirahaston pääoma oli 4.754,28 ja korot olivat 318,04, joista tänä keväänä julistettiin haettavaksi ja jaettiin 300,—.

Kauppaneuvos K. H. Lehtisen stipendirahaston pääoma oli 3.629,70 ja korot 506,36. Rahastosta julistettiin tänä keväänä stipendinä haettavaksi ja jaettiin 500,—.

Kauppaneuvos I. Lindforsin rahasto, pääoma 20.000,— ja korot 2.318,—, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 2.300,—.

Kauppaneuvos P. A. Luostarisen stipendirahaston pääoma oli 5.786,50 ja korkovarot 435,05, joista tänä keväänä julistettiin stipendinä haettavaksi ja jaettiin 400,—.

Oy Mars Ab:n stipendirahaston pääoma oli 2.805,42. Rahaston korot olivat 225,20, joista tänä keväänä julistettiin stipendinä haettavaksi ja jaettiin 220,—.

Tukkukauppias S. Mäntysen rahaston pääoma oli 14.898,58 ja korkovarot 999,30, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 1.000,—.

Maija ja Lauri Niiniojan rahaston lahjoituksesta 2.761,70 julistettiin haettavaksi ja jaettiin 2.650,—.

V. P. Nurmilahden muistorahaston pääoma oli 11.573,73 ja korot 872,97, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 850,—.

Gustav Pauligin stipendirahaston pääoma oli 15.437,86 ja korot 1.153,75. Julistettiin stipendinä haettavaksi ja jaettiin 1.150,—.

Pohjolan stipendirahaston pääoma oli 2.700,24 ja korot 205,30, joista tänä keväänä julistettiin haettavaksi 200,—.

Ekonomi L. Y. Sailen rahaston pääoma oli vuoden lopussa korkoineen 228.886,79.

Elin ja Evert Sellgrenin rahaston pääoma oli 2.127,42 ja korot 313,91, josta julistettiin haettavaksi 300,—.

Kauppaneuvos A. Sergejeffin stipendirahaston pääoma oli 40.583,71 ja korot 5.869,19, joista julistettiin haettavaksi ja jaettiin 5.800,—.

Oy G. W. Sohlberg Ab:n stipendirahaston pääoma oli 6.205,33 ja korkovarot 463,24, josta julistettiin haettavaksi 460,—.

Senaattori Otto Stenrothin rahaston pääoma oli 300.000,— ja stipendinä käytettävät voittovarot 38.000,—. Hakemusten perusteella jaettiin 38.000,—.

Oy Stockmann Ab:n 100-vuotisrahaston pääoma oli 80.660,59 ja korot 5.378,48, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 5.350,—.

Suomen Thdyspankin Riemujuhlarahaston pääoma oli 34.617,12 ja korko-
varat 2.697,53. Rahastosta julistettiin tänä keväänä matkastipendinä
haettavaksi ja jaettiin 2.600,—.

Talous-Osakekaupan stipendirahaston pääoma oli 6.465,82 ja käytettä-
vissä olevat korot 382,71. Koroista julistettiin haettavaksi 380,—, mikä
summa jaettiin.

Eevi ja Eemil Tannisen Säätiön lahjoitus 2.500,— julistettiin haettavaksi
ja jaettiin.

Weilin+Göösin stipendirahasto oli vuoden vaihteessa 98.296,36 ja korko-
varat 6.901,84. Rahastosta jaettiin palkintoina seminaarikirjoituksista
ja laudatututkielmista 6.900,—.

Professori Henrik Virkkusen muistorahaston pääoma oli 57.069,85 ja korot
6.062,33, mistä julistettiin haettavaksi 6.000,— ja jaettiin 6.000,—.

Eeva ja Matti Virkkusen rahaston pääoma oli 27.378,48 ja korot 2.073,66,
joista julistettiin haettavaksi ja jaettiin 2.000,—.

Edellä mainittujen lisäksi ovat seuraavat rahastot, joiden pääoma
on alle 2.000,—:

*Herman Otto Geselliuksen stipendirahasto, Rudolf Geselliuksen stipendira-
hasto, Helsingin yleisen Ravintoyhdistyksen rahasto, Donovan Hjelmännin sti-
pendirahasto, Kauppakorkeakoulun opettajien stipendirahasto, Konttoritekniiikan
palkintorahasto, Kauppaneuvos Juho Lallukan muistorahasto, Opintoyhtiö Mainos-
Juniorin lahjoitus, Kauppaneuvos Otto A. Malmin stipendirahasto, Naisekono-
mit ry:n lahjoitus, Olga ja J. Nissisen stipendirahasto, Anni ja Samuli Pajarisen
rahasto, Kauppaneuvos Juhani Santaholman rahasto, Knut Wallinin stipendi-
rahasto ja Pankinjohtaja Birger Wegeliuksen rahasto.*

Kirjasto

(1972)

Pääkirjasto

Kirjaston kokoelmat karttuivat vuoden kuluessa 7.132 (1971 11.349)
nidoksella, joista ostamalla saatiin 3.476 (1971 5.055) ja vaihtoina tai
lahjoituksina 2.140 (1971 2.562) nidosta. Näiden lisäksi vietiin hankinta-
kirjaan 1.092 (1971 1.192) nidosta aikakauslehtiä. Vuoden lopussa oli
kirjaston nidosmäärä 107.297 (1971 100.165). Varsinaisten teosten
ohella kirjastossa luokiteltiin ja luetteloiitiin myös kokoomateoksiin,
juhlakirjoihin ja vastaaviin sisältyviä artikkeleita n. 80 (1971 600).
Kotimaisten taloustieteellisten aikakauslehtien artikkeleita on luoki-
teltu 2.098.

Kirjasto on lisäksi solmittujen vaihtosuhteiden perusteella saanut ulkomaisista kauppakorkeakouluista ja yliopistojen taloustieteellisistä tiedekunnista väitöskirjoja ja julkaisusarjoja.

Lahjoittajista mainittakoon seuraavat, joista useimmat jatkuvasti lähettävät julkaisuja Kauppakorkeakoulun kirjastolle.

Oy Alko Ab	Helsingin Yliopisto + sen eri
Applied Dynamics. Analog/	laitokset
Hybric Systems	Helsingin Yliopiston Kirjasto
Barclays Bank Limited	Hochschule St. Gallen für Wirt-
Deutsche Forschungsgemein-	schafts- und Sozialwissenschaften
schaft	Imatran Voima Oy
Eduskunnan Kirjasto	Institut Européen d'Administra-
Ekonomiska Forskningsinstitutet	tion des Affaires
vid Handelshögskolan i Stockholm	Institut National de la Statistique
Eläketurvakeskus	et des Etudes Economiques
Etla	International Trade Centre.
Oy Gaudeamus Ab	UNCTAD/GATT
Göteborgs Universitetsbiblioteket,	Jyväskylän Yliopisto + sen eri
Centralbiblioteket, Ekonomiska	laitokset
Biblioteket	Kansallis-Osake-Pankki
Göteborgs Universitet, Sociolo-	Kansaneläkelaitoksen Sosiaali-
giska Institutionen	turvan Tutkimuslaitos
Handelshögskolan i Stockholm,	Kanta-Hämeen Seutukaavaliitto
Biblioteket	Kauppa- ja Teollisuusministeriö.
Handelshögskolan vid Åbo	Matkailuneuvosto
Akademi	Kymin Osakeyhtiö
Helsingin Kaupungin Kaupunki-	Kyriiri Oy
suunnitteluvirasto. Liikennesuun-	Lappeenrannan Teknillinen Kor-
nitteluosasto	keakoulu
Helsingin Kaupungin Kaupunki-	Liiketaloustieteellinen Tutkimus-
suunnitteluvirasto. Yleiskaava-	laitos
osasto	Lunds Universitet. Biblioteket
Helsingin Kaupungin Revisiotoi-	Maatalouden Taloudellinen Tut-
misto	kimuslaitos
Helsingin Kaupunkiseudun Lii-	National Economic Development
kennesuunnittelun Koordinointi-	Office
toimisto	Neuvostoliittoinstituutti
Helsingin Seutukaavaliitto	Nordforsk

Norges Handelshøyskoles Bibliotek	Tampereen Yliopisto + sen eri laitokset
O.C.D.E. Bibliothèque	Tampereen Yliopiston Kirjasto
Osuuspankkien Keskuspankki Oy	Tie- ja Vesirakennushallitus
Pohjoismaiden Neuvosto	Tilastokeskus
Princeton University	Turun Kauppakorkeakoulu
Puolan Kansantasavallan Suurlähetystö	Turun Yliopisto + sen eri laitokset
Rand Corporation	Turun Yliopiston Kirjasto
Sampo-Tarmo	Työterveyslaitos
Sekretariat for Nordisk Kulturelt Samarbejde	Työvoimaministeriö
SIDA	Umeå Universitet + sen eri laitokset
SITRA	Universitetet i Stockholm
SOK	Universitetsbiblioteket Uppsala
Sosiaalivakuutuksen Tutkimusryhmä	Universitäts- und Stadtbibliothek Köln—Lindenthal
Staats- und Universitätsbibliothek Hamburg	Universitätsbibliothek Erlangen—Nürnberg
Suomen Pankin Kirjasto	Universitätsbibliothek Mannheim
Suomen Pankki	Uppsala Universitet. Kultur-Geografiska Institutionen
Suomen Teollisuusliitto	Vaasan Kauppakorkeakoulu
Suomen Ulkomaankauppaliitto	Valtion Painatuskeskus
Svenska Handelshögskolans Bibliotek	Valtiovarainministeriö. Kansantalousosasto
Sveriges Kreditbank	Varsinais-Suomen Seutukaavaliitto
Szkola, Główna Planowania i Statystyki, Warszawa	Åbo Akademi
Taloudellinen Suunnittelukeskus	Åbo Akademis Bibliotek
Taloustieto r.y.	Ostasiatiska Kompagni

Lisäksi ovat lukuisat tutkimus- ja oppilaitokset, liikeyritykset, pankit ja vakuutuslaitokset lahjoittaneet kirjastolle toimintakertomuksensa. Seuraavat yksityishenkilöt ovat tehneet lahjoituksia kirjastolle: apul. prof. Heikki J. Hakkarainen, prof. Pekka Heinänen, KTL Asko Korpela, Jyrki Laakso, Pekka Leimu, prof. E. Naddor, KTT Jorma Pasanen, prof. Jorma Pohjanpalo, apul.prof. Meeri Saarsalmi ja ekon., FL Karli Salovaara.

Kirjasto esittää kaikille lahjoittajille parhaat kiitoksensa.

Vuoden kuluessa annettiin korkeakoulun pääkirjastosta 25.350 (1971 21.665) kotilainaa, mikä kurssikirjaosastosta annettujen lainojen kanssa teki yhteensä 68.012 (1971 64.327) kotilainaa. Uudistuksia tehtiin yhteensä 11.152 (1971 8.068) ja kirjojen tilauksia käsiteltiin 25.392 (1971 26.442). Lisäksi lainattiin 23.106 (1971 20.817) nidosta lukusaliin. Kaukolainoja annettiin 710 (1971 454) nidosta ja saatiin 99 (1971 20). Vuoden aikana oli päiväkirjaan merkittyjä lukusalikäyntejä 23.432 (1971 28.000). Aikakauslehtikiertoon osallistui 105 korkeakoulun opettajaa ja toimihenkilöä, joilla kiersi yhteensä n. 8.500 aikakauslehden numeroa. Kirjastoon tuli kaikkiaan 981 aikakauslehteä, joista 818 ulkomaisista. Kirjastossa olevan raha-automaatilla toimivan kopiointikoneen Rank Xerox 740 käyttö on ollut erittäin suuri. Jäljenteitä otettiin sekä omia kokoelmia että asiakkaita varten 124.043 (1971 73.806) aukeamaa.

Kirjaston hankinnoista ilmestyi vuoden aikana 12 uutuuksien tiedotusta, joista jaettiin n. 420 korkeakoulun ulkopuoliselle laitokselle ja yksityiselle henkilölle. Edelleen tarjottiin vaihtomateriaalia koti- ja ulkomaisille kirjastoille kaksoiskappaleistoista ja niistä toimitettiin yhteensä 1.395 nidettä.

Hankituista laitteista voidaan mainita kaukokirjoitin, joka on suuresti helpottanut kaukolainatoimintaa, sekä IBM MC-72 tehokirjoitin muistiyksikköineen, jolla on voitu nopeuttaa luettelointia, uutuuksien tiedotuksen tekoa ja standardityyppisten kirjeiden kirjoittamista.

Kirjastoa on useassa eri yhteydessä esitelty koti- ja ulkomaisille vieraille. Kortistojen, hakuteosten ja muiden tiedonlähteiden käytössä on korkeakoulun 18 seminaariryhmälle annettu opastusta. Ryhmiä varten laadittiin eri opetusalojen (hallinto, kansantalous, laskentatoimi, markkinointi ja sosiologia) perusteoksista ja aikakauslehdistä lyhyehköjä luetteloita. Uusille opiskelijoille on jaettu kirjaston käyttöä esittelevä moniste.

Kirjaston tietopalvelu on vaatinut yhtä merkittävän työpanoksen kuin lainaus. Kirjastossa on jo pidemmän aikaa suoritettu kirjallisuuspalvelua etsimällä materiaalia ja laatimalla luetteloita asiakkaille eri aiheista. Kuten aikaisemmin, tarjottiin korkeakoulun tutkijoille ja opettajille mahdollisuus jatkuvasti osallistua kirjaston selektiiviseen tiedonjakeluun k.o. henkilöiden toivomusten mukaisista aiheista. Vuoden loppuun mennessä oli 25 tutkijalle toimitettu viitemateriaalia sekä kotimaisesta että ulkomaisesta kirjallisuudesta yhteensä 3.294 viitettä.

Kirjaston muiden käyttäjien tiedusteluja neuvoille saapui vuoden kuluessa 2.932. Tiedustelujen laajuus vaihteli suuresti, ja ne aiheuttivat työtä 5 minuutista 7 tuntiin. Vuoden kuluessa laadittiin tutkimus kirjas-

tossa v. 1972 rekisteröityjen tiedonhakujen laadusta ja käyttäjistä. Tuloksista ilmeni mm., että

- tiedonhakupalvelun tyypillinen asiakas on helsinkiläinen (72 %) teollisuus- tai konsulttoiva yritys (72 %), josta tulee toimeksianto alkuvuodesta (ma—ke 66 %), virka-aikana (98 %).
- toimeksianto liittyy aihepiiriltään kaupan tekniikkaan (UDK 658) ja organisaatioon (UDK 65), mutta myös varsin usein laskentatoimeen (UDK 657)
- halutaan useimmiten suomenkielistä (83 %) materiaalia, mutta englannin (67 %) ja ruotsinkielistä (62 %) kysytään myös runsaasti
- halutaan tietoja kirjastossa olevasta materiaalista (73 % kirjat, 83 % artikkelit).

Varsinaisina informaattikkoina toimineet kaksi amanuenssia ovat osallistuneet korkeakoulun tutkimusryhmiin, tehneet tiivistelmiä eri tiedonaloilta ja hoitaneet pisimmät haut.

Kirjallisuuspalvelun tukemiseksi solmittiin yhteistyösopimus Rationalisierungskuratoriumin (Frankfurt), kansainvälisen liiketaloustieteellisen informaatiopalvelukeskuksen kanssa. Kauppakorkeakoulun kirjasto toimittaa sinne tietoja tärkeimmistä kotimaisista taloustieteellisistä ja muutamista venäläisistä lehtiartikkeleista ja saa vastaavasti muiden osanottajien tekemiä kortteja. Englannin ja venäjän kieliset referaatit on saatu aikaan korkeakoulun k.o. kieltenopettajien ystävällisellä avustuksella.

Kotimaisten talous- ja yhteiskuntatieteellisten aikakauslehtien luokittelua on jatkettu entiseen tapaan. Artikkelit on luokiteltu, luetteloitu ja osa korteista on varustettu lyhyin referaatein. Korttipalvelu on muutettu maksulliseksi v. 1972 ja sen hinta on ollut 150 mk/v. 59:lle asiakkaalle on lähetetty vuoden aikana 10 korttisarjaa, joissa oli yhteensä 1.008 viitekorttia. Valikoima artikkeleista varustettuna englanninkielisin otsikkokäännöksin on toimitettu julkaistavaksi Pariisissa UNESCO:n teoksissa „International bibliography of the social sciences: Economics” ja „Sociology”.

Kirjaston oma julkaisusarja aloitettiin v. 1972. Sen tarkoituksena on vähitellen systemaattisesti kartoittaa kotimainen kirjallisuus liiketalous- ja kansantaloustieteiden aloilta. Siinä on vuoden kuluessa ilmestynyt kuusi bibliografiaa:

Aarnio, Marja-Leena, Suomen liiketaloustieteellinen kirjallisuus 1945—1970. Business literature in Finland 1945—1970.

Ruokonen, Kyllikki, Arvoanalyysi. Value analysis.

Vaisto, Erkki, Organisaatio-opin ja yrityksen hallinnon kirjallisuus Suomessa 1971. Bibliography of organization and administration litera-

ture in Finland 1971.

Vaisto, Erkki, Suomen liiketaloustieteellinen kirjallisuus 1971. Business literature in Finland 1971.

Hartonen, Irma, Elintaso. Standard of living.

Laaksonen, Pirjo, SEV-maiden talouselämä. COMECON. A selected bibliography.

Vuoden loppuun mennessä oli julkaisuja myyty yhteensä 1.353 kappaletta.

Yhteistyötä eri kauppakorkeakoulujen kirjastojen kesken on kehitetty sekä kirjastonjohtajien, luokittelijoiden että informaatikkojen kesken. Eduskunnan kirjaston ja Svenska Handelshögskolans bibliotekin välillä on sovittu hankintojen koordinoinnista.

Uusi kirjastotoimikunta on alkanut työnsä. Se on opettajaneuvoston ja kirjastonjohtajan alainen neuvoa-antava, valmisteleva ja päättävä elin. Sen tehtävänä on kirjaston toiminnan suunnittelu ja kehittäminen. Toimikunta on kokoontunut toimivuoden 1972 aikana kolme kertaa. Se on laatinut itselleen ohjesäännön, käsitellyt ja hyväksynyt talousarvioesityksen vuodelle 1974. Tämän lisäksi kirjastotoimikunta on käsitellyt muita kirjaston kehittämiseen liittyviä asioita mm. päättänyt, että kirjavarasto avataan opettajakunnalle. Toimikunnan kokoonpano on kuluneen lukuvuoden aikana ollut seuraava: Puheenjohtajana on toiminut professori Arvi Leponiemi ja varapuheenjohtajana virkansa puolesta kirjastonjohtaja Henri Broms.

Opettajaneuvoston valitsemana opettajakunnan edustajana on toiminut KTL Kyösti Pulkkinen sekä Kauppakorkeakoulun assistentit r.y:n nimeämänä edustajana KTM Heikki Närhi. Kauppakorkeakoulun ylioppilaskunnan edustajana on toiminut kauppat.yo. Anja Anttonen. Toimikunnan sihteerinä on toiminut FM Tuula Ruhanen.

Kirjasto ja lukusali ovat kertomusvuonna olleet avoinna klo 9—20, lauantaisin klo 9—14 sekä kesäaikana klo 14—20.

Kurssikirjaosasto

Kuluneen toimintakauden aikana on kurssikirjaosastoon hankittu suhteellisen vähän uutta kirjallisuutta: Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan varoilla 143 nidosta ja Kauppakorkeakoulun kirjaston varoilla 740 nidosta. Toimintavuoden lopussa oli kurssikirjojen määrä kurssikirjaosastossa kaikkiaan 8.180 nidosta, joista noin 1.980 on käsikirjastokäytössä ja noin 6.200 lainakäytössä. Kauppakorkeakoulun kirjaston kirjastotoimikunta teki kokouksessaan 10. 11. 1972 päätöksen, jonka

mukaan kurssikirjaosaston lainattavien kirjojen määrää lisätään seuraavan toimintavuoden aikana siten, että opiskelijaa kohden on 2,5 nidosta. Kun Kauppakorkeakoulussa on noin 3.200 opiskelijaa, on lainakappaleiden lukumäärää nostettava 1.800 nidoksella, niin että kokonaismääräksi muodostuu 8.000 nidosta.

Toimintavuoden aikana annettiin kaikkiaan 41.635 lainaa (1971 42.662 lainaa). Lainojen kokonaismäärä on siis laskenut edelliseen vuoteen verrattuna 2,4 prosentilla. Kesäkuukausien voimakas aleneminen lienee johtunut toimintaa haittaavista kurssikirjaosaston korjauksista. Käsikirjastolainoja tehtiin kuluneen toimintavuoden aikana 17.418 (1971 20.647) ja lukusalikäyntejä oli 11.734. Tilauksia tehtiin kuluneen toimintavuoden aikana 18.407 (1971 19.280). Kirjalainojen uudistuksia tehtiin toimintavuoden aikana 5.144.

Kesällä 1972 suoritettiin kurssikirjaosastossa huomattavat korjaustyöt. Myös lainaustoimiston kalusto uusittiin ja henkilökunnalle rakennettiin kahvi- ja pukeutumishuoneet. Huomattavan suuriksi kasvaneiden kustannusten johdosta jouduttiin lukusalien kalustustyöt siirtämään 1973 puolelle.

Kurssikirjaosaston kirjastotoimikunta on toiminut kertomusvuoden alkupuolella seuraavassa kokoonpanossa: puheenjohtajana Kauppakorkeakoulun edustaja yliassistentti, KTM Eero Larmola, Kauppakorkeakoulun kirjaston edustajana amanuenssi, HOK Erkki Vaisto ja Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan edustajina kauppat.ylioppilaat Kaapo Pulkkinen ja Kristina Rantalainen. Syksystä 1972 lähtien puheenjohtajaksi tuli Kauppakorkeakoulun edustajana assistentti, KTM Roy Dahlstedt ja Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan edustajiksi kauppatiet. ylioppilaat Matti-Jussi Pollari sekä Eija Toiminen. Kauppakorkeakoulun kirjaston edustajana toimi edelleen amanuenssi, HOK Erkki Vaisto. Kirjastotoimikunnan sihteerinä on toiminut kurssikirjaosaston vastaava hoitaja HuK Markku Kahri. Kokouksissa on ollut läsnä asiantuntijana 1. 1. 1972—30. 6. 1972 Kauppakorkeakoulun kirjaston vt. kirjastonhoitaja FM Kyllikki Ruokonen ja 1. 7. 1972 lähtien kirjastonjohtaja, FT Henri Broms.

Kurssikirjaosasto on ollut avoinna lukukausien aikana lainaustoimisto maanantaista perjantaihin klo 11.00—18.00, lauantaisin ja aattoina klo 9.00—14.00. Lukusali on ollut avoinna lukukausien aikana maanantaista perjantaihin klo 9.00—20.00, lauantaisin ja aattoina klo 9.00—14.00. Kesällä 1. 6. 1972—31. 8. 1972 kurssikirjaosasto on ollut avoinna klo 13.00—18.00. Suljettuna kurssikirjaosasto on ollut kesällä 15. 7. 1972—6. 8. 1972. Lisäksi on lukusali ollut suljettuna korjausten takia syyskuun 1972.

III Luennot ja harjoitukset kertomuskautena 1972–73

Kauppätieteiden kandidaatin, ekonomin ja akateemisen sihteerin tutkintoja varten kertomuskaudella annettu opetus on selostettu lukuvuoden 1972–73 opetusohjelmassa.

Kauppakorkeakoulun tohtoriohjelma

Kauppakorkeakoulussa suoritettujen jatkotutkintojen määrä on osoittautunut riittämättömäksi. Valtaosa liiketaloustieteen opettajanviroista maamme korkeakouluissa on vakinaisesti täyttämättä ja pätevistä taloustieteellisen koulutuksen saaneesta tutkijatyövoimasta on puutetta. Syyslukukaudella 1972 käynnistetyn Kauppakorkeakoulun tieteellisen jatkokoulutuksen eli tohtoriohjelman keskeisinä tavoitteina ovat tohtorin tutkintojen määrän lisääminen, tutkimuksien tason kohottaminen ja tutkinnon suorittamiseen käytetyn ajan lyhentäminen. Kandidaattitutkintoa seuraavat opinnot tähtäävät siten väitöskirjatutkimuksen tekemiseen systemaattisen koulutusohjelman päätteeksi. Tohtorin tutkinnon joustavana välitavoitteena suoritetaan nykymuotoinen lisenssiaatin tutkinto. Koulutuksen päämääränä on valmistaa tutkijoita, jotka pystyvät kriittisesti analysoimaan nykyistä ja uutta taloustieteellistä tietoa sekä antamaan sen lisäämiseen oman panoksensa harjoittamalla tutkimus- ja opetustoimintaa korkeakouluissa ja talouselämän palveluksessa. Tohtoriohjelman tavoitteena on myös pyrkiä organisoidaan tieteellinen jatkokoulutus tutkimusprojektityöskentelyn ja monitieteisyyden periaatteille.

Opettajaneuvoston nimeämä tohtoriohjelman johtoryhmä vastaa koko ohjelman suunnittelusta, johtamisesta ja koordinoinnista. Johtoryhmään ovat kertomusvuonna kuuluneet professori *Aarni Nyberg* puheenjohtajana, professorit *Reijo Helle*, *Veikko Jääskeläinen*, *Oiva Laaksonen*, *Veikko Leivo*, *Jouko Paakkanen* ja *Osmo A. Wiio*, vt. prof. *Eero Artto*, KTT *Reijo Ruuhela* ja KTM *Risto Tainio*. Professori Jääskeläisen virkavapauden ajan on hänen sijaisenaan johtoryhmässä toiminut vt. prof. *Raimo Kelo-harju*. Tohtoriohjelman sihteerinä on toiminut KTM *Tytti Oukari-Hannonen*.

Ainelaitokset puolestaan ovat pääaineiden osalta vastuussa jatko-opetuksen ja osanottajien tutkimustyön ohjauksen järjestämisestä ja kehittämisestä. Talousmatematiikan ja tilastotieteen laitos huolehtii tohtoriohjelmasta tukevasta menetelmätieteellisestä opetuksesta.

Kertomusvuonna on tohtoriohjelman puitteissa järjestetty koko lukuvuoden kestänyt menetelmäkohtainen tutkimusseminaari, jota ovat johtaneet professori *Aarni Nyberg* ja KTT *Reijo Ruuhela*.

Tohtoriohjelman kutsumina vierailivat maaliskuun 14.—16. päivinä koulussamme professorit *Richard L. Van Horn*, *Edward Bowman*, *Jay Galbraith* ja *Bertil Näslund* European Institute for Advanced Studies in Management'ista (Bryssel) johtaen jatko-opiskelijoille tarkoitetun seminaarin. Seminaarin aihepiireinä olivat Financial planning and product development, Organization, Foreign operations of the firm sekä Policy optimization in simulation models.

Maaliskuun lopun ja toukokuun alun välisenä aikana vieraili korkeakoulussamme tohtoriohjelman kutsumana neljään otteeseen professori *Paulsson Frenckner* Tukholman Kauppakorkeakoulusta. Professori Frenckner piti kaksi luentosarjaa, sekä johti neljä seminaaritilaisuutta lähinnä laskentatoimen alalta. Professori Frenckner antoi myös henkilökohtaista ohjausta tutkimustyön tekijöille.

Lisensiaattiseminaareja järjestettiin kertomusvuonna tarpeen vaatiessa seuraavissa aineissa: liiketaloustieteet: hallinto, markkinointi, laskentatoimi ja systeemit sekä kansantaloustiede, lisäksi liiketaloustiede: markkinoinnin laitos järjesti kevätlukukaudella aineen jatko-opiskelijoille tarkoitetun kirjallisuusseminaarin. Muutamat kertomusvuonna pidetyt laudaturtason luentosarjat soveltuivat myös ko. aineen jatko-opiskelijoille heidän pääaineensa suorituksiksi. Menetelmätieteellisestä opetuksesta vastasi talousmatematiikan ja tilastotieteen laitos.

Kertomusvuoden päättyessä oli tohtoriohjelmiaan ilmoittautunut 106 opiskelijaa, joista 19 on jo suorittanut lisensiaatin tutkinnon. Jatko-opiskelijat jakautuvat pääaineittensa mukaan seuraavasti:

liiketaloustiede: hallinto	20
liiketaloustiede: markkinointi	26
liiketaloustiede: laskentatoimi	25
liiketaloustiede: systeemit	3
kansantaloustiede	27
talousmaantiede	3
tavarateknologia	1
sosiologia	1
	<hr/> 106

Kauppakorkeakoulun johtamiskoulutusohjelma

Lukuvuoden aikana toteutettiin Kauppakorkeakoulussa syksyllä 1970 aloitettu koulutusmuoto, lukuvuoden mittainen johtamistehtäviin valmistava liiketaloudellinen täydennyskoulutusohjelma kolmannen ker-
ran. Johtamiskoulutusohjelman tavoitteina oli:

- antaa johtamistehtäviin valmistuville sellaiset johtamisen henkiset työvälineet, joita koulutettavien peruskoulutukseen ei ole sisäl-
tynyt
- lisätä käytännön kokemuksen ja teoreettisten tietojen vuoro-
vaikutusta
- välittää aikaisemmin opittuun liittyvää uutta ja tuoretta tietoa
- perehdyttää osanottajat johtamisen tekniikoihin ja yleisiin sään-
nönmukaisuuksiin
- kehittää organisaation johtamisessa välttämätöntä kokonais-
näkemystä

Tämän koulutusmuodon perusajatuksena on koulutuksen ja työ-
kokemuksen vuorovaikutuksen mahdollisimman laajamittainen hyväksi-
käyttö. Pääosa koulutusohjelmasta on toteutettu osaviikkotyöskentelynä,
jolloin osanottajat olivat viikon kaksi ensimmäistä päivää koulutettavina
ja loppuviikon työssä.

Koulutusohjelman suunnittelussa on kiinnitetty huomiota ohjelman
soveltuvuuteen niin talouselämän kuin julkisen hallinnonkin piirissä
toimiville johtamistehtäviin valmistuville henkilöille. Koulutusohjelmaan
sisältyi 490 opetustuntia ja se mudostui seitsemästä aineesta. Aineet
olivat Yritys ja sen ympäristö, Päätöksenteko ja kvantitatiiviset mene-
telmät, Taloudellinen suunnittelu ja valvonta, Rahoituksen johto,
Markkinoinnin johto, Organisaatio ja henkilöresurssien johto ja Yritys-
strategia. Opetuksen ainekohtaisesta suunnittelusta ja koordinoinnista

vastasi kuhunkin aineeseen nimitetty pääopettaja. Ohjelman osanottajilta vaadittiin koulutuksen omaksumisen edellyttämiä perustietoja sekä lyhyehkön käytännön kokemuksen kautta saavutettua johtamisen problematiikan tuntemusta.

Johtamiskoulutusohjelmaan osallistuivat lukuvuonna 1972–73 seuraavat henkilöt:

Alstela, Matti Veikko; Antila, Rainer Vilho Juhani; Blommendahl, Kurt August; Einiö, Erkki Olavi; Elfving, Tuomo Anders Östen; Haapavaara, Mikko Vilhelmi; Helanto, Antti Ilmari; Helkama, Jukka Pekka; Itkonen, Pertti Johannes; Jaakkola, Jouko Kalervo Tapani; Jansson, Bo Ossian; Jaskari, Antti Kalervo; Jerkku, Taisto Olavi; Joensuu, Taisto Gunnar; Johansson, Lars Erik Robert; Jylhä, Reijo Kalervo; Jämsänen, Yrjö; Järvinen, Pertti Kaarle; Kallio, Arto Kullervo; Karlsson, Bengt Uno; Koillinen, Heikki Ilmari; Kolehmainen, Pentti Samuli; Koponen, Pentti Juhani; Koskinen, Erkki; Kuurtokoski, Jarmo Matti Olavi; Lampila, Jorma Kalevi; Lampinen, Rainer Krister; Lassila, Olli Antero; Leivo, Erkki Veikko Juhani; Morén, Mauri Väinö; Myllymäki, Sakari Mikko; Mäki, Timo Kustaa; Mänttari, Erkki Emil; Nuutinen, Veikko Matti; Oksala, Kalle Ylermi; Peltola, Pentti Tapio; Pessa, Pekka Päiviö; Rajamaa, Jouko Juhani; Rajamäki, Pentti Kalevi; Rossi, Seppo Ilmari; Servo, Pentti Sakari; Tammivuori, Juhani Tapio; Teijonsalo, Jouko Johannes; Tuominen, Mikko Lennart; Tuomipuu, Kari Pekka; Vainio, Vesa Veikko; Vehviläinen, Erkki Aarne; Wikström, Erkki Mikael; Wilkko, Juhani.

Johtamiskoulutusohjelman vastaavina henkilöinä ovat toimineet professori *Jouko Paakkanen* valvojana, KTL *Leo Ahlstedt* johtajana, KTK *Matti Lehti* assistenttina sekä kauppat.yo. *Anneli Luoto* toimistosihteerinä.

Liikkeenjohdon Instituutti (LIFIM)

Kauppakorkeakoulu on ollut Liikkeenjohdon Instituutin kannatusyhdistyksen varsinaisena jäsenenä yhdistyksen perustamisesta lähtien vuonna 1964 samoin kuin Liikkeenjohdon Instituutin Säätiön jäsen. Liikkeenjohdon Instituutin tehtävänä on johtamiskoulutuksen ja siihen läheisesti liittyvien toimintojen toteuttaminen ja kehittäminen maassa sekä johtamiskysymyksiin kohdistuva tutkimus-, julkaisu- ja tiedotustoiminta.

Liikkeenjohdon Instituutin Säätiön valtuuskunnan puheenjohtajana on toiminut toimitusjohtaja *Gustaf Serlachius* ja Säätiön hallituksen puheenjohtajana rehtori *Jaakko Honko*, joka on toiminut myös Liikkeenjohdon Instituutin kannatusyhdistyksen hallituksen puheenjohtajana. Instituutin johtajana on toiminut tekn.lis. *Pekka Kainulainen*.

LIKETALOUSTIETEELLINEN TUTKIMUSLAITOS (LTT) (1972)

Korkeakoulun piirissä harjoitettu instituuttimuotoinen liiketaloustieteellinen tutkimus on kuluneena vuonnakin pääosiltaan tapahtunut korkeakoulun yhteydessä toimivassa Liiketaloustieteellisessä Tutkimuslaitoksessa. Laitoksen palveluksessa on vuonna 1972 ollut keskimäärin 14 kokopäivätoimista tutkijaa henkilökunnan koko vahvuuden ollessa 21. Kaikkiaan on vuoden 1972 aikana tutkimusohjelmaan sisältynyt 29 erillistä tutkimusprojektia, joista huomattava osa on ollut varsin laajamittaisia. Perustutkimusten ohella on tutkimusohjelmaan kuluvanakin vuonna kuulunut joukko talouselämää välittömästi palvelevia sovellettuja toimeksiantotutkimuksia.

Vuoden 1972 alusta saatiin laitokseen perustettua päätoiminen johtaja-professorin virka. Tämän takia ovat laitoksen toiminta- ja kehitymis-edellytykset olennaisesti parantuneet. Laitoksen keskeisiin tehtäviin kuuluvaa tutkijakoulutusta onkin vuoden 1971 aikana pyritty entistä määrätietoisemmin kehittämään. Myös on yhä enenevässä määrin pyritty ryhmätutkimuksiin. Esimerkkeinä tällaisista laajoista projekteista voidaan mainita tutkimus teollisuusyritysten toimintaedellytyksistä kehitysalueilla sekä tutkimus ns. lehtiliikenteen kustannuksista ja kannattavuudesta Posti- ja lennätinlaitoksessa.

Tutkimuslautakuntaan ovat kertomusvuonna kuuluneet professori *Fedi Vaivio* puheenjohtajana sekä jäseninä professorit *Jaakko Honko*, *Aarni Nyberg*, *Sakari Mattila*, *Jouko Paakkanen* ja *Osmo A. Wiio*.

Tutkimuslaitoksen johtajana on toiminut professori *Osmo A. Wiio* ja hallinnollisena johtajana KTM *Jarmo Granfelt*.

Laitoksen eri osastojen johtajina ovat toimineet:

A-osasto, organisaatio- ja henkilökuntakysymykset: Professori *Osmo A. Wiio*

C-osasto, kannattavuus- ja kustannuskysymykset: Professori *Jaakko Honko*

D-osasto, kotimaan jakelutaloudelliset kysymykset: KTM *Jarmo Granfelt* (vt. os.joht.)

E-osasto, ulkomaankauppakysymykset: Professori *Fedi Vaivio*

M-osasto, markkinoinnin strategiakysymykset: Professori *Veikko Leivo*

S-osasto, menekinedistämisskysymykset: Dosentti *Martti Särkisilta*

Laitoksen organisaatiota ja toimintaa selostetaan lähemmin sen omassa toimintakertomuksessa.

IV Opettajain ja virkailijain kirjallinen tuotanto sekä toiminta korkeakoulun ulkopuolella

Toiminnastaan korkeakoulun ulkopuolella, luottamustehtävistään, saamistaan huomion- ja kunnianosoituksista ja kirjallisesta tuotannostaan ovat opettajat ja virkailijat antaneet vuosikertomusta varten seuraavat tiedot:

AALTIO, ERKKI:

Teknillisen korkeakoulun paperikemian dosentti ja erikoisopettaja. As. Oy Pähkinäranta, johtokunnan puheenjohtaja.

Osallistunut Pakkauspäivään Pak-73 Otaniemessä 8. 3. 73.

Luennoinut Teknillisessä korkeakoulussa paperikemiaa 2 vt. kevätlukukaudella. Luennoinut Suomen Pakkausyhdistyksen jatkokoulutuskursseilla 8. 1. 73 aiheesta "Valmistustekijöiden vaikutus paperin laatuun".

Julkaisut:

"Tavarateknologian panos Kauppakorkeakoulun integroidussa opetussysteemissä" (Kauppakorkeakoulu ja sen kehittäminen ss. 28—29). 1972.

AHLSTEDT, LEO:

Talouselämän johtamiskoulutuksen neuvottelukunnan sihtööri. Kauppatieteellisen Yhdistyksen johtokunnan varajäsen.

Luennoinut Liikkeenjohdon Instituutin ym. yhteisöjen koulutustilaisuuksissa ja johtanut eri yritysten liikkeenjohdon seminaaritilaisuuksia. Toiminut erilaisissa konsultointitehtävissä.

Saanut Suomen Leijonan Ritarikunnan I luokan ritarimerkin 6. 12. 1972.

AHTIAINEN, JUHANI:

Kauppatieteellisen yhdistyksen ja Espoon Nuorkauppakamarin jäsen.

Osallistunut kuudenteen (6.) pohjoismaiseen liiketaloustieteelliseen konferenssiin Århusissa 14.—17. 8. 1972 sekä Finnovatio 72:een Lahdessa 5.—8. 6. 1972 ja XXV valtakunnallisiin markkinoinnin päiviin Dipolissa 26.—27. 10. 1972.

Luennoinut Liikkeenjohdon Instituutin ym. yhteisöjen koulutustilaisuuksissa sekä toiminut eri yritysten sisäisten liikkeenjohdollisten seminaarien vetäjänä sekä konsultointitehtävissä.

ALHO, KEIJO:

Toiminut Therapiea-säätiön valtuuskunnan jäsenenä vuodesta 1970. Kauppakorkeakoulun Henkilökuntayhdistyksen hallituksen puheenjohtaja maaliskuusta 1972 alkaen.

Julkaisut:

Tutkielma "Selluloosateollisuus ja industrialismin alkuvaiheet Suomessa". Liiketaloudellinen Aikakauskirja 4/1972, Hki 1972, 13 sivua, ss. 276—289.

ANTTILA, MAI:

Osallistunut Finnovatio 72 -tilaisuuteen Lahdessa 5.—8. 6. 1972.

Osallistunut IDEA M73 Valtakunnallisiin markkinoinnin päiviin Dipolissa 26.—27. 10. 1972.

ASP, KARI:

Suorittanut reserviupseeritutkinnon RUK:n kurssilla 140. Luennoinut Ekonomiliiton koulutuskeseuksen järjestämän seminaarisarjan "Tulos, investoinnit ja rahoitus" eri jaksoilla lineaarisen ohjelmoinnin sovellutuksista sekä päätöksenteosta riskin tai epävarmuuden vallitessa.

Julkaisut:

(Seppo Alaluusua, Simo Kännö ja Juha Nissilä) Liiketaloustiede: laskentatoimi, Talouden hallinnon harjoitus- ja oppikirja. 177 s. Hki 1972. 2. p. Hki 1973.

AUVINEN, EERO:

Liiketaloustieteellinen Tutkimuslaitos, vanhempi tutkija. Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen Kannatusyhdistyksen asiamies. Kehitysalueiden neuvottelukunnan matkailujaoston sihteeri. Pohjois-Pohjalaisen Osakunnan tutkimusneuvoston jäsen. Valtion yhteiskuntatieteellisen toimikunnan määräämänä edustajana Wienin keskuksen tutkimuksessa The sociological and economic problems in Europe.

BINHAM, PHILIP:

Toiminut englannin kielen opettajana Vientikoulutussäätiön kursseilla 1972—73.

Osallistunut International Association of Teaching English as a Foreign Language -nimisen yhdistyksen konferenssiin Lontoossa 3.—6. 1. 1973. Toiminut alustajana Ekonomiliiton sihteeriseminaareissa ja Rastorin liike-elämä- ja vientikursseilla.

Julkaisut:

(& James Murray) Speak Up. 55 s. moniste. 1972.

Joukko kirja-arvosteluja Books Abroadissa.

BROMS, HENRI:

Svenska litteratursällskapet i Finlandin kirjastonhoitaja.

Suomen itämaisen seuran hallituksen jäsen, julkaisutoimikunnan jäsen ja kirjastonhoitaja.

Tieteellisten seurain valtuuskunnan jäsen ja tiedotussihteeri.

Julkaisut:

How does the Middle-Eastern Literary Taste Differ from the European? 96 s., *Studia Orientalia* No 44.

Strukturalismi ja kirjallisuus, Parnasso 1973: 1.

Kommittér, *Nya Argus* 1972: 14.

GAHMBERG, HENRIK:

Osallistunut Pohjoismaisten liiketaloustieteilijöiden 6. konferenssiin 14.—17. 8. 1972 Århusissa. Luennoin ATK:sta ja sen hyväksikäytöstä Hotelli- ja Ravintolaopiston liikkeenjohtolinjalla sekä liikkeenjohdon seminaareissa.

GRANFELT, JARMO:

Liiketaloustieteellinen Tutkimuslaitos, hallinnollinen johtaja, D-osaston vt. johtaja. Kauppakorkeakoulun julkaisutoimikunnan sihteeri. Lapin Tutkimusseuran hallituksen jäsen.

GUSTAFSSON, KAJ:

Asiantuntijajäsen puutuotteiden loppukäyttöä selvittelevässä komiteassa, Rationalisointiliitto ry:n koulutuslautakunnan jäsen, Hakalehdon Yhteiskoulun johtokunnan jäsen. Tilintarkastajana muutamissa yhteisöissä.

Luennoinnut syyslukukaudella Kauppakorkeakoulussa järjestetyllä UNCTAD/GATT/ITC Export Promotion kurssilla 15 tuntia aiheesta Export Marketing Research. Esitelmöinyt useiden yritysten ja järjestöjen koulutustilaisuuksissa markkinoinnin suunnitteluun, kuluttajan käyttäytymiseen sekä markkinoiden segmentointiin liittyvistä kysymyksistä. Osallistunut 6. Pohjoismaiseen liiketaloustieteen kongressiin Århusissa 14.—17. 8. 72, jossa alustanut aiheesta: ”Marknadssegmentering som forskningsmål”.

HAKKARAINEN, HEIKKI J.:

Helsingin yliopiston germanistisen lingvistiikan dosentti. Suomen Akatemian nuorempi tutkija. Vaasan Kauppakorkeakoulun saksan kielen dosentti. Asiantuntija täytettäessä Svenska Handelshögskolanin saksan kielen lehtorin virkaa. Aikakauslehden Zeitschrift für Literaturwissenschaft und Linguistik (Frankfurt a.M.) tieteellisen neuvottelukunnan (Beirat) jäsen. Humanistisen toimikunnan tutkijat -yhdistyksen sihteeri. Helsingin yliopiston promootiotoimikunnan jäsen.

Pitänyt esitelmän aiheesta ”Elektronische Datenverarbeitung im Dienste des Philologen” Uusfilologisessa yhdistyksessä Helsingissä 25. 01. 1973. Osallistunut 11. Kansainväliseen lingvistikongressiin Bolognassa 28. 8.—2. 9. 1972.

Vihitty toisella kunniasijalla ultimuksena filosofian tohtoriksi Helsingin yliopiston Filosofisen tiedekunnan promootiossa 31. 05. 1973.

Julkaisut:

Radiomainnonnan — erityisesti saksalaisen — lingvistiikasta. 23 s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 4/1972. Hki 1972. — Linguistische Theorie der Textedition. 5 s. *Linguistics* 95. Haag 1973.

Sanomalehtikirjoituksia Uudessa Suomessa, Aamulehdessä ja Hufvudstadsbladetissa.

HARTONEN, IRMA:

Osallistunut Suomen kirjallisuuspalvelun seuran ja Jyväskylän kesäyliopiston järjestämään UDK-luokittelun jatkokurssiin 3.—5. 7. 1972.

Julkaisuut:

Elintaso. 58 s. Hki 1972. Kauppakorkeakoulun kirjaston julkaisuja 5.

HEINÄNEN, PEKKA:

Lääkintöhallituksen pysyvä asiantuntija. Valtion kielitutkintolautakunnan apujäsen. Ylioppilastutkintolautakunnan apujäsen. Lvv-tavaratoimikunnan puheenjohtaja.

Matemaattisten aineiden aikakauskirjan neuvottelukunnan jäsen. Suomen Kemistiliiton neuvottelukunnan jäsen. Suomalais-Itävaltalaisen yhdistyksen puheenjohtaja. KY:n kunniavaltuuskunnan jäsen. Liikesivistysrahaston hallituksen ja sen stipendivaliokunnan jäsen. Niilo Helanderin Säätiön hallituksen jäsen. Kaupallisten ja teknillisten tieteiden Tukisäätiön kahden erikoisrahaston neuvottelukuntien jäsen ja samalla toisen (Kaartokulman rahaston) puheenjohtaja. Tavaraselosteliiton ja sen hallituksen puheenjohtaja 31. 12. 1972 saakka. Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiö Kalervon hallintoneuvoston puheenjohtaja. Keskinäisen Vakuutusyhtiö Kalevan hallintoneuvoston jäsen. Orion-yhtymä Oy:n hallintoneuvoston jäsen. Kansallis-Osake-Pankin Arkadian konttorin valvoja.

Julkaisuut:

(& Inmar Okkola ja Juhani Heinänen) Kemia 2 lukioluokkia varten. 155 s. Hki-Porvoo 1972. (& Inmar Okkola ja Juhani Heinänen) Kemia 1 lukioluokkia varten. 2. painos. 150 s. Hki-Porvoo 1973.

(& Pentti Woivalin) Matematiikan esimerkkikirja IV. Ylioppilastehtävät 1951—1972. 9. painos. 357 s. Hki-Porvoo 1973.

HELLE, REIJO:

Oulun yliopiston talousmaantieteen dosentti. Suomen maantieteellisen seuran hallituksen jäsen. Lapin tutkimusseuran työjäsen.

Osallistunut IGU 22nd kongressiin Kanadassa 28. 7.—8. 8. 1972 ja pitänyt siellä esitelmän "Development of services for rural population in a peripheral region".

Julkaisuut:

Talousmaantiede taloustieteiden kentässä. 5 s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 4/1972. Hki 1972 ja Terra 4/1972. Hki 1972. — CPM (Critical path method) — Kriittisen polun menetelmä maantieteellisen tutkimuksen apuna. 8 s. Terra 1/1973. Hki 1973. — Mitä on aluetiede — Regional Science? 6 s. Terra 2/1973. Hki 1973. — Neuvostoliiton alueellisista kehittyneisyyden ja elintasoeroista. 5 s. Yhdessä Jarmo Erosen kanssa. Suunnittelumaantiede 1/1972. Hki 1972. — Aluesuunnittelu maantieteilijän näkökulmasta. 15 s.

HELME, EERO:

Oy Interplan Ab, toimitusjohtaja, 1964—. — Luentotehtäviä alan yhdistyksissä. — Artikkeleita mainosalan julkaisuissa.

HELSILÄ, MARTTI:

Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen vanhempi tutkija. Oulun Yliopiston teknillisen tiedekunnan viestinnän opettaja syyslukukaudella 1972.

Kauppatieteellinen Yhdistys r.y:n sihteeri. Kauppakorkeakoulun Assistentit r.y:n hallituksen jäsen.

Osallistunut Liikkeenjohdon Instituutin "Työryhmäseminaariin" 29. 1.—1. 2. 1973.

Luennoin eri yhteisöjen mm. Johtamistaidon Opiston, Tiedotusopin ja täydennyskoulutuksen keskuksen sekä yritysten koulutustilaisuuksissa.

Julkaisut:

Yrityksen sisäisen viestinnän tutkiminen. 34 s. Hki 1972 (yhdessä Osmo A. Wiion kanssa)

HIRVELÄ, HANNU:

Toiminut KHO:ssa yli-insinööri-neuvoksena.

HÖCKERSTEDT, ULLA:

Toiminut englannin kielen opettajana Helsingin Kauppiaitten Kauppaoppilaitoksessa.

HONKO, JAAKKO:

European Foundation for Management Development'in hallituksen jäsen. Ruotsin Institutet för företagsledning'in kehittämisneuvoston jäsen. Aikakauskirjan Swedish Journal of Economics (Stockholm) Corresponding Editorial Committeeen jäsen

Suomen korkeakoulujen rehtorien neuvoston varapuheenjohtaja. Talouselämän johtamiskoulutuksen neuvottelukunnan puheenjohtaja. Valtiohallinnon henkilökuntakoulutuksen neuvottelukunnan jäsen.

Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen tutkimuslautakunnan jäsen ja C-osaston johtaja. Liikkeenjohdon Instituutin Säätiön ja Liikkeenjohdon Instituutin Kannatusyhdistys ry:n hallituksen puheenjohtaja. Liiketaloudellisen Aikakauskirjan toimituskunnan jäsen. Kalliolan Kannatusyhdistys ry:n johtokunnan jäsen. Yrjö Jahnssoonin Säätiön hallituksen jäsen.

Saanut Göteborgin yliopiston yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan myöntämänä filosofian kunniatohtorin arvon, jonka vastaanottanut promootiossa 21. 10. 72 Göteborgissa.

Kutsuttu Suomen Tiedeseuran varsinaiseksi jäseneksi. Suomalaisen Tiedeakatemian varsinainen jäsen vuodesta 1966.

Saanut Helsingin Yliopiston, Svenska Handelshögskolanin ja Turun Kauppakorkeakoulun mitalin sekä Suurten Ekonomien kunniakilven.

Pohjoismaiden Yhdyspankki Oy:n, Rautaruukki Oy:n ja Amer-Tupakka Oy:n hallintoneuvoston jäsen. Eräiden yhteisöjen hallituksen jäsen ja tilintarkastaja.

Osallistunut Suomen edustajana kansainväliseen CIOS-konferenssiin Münchenissä 22. 10.—25. 10. 72. Samoin osallistunut lukuisiin muihin kansainvälisiin kokouksiin, seminaareihin jne., joissa toiminut puheenjohtajana tai alustajana. Ollut Saksan Liittotasavallan kutsumana vieraana tutustumassa maan korkeakouluhallintoon 15. 1.—20. 1. 72 sekä Neuvostoliiton Tieteen ja Teknologian valtionkomitean kutsusta tutustumassa etenkin johtamiskoulutukseen 19. 3.—22. 3. 73.

Pitänyt Göteborgin yliopistossa promootioon liittyen vierailuluennon aiheesta "Framtida utmaningar till företagsledningen och den akademiska utbildningen" 20. 10. 72. Samoin pitänyt Bonnin yliopistossa vierailuluennon aiheesta "Die Anforderungen an die akademische Ausbildung für Aufgaben der Unternehmensführung" 17. 1. 72 ja samasta aihepiiristä Ruhrin yliopistossa Bochumissa 19. 1. 72. Edelleen luennoin Institutet för Företagsledning -nimisen instituutin kursseilla Yxtaholmissa kahden päivän luentosarjan aihepiiristä "Investeringsplanering och dess samordning med finansiell planering" 11. 9.—12. 9. 72. Esitelmäinyt

lukuisissa tilaisuuksissa kotimaassa, mm. Liikkeenjohdon Instituutin kursseilla ja Virastopääällikköpäivillä.

Julkaisuut:

Kauppakorkeakoulun rooli. Kauppakorkeakoulun lukuvuoden avajaisissa 6. 9. 1972 pidetty puhe. Eripainos tämän vuosikertomuksen liitteestä. 14 s. Tapiola 1972.

Vidareutbildning av ekonomer. Ekonomiutiset/Ekonomnytt 11/72. 6 s. Helsinki 1972.

Liiketaloustiede, 6. täydennetty painos, 208 s. Tapiola 1973.

Toimittanut: Kauppakorkeakoulu. Kertomus lukuvuodesta 1972—73.

Laajahkoja haastattelulauseuntoja, mm. Ekonomen 1/73 Stockholm.

JUTILA, HELMI:

Huolinta-alan ammattikurssin englannin kielen opettaja. Suomen Urantia-ryhmän kääntäjistön jäsen.

Julkaisuut:

(Penttilä—Jutila—Vaheri) Englantilaisen kauppakirjeenvaihdon harjoitustehtäviä, 108 s. Keuruu 1972.

JÄRVINEN, RISTO:

Tampereen yliopiston yrityksen taloustieteen vt. apulaisprofessori 31. 12. 72 asti. Vantaan kauppalanvaltuuston jäsen. Valtion tilintarkastajan varamies. Keskusverolautakunnan jäsenen varamies. Jäsenenä Keskuskauppakamarin veroneuvottelukunnassa. Vakuutusyhtiöiden Keskusliiton verotoimikunnassa, Verotuslehden toimituskunnassa ja Veronmaksajain Keskusliiton valtuuskunnassa. Pysyvästi asiantuntijana Kirjanpitoasetustoimikunnassa. Keskuskauppakamarin asettaman Tilintarkastuksen kehittämisyöryhmän jäsen. Suorittanut KHT-tutkinnon. Tilintarkastajana ja toimikuntien puheenjohtajana muutamissa yhteisöissä. Esitelmia yritysten ja järjestöjen tilaisuuksissa.

Julkaisuut:

Konsernitilinpäätös jäi vielä odottamaan. 2 s. Talouselämä 26/72. — Podemmeko veroneuroosia? 3 s. Ekonomiutiset 17/72. — Varastovarauskeskustelu tarvitsee uuden alun. 3 s. Talouselämä 33/72. — Yksityisetkin harkintaverolle. Kauppalehti 194/72. — Uudistuva verotus ja integraatio. Helsingin Sanomat 29. 11. 1972. — EEC-pakettiin liittyvät suojalait ja yritystoiminta. Kauppalehti 228/72. — Verotukselliset näkökohdat maatalan kaupassa. 2 s. Käytännön maamies 11/72. — Kirjanpitolain uudistus. 3 s. Sähköurakoitsija 10/72. — Miten Suomen lihapoliittikkaa olisi vastaisuudessa hoidettava. Lihantuottaja 1/73. — & Veijo Riistama: Välittömästi hankintamenosta EVL:n 14 §:n soveltamisongelmana. Verotus 2/73.

JÄÄSKELÄINEN, VEIKKO:

Suorittanut tutkimustyötä 1. 9. 1972—6. 5. 1973 Carnegie-Mellon University'ssä, Pittsburgh, Pennsylvania, USA.

Julkaisuut:

"A Goal Programming Model of Bank Long-Range Financial Planning", Liiketaloudellinen Aikakauskirja 4/1972, 14 s.

Strategisen suunnittelun ja budjetoinnin perusteet. 219 s. Tapiola 1973.

KAILA, LEO:

Eduskunnan pikakirjoittaja.

KAREOJA, SIRKKA-LIISA:

Ranskan kielen ja kauppakirjeenvaihdon opetusta Helsingin sihteeripistossa syyslukuk. 1972. Toiminut huhtikuussa —73 Ekonomiliiton järjestämän kaksipäiväisen ranskan kielen sihteeriseminaarin opettajana. Italian kielen alkeis-, pro exercitio- ja approbaturonetusta Helsingin yliopiston hist.kielit. osastossa.

KAUPPINEN, TIMO:

Julkaisuut:

Neuvottelumekanismin toimiminen kahdessa konepajassa, Helsingin yliopiston sosiologian laitoksen tutkimuksia, N:o 174, 1972, 102 s.

Johtamis- ja organisaatiojärjestelmä kahdessa konepajassa, Kauppakorkeakoulu, Sosiologisia tutkimuksia, No 3/1973, 137 s.

Suhdanteet ja metalliteollisuuden lakot 1960-luvulla. Licensiaattitutkimus 1973, 226 s.

Laivanrakentajien vaihtuvuus. Tutkimus laivanrakentajien vaihtuvuuteen vaikuttavista syistä seitsemällä telakalla. Helsinki 1973, 316 s.

Insinöörien ja työnjohtajien käsityksiä laivanrakentajien vaihtuvuuteen vaikuttavista syistä, Helsinki 1973, 76 s.

KAUHANEN, JUHANI:

Helsingin verolautakunnan varajäsen. Helsingin kaupungin irtaimen omaisuuden tarkastajan varamies 1. 1. 1973 alkaen.

Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan Taloudellisen Neuvottelukunnan jäsen.

Ekonomiliiton työmarkkinatoimikunnan jäsen. Eräissä yhteisöissä tilintarkastaja.

Oy ALKO Ab:n Salmisaaren tehtaan palveluksessa 1. 9. 1972 alkaen henkilöstöhallinnon erierikoistehtävissä.

KILPI, LASSI:

Hallintoneuvos Korkeimmassa Hallinto-oikeudessa.

Antanut Helsingin yliopiston oikeustieteelliselle tiedekunnalle asiantuntijalausunnon professori Jaakko Voipion ja oikeustieteen lisensiaatti Kari S. Tikan kelpoisuudesta finanssioikeuden professorin virkaan.

Werner Söderström Osakeyhtiön hallintoneuvoston jäsen. Toiminut eräiden yhteisöjen tilintarkastajana.

Julkaisuut:

Julkisoikeuden asema Kauppakorkeakoulussa. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 4/1972. 8 s. Osake- ja osuuspääomaan verrattava pääomansijoitus ja veronalainen tulo. Lakimies 1973. 20 s.

Lakimieslehdessä oikeustapausselostuksia.

KORPELA, ASKO:

Talousteos Korpela KY:n vastuunalainen yhtiömies, Suur-Helsingin Osuuspankin Runebergin konttorin valvoja, Talouselämä- lehden avustaja, Round Table 25:n varapuheenjohtaja.

Luennot ja esitelmät:

Yritystalous ja voitto, Integraatioratkaisujen merkitys, STK:n taloustietokurssi historianopettajille 1972-08-15, Kansantalouden tarkastelu mallien avulla, Markkinointi-Instituutti 1972-08-24, Suomen taloudellinen tilanne, Rationalisointiliitto 1972-09-22, EEC — puolesta ja vastaan, TV 1 keskustelu 1972-10-18, Taloudellinen katsaus, Suur-Helsingin Osuuspankki 1973-03-26, Seminar on an Econometric Model for the Economy of Finland, Demonstration to Sir J. R. Hicks 1973-04-26.

Kongressi:

Europa Meeting of the Econometric Society, Budapest 1972-09-02 — -09.

Julkaisut:

Kansantaloutemme peruspiirteet, oppikirja 2. painos 88 s., Tampere 1972.
Multi-Equation Model Estimation and Simulation, oppikirja 85 s., Helsinki 1973.
Kerrostaloasuntojen hintaindeksi, tutkimus Suur-Helsingin Osuuspankille 1972 — 73.
Öljyjaloasteiden kulutus, regressioanalyysija Shell Oy:lle 1973 — 01.
Tiede ja teorian tunkeneet yrityksiin, Talouselämä 28/72, 2 s.
Kerrostaloasuntojen hinnat Suur-Helsingin alueella, Vippi 1/73, 2 s.
Kaksi kirja-arvostelua Talouselämässä.
Talouselämän suuntaviitat, 10 kpl 1972 — 73.

KOTKANSALO, ALEKSANTERI:

Turun yliopiston finanssioikeuden apulaisprofessori. Helsingin yliopiston finanssioikeuden dosentti.

Tehnyt tutkimusmatkan toukok. 1972 Ruotsiin ja Saksaan.

Julkaisut:

Alkutuotannosta liikevaihtoverotuksessa.
"Rikosoikeudellisia kirjoitelmia III Niilo Salovaaralle 13. 10. 1972 omistettu", 17 s.

KYLÄKALLIO, JUHANI:

Turun yliopiston professori.

Turun Kauppakorkeakoulun kauppaoikeuden dosentti.

Julkaisut:

Om fusion mellan aktiebolag som idkar trävarurörelse och aktiebolag som idkar annan rörelse.
JFT 1973. 7 s.
Hovioikeuksien ratkaisuselostuksia Defensor Legis'issä.

KYLÄKOSKI, KALEVI:

Esitelmöinyt Ekonomiliiton budjetointiseminaarissa.

KUUSI, KIM:

Osallistunut konferenssiin 'Computer Simulation versus Analytical Solutions for Business and Economic Models' Gothenburg, August 1972.

Luennoinut Ekonomiliiton koulutustilaisuuksissa aiheista

— Operaatioanalyttiset menetelmät ja niiden käyttömahdollisuudet

— Talousdynamiikan ajattelutavan soveltamismahdollisuuksista tuotantoon

LAAKSONEN, OIVA:

Unitas-opiston rehtorina 28. 2. 1973 saakka, Valtion henkilökuntakoulutuksen neuvottelukunnan jäsen.

Osallistunut VI Pohjoismaiseen liiketaloustieteelliseen konferenssiin Aarhusissa 14.—17. 8. 1972.

Luennoin Puhelinlaitosten Liiton, Rationalisointiliiton ym. yhteisöjen johdon valmennustilaisuuksissa.

LARMOLA, EERO:

Kauppakorkeakoulun Lehtorit ry:n puheenjohtaja ja hallituksen jäsen 31. 10. 72 saakka. Yliopistojen ja korkeakoulujen lehtoriliitto ry:n puheenjohtaja ja hallituksen jäsen 31. 12. 72 saakka. Akava ry:n valtuuskunnan 31. 12. 72 saakka ja hallituksen varajäsen 31. 12. 73 saakka. Korkeakoulujen palkkaus- ja työsuhteneuvottelukunnan jäsen. Kauppatieteellinen Yhdistys ry:n rahastonhoitaja ja hallituksen jäsen. Kauppatieteiden kandidaattiyhdistyksen, Helsingin Ekonomit ry:n ja TYK-seniorien jäsen. Tietojenkäsittelyliiton koulutustoimikunnan jäsen. Sairaallaliiton konsultti ja eräiden työryhmien puheenjohtaja tai jäsen. Ekonomiliiton ja KY:n yhteisen takaustoimikunnan puheenjohtaja.

Osallistunut kansainväliseen julkisen hallinnon seminaariin Innsbruckissa, Itävallassa helmik. 1973.

Esitelmöinyt useiden yhteisöjen koulutustilaisuuksissa.

LAULAJAINEN, RISTO:

Valtion yhteiskuntatieteellisen toimikunnan nuorempi tutkija 31. 12. 1972 saakka.

Aluetieteen apulaisprofessori Tampereen Yliopistossa 1. 1. 1973 lähtien.

Avustanut liiketaloustiede II:n professorinviran hoidossa Vaasan Kauppakorkeakoulussa ajalla 1. 2.—31. 3. 1973.

Yhdyskuntasuunnittelun jatkokoulutuskeskuksen erikoisopettaja Helsingin Teknillisessä Korkeakoulussa.

Kehitysalueiden neuvottelukunnan haja-asutusjaoston kaupan työryhmän asiantuntijajäsen. Johtanut Yhdyskuntasuunnittelun jatkokoulutuskeskuksen opintoretkeilyn Leningradiin 7. 5—10. 5. 1973.

Julkaisut:

Yhdyskuntasuunnittelun jatkokoulutuskeskus ja maantieteen opetus. 4 s. Terra 1/1973.

Toimittanut: YJK:n vuosikirja 1968—1971. 248 s. Hki 1973.

LAUTSILA, ERKKI:

Määrätty edelleen Ylioppilastutkintolautakunnan jäseneksi vuodeksi 1973. Työryhmien jäsenenä laatinut kaikenlaisia testejä.

Opintomatka Länsi- ja Itä-Saksaan, Itävaltaan, Sveitsiin ja Pohjois-Italian saksankieliseen osaan 1972.

Esitelmät:

Lyhyiden kielten uusimuotoinen ylioppilaskoe, valmentautuminen ja korjaaminen. Suomen Ranskan kielen Opettajien Yhdistys 20. 11. 72.

Kielten uusimuotoisten kokeiden laadintaperiaatteet sekä aineiden arvostelu. Suomen Saksankielen Opettajien Yhdistys ry:n jatkokoulutuspäivillä 10. 2. 73.

LEHTOVUORI, JOUKO:

Liiketaloustiede I:n professorin viran avustaja Turun Kauppakorkeakoulussa. Yrityksen taloustieteen (laskentatoimi) vt. professori Tampereen yliopistossa 1. 1. 1973 alkaen (ilman opetusvelvollisuutta).

Toiminut virallisena vastaväittäjänä Helsingin yliopiston maatalous- metsätieteellisessä tiedekunnassa tarkastettaessa MML Matti Keltikankaan väitöskirja "Aikatekijän käsittely puunkasvatukseen liittyvissä investointilaskelmissa" 29. 1. 1973 (yhdessä prof. Lauri Heikinheimon kanssa) ja MML Jouko Härmäläisen väitöskirja "Profitability comparisons in timber growing: underlying models and empirical applications" 31. 1. 1973 (yhdessä apul.prof. Pekka Kilkin kanssa). — Antanut asiantuntijalausannon KTL Pekka Pihlannon kelpoisuudesta liiketaloustieteen yliassistentin virkaan Turun Kauppakorkeakoulussa.

Osallistunut liiketaloustieteellisiin konferensseihin Innsbruckissa 19–22. 5. 1972 ja Aix-en-Provencessa 2–3. 4. 1973.

Pohjoismaiden verotieteellisen tutkimusneuvoston jäsen. Kansantaloudellinen yhdistys r.y:n tilintarkastaja.

Esitelmiä eri yhteisöjen koulutustilaisuuksissa.

LEIVO, VEIKKO:

Teknillisessä Korkeakoulussa markkinoinnin dosentti ja Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen M-osaston johtaja.

Rastor Instituutin tieteellinen neuvonantaja. Industrial Marketing Management Journal, Advisory Board Scientific'in jäsen. OECD:n International Management for Educational Change -toimikunnan jäsen. Suomen kuljetustaloudellisen yhdistyksen kuljetustaloudellisen asiantuntijalautakunnan jäsen. Markkinointiseuran hallituksen jäsen. Suomen Kaupunki-liiton rationalisointineuvottelukunnan jäsen.

Luennoinut Rastor Instituutin ja Insinöörien koulutuskeskuksen seminaarissa sekä Markkinointiseuran kokouksessa.

Julkaisut:

Ongelmakeskeinen analyysi johtamismenetelmien käyttökokemuksista markkinoinnissa ja tuotesuunnittelussa, 11 s., Liiketaloudellinen Aikakauskirja 4/1972, Hki.

Johtaminen ja johtamismenetelmien käyttö nyky-Suomessa, 4 s., Yritystalous 10/1972, Hki ja 11 s., Finnovatio ohjelmamanuaali, Rastor Instituutti, 1973, Hki.

LEPONIEMI, ARVI:

Hoitanut osittain Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan apulaisprofessorin virkaa. Antanut asiantuntijalausannon Tampereen yliopiston taloudellis-hallinnollisen tiedekunnan kansantaloustieteen apulaisprofessorin viran kahdesta hakijasta, Jyväskylän yliopiston kasvatus- ja yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan kansantaloustieteen apulaisprofessorin viran kahdesta hakijasta sekä Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan kansantaloustieteen apulaisprofessorin viran hakijasta.

Kyösti Haatajan rahaston ja Osuuspankkijärjestön Tutkimussäätiön sihteeri.

Kansantaloudellisen Yhdistyksen varaesimies.

Julkaisut:

Johdatus makrotaloustieteeseen, Kauppakorkeakoulun julkaisuja C:I:18, 2. korjattu painos.

LILJA, KARI:

Kauppakorkeakoulun Assistentit ry:n varapuheenjohtaja 28. 3. 1973 saakka. Kauppakorkeakoulun toimihenkilöt ja työntekijät ry:n varapuheenjohtaja ja 19. 2. 1973 lähtien puheenjohtaja.

Alustanut KY:n korkeakoulupoliittisessa seminaarissa 13. 11. 1972 aiheesta ”Tutkinnonuudistuksen vaiheet ja ongelmat Kauppakorkeakoulussa”.

Julkaisut:

Organisaation kuvaamisen lähestymistavoista (yhdessä Matti Lehden kanssa). Liiketaloudellinen Aikakauskirja 21 (1972):4, 463—475.

Kirja-arvostelu. Sosiologia 10 (1973):1, 24—25.

Tutkinnonuudistuksen perusongelmista. Contactor 26. 1. 1973.

LINDGREN, KAJ B:

Helsingin yliopiston germaanisen filologian professori. Saksan kielen tutkintolautakunnan ja tutkintojen vastaavuustoimikunnan puheenjohtaja. Ylioppilastutkintolautakunnan, valtion humanistisen toimikunnan ja kieli-instituuttien neuvottelukunnan jäsen. Aikakauslehti Germanistik (Tübingen) avustaja. Saksan kielen tutkimuslaitoksen (Mannheim) tieteellisen neuvoston kirjeenvaihtajajäsen.

Asiantuntija Bergenin yliopiston saksan kielen professorin sekä Kauppakorkeakoulun apulaisprofessorin virkoja täytettäessä.

Julkaisut:

(& Seppo Louhivaara & Horst Weber): Nykysaksan rakenne. 219 s. Helsinki 1972.

LINDGREN, LAURI:

Helsingin yliopiston romaanisen filologian apul.prof. 8. 2. 1973 asti. Turun yliopiston romaanisen filologian vars. professori 8. 2. 1973—. Toiminut asiantuntijana täytettäessä Kauppakorkeakoulun ranskan kielen lehtorin virkaa.

Suomi-Ranska yhdistyksen hallituksen jäsen. Lingva ry:n esimies 72—73.

Osallistunut Skandinavian romanistien kongressiin Turussa elok. 1972 (esitelmä).

Julkaisut:

Analyse de la langue de l'Image du monde de Gossouin de Metz, in Neuphilologische Mitteilungen LXXIII (1972) s. 499—544.

Ranskan vokaalien oppimiseen liittyviä vaikeuksia, Tempus 6/1972, s. 16—19.

LUOSTARINEN, REIJO:

Kehitysyhteistyöprojekti PRODECin Academic Advisor ja pääopettaja. Luennoinut n. 40 tuntia PRODECin Export Promotion kurssilla 13. 9.—13. 12. 1972.

Vieraillut ”International Business Operations of the Finnish firms in Finland”-tutkimusprojektin kehittämiseksi: Institutet för Företagsledning/Handelshögskolan i Stockholm, Centre d'Etudes Industrielles/Geneve. Osallistunut yhteispohjoismaiseen tutkijakonferenssiin ”Internationell Företagekonomi” Sigtnassa 3—5 toukokuuta 1973.

Esitelmöinyt Kauppätieteellisen Yhdistyksen kokouksessa aiheesta ”Kansainvälisen liiketaloustieteen opetuksesta Yhdysvalloissa”. Pitänyt KKK:n Brysselin Management Institute'n yhteisviikolla 15. 3. 1973 alustuksen tutkimustemasta ”Escalation Strategy of Foreign Operations”.

Luennoinut Vientikoulutussäätiön vientimarkkinoijakursseilla, vientipäällikköseminaarissa ja vientijohdon seminaarissa viennin suunnitteluun ja yrityksen ulkomaisiin operaatioihin liittyvistä aiheista, samoin KKK:n johtamiskoulutusohjelmassa. Luennoinut eri yritysten ja yhteisöjen johdon koulutuspäivillä aiheesta Yrityksen toiminnan kokonaissuunnittelu sekä Kokonaisvaltaisen budjetointijärjestelmän suunnittelu ja asteittainen pystyttäminen. Vientimarkkinoinnin, ulkomaisten operaatioiden ja kokonaisvaltaisen suunnittelun asiantuntija eri yritysten suunnittelukomiteoissa.

MALMIO, JYRKI:

Helsingin Yliopiston maatalous-metsätieteellisen tiedekunnan kansantaloustieteen opettaja. Luennoinut Rationalisointiliitto ry:n 5. Rationalisointijohdon kursseilla 22. 9. 1972.

MANNINEN, JOUKO:

Rationalisointiliiton tutkintolautakunnan jäsen sekä rationalisointitutkinnon ”sovellettu matematiikka ja tutkimustekniikat”-osan tentaattori.

Osallistunut Econometric Society'n Euroopan kokoukseen Budapestissa 5.—8. 9. 1972.

Luennoinut Matemaattisten aineiden opettajien liiton syyspäivillä 14. 10. 1972 lineaarisesta optimoinnista.

Julkaisut:

(& Pentti Woivalin) Talousmiehen perusmatematiikka. 186 s. Helsinki 1972.

(& Erkki Tomppo) Kauppaopiston matematiikka I. 187 s. Kouvola 1972.

(& Timo Salmi) Matemaattinen optimointi: teoriaa ja tekniikka. 162 s. Helsinki 1973.

MAULA, ERKKA:

Tampereen Yliopiston teoreettisen filosofian dosentti. Turun Yliopiston teoreettisen filosofian dosentti. Määrätty 1. 7.—30. 12. 1972 hoitamaan Tampereen Yliopiston filosofian (logiikka ja tietoteoria) professuuria sekä 1. 5. 1973—30. 4. 1974 Turun Yliopiston teoreettisen filosofian professuuria. Tutkimusmatkalla helmi-maaliskuussa 1973 Englannissa, jossa kutsuttuna luennoi The Warburg Institute, University of London -tutkimuslaitoksessa eksaktien tieteitten historiasta. Luennoinut joului-tammikuussa 1972/73 modaalilogiikka julkisoikeuden laudaturia varten Tampereen Yliopistossa.

Julkaisut:

Studies In Eudoxus' Homocentric Spheres, pp. 150, *Comm. Hum. Litt.*, vol. 50, 1972 (Soc.Sci.Fenn.); ”Antiikin tähtitiede ja matematiikka”, pp. 33, *Arkhimedes* 1972; ”Manager and his Sibyl”, pp. 16, *Liiketaloudellinen Aikakauskirja*, No. 1, 1972; ”Plato's Numbers of Time”, pp. 4, *Platon-selskabet. Rapport*, København 1972; ”Ancient Shadows and Hours”, pp. 17, *Juhlakirja* Turun Yliopiston emeritus professori Sven Krohnille, 1973.

MUUKKONEN, PERTTI:

Mikkelin kesäkauppakorkeakoulun rehtori. Hoitanut osaa Turun yliopiston toisen siviilioikeuden professorin virasta. Siviilioikeuden dosentti Helsingin yliopistossa.

Antanut asiantuntijalausunnon Turun yliopiston oikeustieteelliselle tiedekunnalle professori Aulis Aarnion pätevytydestä dosentin toimeen.

Elinkeinovapausneuvoston, Suomen ulkomaankauppaliiton ulkomaanoikeuden valiokunnan ja Arkadian yhteislyseon johtokunnan puheenjohtaja. Suomen Lakimiesliiton koulutuskes-

kuksen johtoryhmän sekä eräiden säätiöiden ja yhtiöiden hallitusten varapuheenjohtaja tai jäsen.

KOP:n Keski-Töölön konttorin valvoja.

Pitänyt useita esitelmia eri aiheista Suomen Lakimiesliiton, Vientikoulutussäätiön, Insinööri-järjestöjen Koulutuskeskuksen sekä eräiden yritysten järjestämissä tilaisuuksissa.

SLK.

Julkaisut:

Sopimuksen teosta idänkaupassa, 19 s. Teoksessa Liike-elämän sopimusoikeutta. Lakimiesliiton koulutuskeskuksen julkaisusarja n:o 6. Helsinki 1972.

Näkökohtia maanhankintalain mukaisesta hallintasopimuksesta 10 s. Rikosoikeudellisia kirjoitelmia III. Niilo Salovaaralle omistettu. Vammala 1972.

Voimalaitosyrityksen arvosta vesilain 3:15 mukaan. 10 s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 4/1972.

Kodin lakikirjan asiakirjaopas. 189 s. Helsinki 1973.

MÖLLER, KRISTIAN:

Helsingin Yliopiston maatalous-metsätieteellisen tiedekunnan liiketaloustieteen opettaja, Kauppakorkeakoulun Assistentit r.y:n hallituksen jäsen 1972.

Osallistunut Finnovatio 72 tilaisuuteen Lahdessa 5.—8. 6. 1972 ja IDEA M 73 Valkunnallisiin markkinoinnin päiviin Dipolissa 26.—27. 10. 1972.

Luennoin aiheesta markkinointikommunikaatio ja sen suunnittelu Ekonomiliiton Markkinoinnin suunnittelun ja valvonnan sisältö-seminaarissa 21. 9. 1972 ja Kauppakorkeakoulun Johtamiskoulutusohjelmassa 19. ja 20. 3. 1973.

NURMINEN, TAPIO:

Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen vanhempi tutkija. Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen edustaja Helsingin seudun yhteiskuntatutkimuksen neuvottelukunnan korkeakoulu-työryhmässä.

NENONEN, A. V.:

Suomen Pankin kirjeenvaihto-osaston päällikkö.

Kotimaisten kielten tutkintolautakunnan jäsen, jonka alana on talouselämän tuntemus.

NIKOLOWSKI, FERODORO:

Helsingin yliopiston saksan kielen yp.lehtori. Ylioppilastutkintolautakunnan apujäsen v:sta 1968, 1972—73 kaikkien tekstinlaatijaryhmien asiantuntijajäsen; laatinut osan uusimuotoisen kokeen kuullun- ja ymmärretyin tekstin kokeista. Tieteellisten artikkeleiden käännöksiä saksan kielelle.

Osallistunut Helsingin yliopiston ja Musil-arkiston (Klagenfurt/Itävalta) 12.—26. 9. 72 järjestämän Robert-Musil-näyttelyn sekä Tampereen yliopiston rinnakkaisnäyttelyn järjestelytyöhön; esitellyt näyttelyä yleisölle.

PASANEN, JORMA:

Forssan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja. Forssan asemakaavalautakunnan puheenjohtaja. Forssan seurakunnan kirkkovaltuuston ja -neuvoston jäsen.

Turun Kauppakorkeakoulun liiketaloustiede II:n dosentti.

Käsi- ja Pienteollisuusliiton tarkastusmestari. Forssan Seudun Kiinteistöyhdistys r.y:n hallituksen jäsen. Forssan Yhteiskoulun johtokunnan puheenjohtaja.

Julkaisuut:

Tilapäiset maksuvälineet Suomessa. 47 s. Hki 1972.

PEITSO, JUKKA:

PYP:n ulkomaansihteeristön kamreeri. Suomalais-amerikkalaisen stipenditoimikunnan jäsen. Ylioppilastutkintolautakunnan apujäsen.

Toiminut opetusministeriön määräyksestä valantehneistä kielenkääntäjistä annetun asetuksen edellyttämän portugalin kielen tutkintolautakunnan puheenjohtajana.

PENTTILÄ, ERKKI:

Helsingin yliopiston dosentti. Ylioppilastutkintolautakunnan jäsen. Keskuskauppakamarin kielenkääntäjälautakunnan jäsen ja puheenjohtaja 31. 12. 1972 saakka.

Asiantuntijana täytettäessä Tampereen yliopiston englannin kielen syntyperäisen lehtorin virkaa syksyllä 1972.

Asiantuntijana täytettäessä Svenska Handelshögskolanin englanninkielen lehtorin virkaa keväällä 1973.

PIRHONEN, UOLEVI:

Mainostoimistojen liiton mainosvälinetoimikunnan jäsen. Medialautakunnan jäsen. Päätoimi Oy Suomen Ilmoituskeskuksen toimitusjohtajana.

Osallistunut SMMY:n ideapäiviin 72 ja Tutkimuspäivään 73. Esitelmöinyt kehitysapuprojektin puitteissa mainonnan eri aloista Export Promotion Course'lla.

Julkaisuut:

Mainosvälineiden valinta. Kuopio 1973. 160 s. (2. uudistettu painos).

PITKÄNEN, EERO:

Valtiovarainministeriön suunnittelusihteeristö, kustannusanalyysi- ja suunnittelutoimiston päällikkö.

Tehnyt 12. 10.—28. 10. 1972 tutkimus- ja opintomatkan Yhdysvaltoihin. Luennoinut Helsingin yliopistossa järjestetyllä julkistalouden kurssilla, vastannut Lappeenrannan teknillisessä korkeakoulussa järjestetyn kustannus-hyötyanalyysia käsittelevän luentosarjan sisällöstä ja luennoinut siitä osan, luennoinut julkisen talouden suunnittelu- ja laskentajärjestelmiin liittyvistä aiheista lukuisissa valtionhallinnon ja eräissä kuntasektorin seminaareissa ja muissa koulutustilaisuuksissa.

Julkaisuut:

Liiketaloustiede ja julkinen talous. 12 s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 4/1972. — Kansainvälisiä kehitysvirtauksia julkisen talouden suunnittelun ja budjetoinnin alalla. 5 s. Valtionhallinnon R-muistio 9/1972. Hki 1972. — Valtion suunnittelu- ja budjetointijärjestelmä. Yhteiskuntasuunnittelu 1/1973. Hki 1973.

PITKÄNEN, HANNU:

Kadettikoulun englannin ja saksan kielen lehtori.

Ylioppilastutkintolautakunnan apujäsen.

Valtakunnallisen puhutun kielen ymmärtämiskokeen laatineen jaoston puheenjohtaja.

Uudenmaan lääninhallituksen vt. tarkastaja (toisen asteen koulujen kielistudiotoiminta).

Laatinut Markkinointi-instituutin kirjekurssin "Commercial English".

Laatinut Audivision-kielikurssit englannin ja saksan kielissä.

Tutkimusmatka Englantiin ja opintomatka Saksaan 1972.

PULKKINEN, KYÖSTI:

Liikearkistoyhdistys r.y:n koulutustoimikunnan puheenjohtaja ja hallituksen jäsen. Eräiden yhteisöjen tilintarkastaja.

Luennoinut mm. Liikkeenjohdon valmennus — Rastorin järjestämässä sihteerien koulutus-tilaisuuksissa.

Osallistunut 5. 6.—6. 6. 1972 European Institute for Advanced Studies in Management-nimisen yhteisön järjestämään tutkijaseminaariin Brysselissä.

Julkaissut:

Yrityksen organisaation rakenne tutkimuksen kohteena, Liiketaloudellinen Aikakauskirja 4/1972.

PREPULA, EERO:

Luennoinut Helsingin yliopiston farmasian laitoksella apteekkialan liiketalouden kurssin ja Mikkelin kesäkauppakorkeakoulussa liiketaloustiede: laskentatoimen esikurssin.

Yliopiston Farmasiakunta r.y:n tilintarkastaja.

Osallistunut Den 6. nordiske erhvervsøkonomiske konference'en Århusissa 14.—17. 8. 1972. Luennoinut eri koulutus-tilaisuuksissa taloudellisista laskelmista, operatiivisen laskentatoimen perusteista, rahoitussuunnittelusta sekä verotuksen, rahoituksen ja inflaation huomioonottamisesta investointien suunnittelussa.

Julkaissut:

(& Pauli Torkko): EKO-tehtävä. Kirjanpidon tositiesarja. 72 s. Hki 1972. (Moniste).

PUUMALAINEN, ASKO:

Helsingin yliopiston hallinto-opin ylim. opettaja. Luennoitsija taloudellisista organisaatioista. Päätoimi: Teknos-Maalit Oy, kaupallinen johtaja.

Valtiotieteellisen yhdistyksen johtokunnan jäsen. Markkinointijohdon ryhmä ry:n varapuheenjohtaja.

European Consortium for Political Science henkilöjäsen.

Julkaissut:

"Talouselämän keskittymisen tutkimisesta" (13 s.), Kansantaloudellinen aikakauskirja 1972:3.

"Talouselämän keskittymisen lait", H.S. 1972-09-10.

RUOKONEN, KYLLIKKI:

Suomen tieteellisen kirjastoseuran opintomatkatuimikunnan puheenjohtaja.

Opintomatka Pariisiin taloustieteellisiin dokumentaatiokeskuksiin 15. 10.—23. 10. 1972 Ope-

tusministeriön myöntämän apurahan turvin. Opintomatka Englannin, lähinnä Lontoon, Oxfordin ja Boston Span tieteellisiin kirjastoihin 7. 4.—15. 4. 1973, jonka järjesti Suomen tieteellinen kirjastoseura.

Osallistunut Suomen kirjallisuuspalvelun seuran V informaatiopalvelukurssiin 1972—1973. Osallistunut ja toiminut puheenjohtajana Suomen kirjallisuuspalvelun seuran ja Kauppakorkeakoulun johtamiskoulutuksen yhteisessä seminaarissa ”Yritysjohdo ja tietopalvelu” 22. 1. 1973.

Luennoinut taloustieteellisistä informaatiopalvelukeskuksista Suomen kirjallisuuspalvelun seuran järjestämällä V informaatiopalvelukurssilla 13. 2. 1973.

Osallistunut XII pohjoismaiseen kirjastokokoukseen Otaniemessä 20. 8. — 23. 8. 1972. Osallistunut Suomen kirjallisuuspalvelun seuran lomakeseminaariin 7. 2. 1973 ja alustanut siellä aiheesta ”Lomakesuunnittelu”.

Luennoinut hankinnasta teollisuusyritysten kirjastonhoitajakurssilla 14. 5. 1973.

Julkaisut:

Marknadsföringen och ADB. En bibliografi. 7 s. Marknadsvetande 1/1973.

Kirjastot ja ATK. Valikoitu yhteisluettelo. — Signum 1972:9, s. 144—147.

RUUHELA, REIJO:

Vaasan Kauppakorkeakoulun laskentatoimen vt. professori.

Toiminut asiantuntijana Vaasan Kauppakorkeakoulussa täytettäessä laskentatoimen lehtorin virkaa.

Valittu 30. 3. 1973 Vaasan Kauppakorkeakoulun edustajaksi kauppakorkeakoulujen tutkimusnonuudistustoimikuntaan.

Osallistunut pohjoismaiseen liiketaloustieteelliseen konferenssiin Århusissa 14.—17. 8. 1972, jossa esittänyt alustuksen aiheesta A Capital Investment Model of the Growth and Profitability of the Firm.

Julkaisut:

Yrityksen kasvu ja sen kannattavuus (lectio praecursoria) 4. s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 3/1972.

Yrityksen kasvun ja kannattavuuden vaikutus rahoitukseen. 6. s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 4/1972.

Kolme artikkelia Helsingin Sanomissa 28. 11. 1972, 19. 12. 1972 ja 23. 1. 1973 eräiden maamme suurimpien puunjalostusyhtiöiden kannattavuudesta ja rahoituksesta.

SAARIO, HILKKA:

Opintomatka Englantiin heinäk. 1972 (North Wales University, Bangor).

SALMI, TIMO:

Osallistunut konferenssiin: Computer Simulation versus Analytical Solutions for Business and Economic Models, Gothenburg, August 28—30, 1972.

Luennoinut Liikkeenjohdon Instituutissa 27. 10. 1972 aiheista lineaarisen optimoinnin perusteet ja eksponentiaalinen tasointi myynnin ennustamisessa.

Esitellyt artikkelin: Some Aspects of Production and Profit Adjustment in the Multinational Firm, seminaarissa: European Institute for Advanced Studies in Management/Helsinki School of Economics, March 14—16, 1973, Helsinki.

Julkaisut:

The Multinational Firm, a Mathematical Programming Model Building Approach; A Proposition for Research Work. Parts I and II. 28 s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 2/1972. Hki 1972.

Yrityksen hinnanasetantaan vaikuttavat tekijät. 10 s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 3/1972. Hki 1972.

Jouko Manninen ja Timo Salmi, Matemaattinen optimointi, teoriaa ja tekniikkaa. 162 s. Hki 1973.

The Multinational Firm, a Mathematical Programming Model Building Approach. Lisen-siaattitutkimus. 151 s. Hki 1973.

SALO, EIJA:

Toiminut englannin kielen opettajana Vientikoulutussäätiön kurssilla 1972—1973. Luennoinut englannin kielen kauppakirjeenvaihdosta Ekonomiliitto r.y:n sihteeriseminaareissa keväällä ja syksyllä 1972.

Opintomatka Englantiin kesällä 1972.

Helsingin Akateemiset Naiset r.y:n johtokunnan jäsen. Kauppakorkeakoulun lehtorit r.y:n johtokunnan jäsen ja puheenjohtaja lokakuusta 1972. Yliopistojen ja korkeakoulujen lehtorien liitto r.y:n hallituksen varajäsen sekä liiton sihteeri vuoden 1972 loppuun.

SEPPÄLÄ, MATTI:

Osallistunut Salzburg Seminar in American Studies, Session No. 143; International Economic Policies, 13. 8.—2. 9. 1972. Pitänyt em. seminaarissa kilpailukykyä käsittelevän esitelmän.

Julkaisut:

Kilpailukyvyyn käsite ja analysointi taloustieteissä. 175 s. Hki 1973.

SEPPÄLÄ, VESA:

Julkaisut:

Johdatus sosiologian tutkimusmenetelmiin. Kauppakorkeakoulu: sosiologisia tutkimuksia 4/1973. 87 s.

SIUKOSAARI, ASKO:

Mainostoimistojen Liiton varapuheenjohtaja, Oy STB Mainos Ab toimitusjohtaja.

Luennoinut Markkinointi-instituutin yhteysmieskurssilla syyslukukaudella 72.

Julkaisut:

Mainostoimisto. 122 s. Toinen painos, Porvoo 1973 WSOY.

SÄRKISILTA, MARTTI:

Nimitetty 27. 4. 1973 liiketaloustiede II professorin virkaan Vaasan Kauppakorkeakoulussa. Tampereen yliopiston yrityksen taloustieteen (markkinointi) vt. professori sekä saman yliopiston yrityksen taloustieteen laitoksen esimies. Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen S-osaston johtaja. Ekonomiliiton koulutuksen johtoryhmän jäsen 1973—. Mainostajan toimitusneuvoston jäsen 1973—. Sosiaali- ja terveysministeriön asettaman alkoholimainontatoimikunnan puheenjohtaja 1973—. Kauppa- ja teollisuusministeriön asettaman pienen ja keski-

suuren teollisuuden markkinointikoulutuksen kehittämistä tutkivan toimikunnan puheenjohtaja 1973—. Puheenjohtaja tai jäsen eräiden yritysten ja yhteisöjen PTS- ja markkinointitoimikunnissa.

Liikkeenjohdon Instituutin (LIFIM) markkinoinnin pääopettaja. Esitelmöinyt Ekonomiliiton samoin kuin eri yritysten koulutustilaisuuksissa markkinointiin ja yrityssuunnitteluun liittyvistä aiheista.

Julkaisut:

Markkinointi panos-tuotos-tyyppisenä suunnittelu- ja päätöksentekotapahtumana. 10 s. Liiketaloudellinen Aikauskirja 1972:4. Helsinki 1972.

Markkinoinnin informaatiojärjestelmän rakenne ja kehittämisen pääsuuntaviivat. 14 s. Liiketaloudellinen Aikauskirja 1973:1. Helsinki 1973.

TAINIO, RISTO:

Osallistunut European Institute for Advanced Studies in Managementin järjestämään tohtoriseminaariin "Research Tutorial for Doctoral Students" 25. 3.—30. 3. 1973.

TELARANTA, K. A.:

Teknillisen ja kaupallisen korkeakouluopetuksen neuvottelukunnan opetusjaoston varapuheenjohtaja. Agenttilakiehdotuksen tarkistamistoimikunnan puheenjohtaja. Opetusministeriön asettaman, valantehneistä kielenkääntäjistä annetussa laissa tarkoitetun ranskan kielen tutkintolautakunnan lakimiesjäsen.

Osallistunut ulkoasiainministeriön määräämänä Suomen edustajana Roomassa 12.—21. 6. 1972 pidettyyn UNIDROIT'in asiantuntijakomitean kokoukseen, joka käsitteli komissiota ja agenttuuria koskevan lainsäädännön yhdenmukaistamista. Toiminut kauppa- ja teollisuusministeriön määräämänä Suomen edustajana pohjoismaista lakiyhteistyötä koskevassa neuvottelussa Oslissa 16.—17. 11. 1972.

Siviilioikeuden dosentti Helsingin yliopistossa (luentovapaa koko lukuvuoden).

Toiminut oikeustieteen lisensiaatti, varatuomari Martti Castrénin "Liikesalaisuuksien oikeus-suojasta yhteistoimintasuhteissa ja niiden jälkeen" -nimisen väitöskirjan virallisena vastaväittäjänä 17. 2. 1973 Helsingin yliopistossa.

Vakuutusalan liiketapaneuvoston varapuheenjohtaja. Suomen vakuutusyhtiöiden keskusliiton ja Kuluttajaneuvoston yhteisesti asettaman vakuutuslautakunnan puheenjohtaja. Lääkemainonnan valvontakunnan puheenjohtaja. Teknokemian liiketapavalvontakunnan puheenjohtaja. KOP:n Erottajan konttorin valvoja.

Pelastakaa Lapset r.y:n hallintoneuvoston puheenjohtaja. Mannerheimin lastensuojeluliiton liittoneuvoston jäsen. Lasten Päivän valtuuskunnan jäsen.

Julkaisut:

Yksinmyyntisopimuksista. 14 s. Liiketaloudellinen aikauskirja 4/1972. H:ki 1972.

TERÄS, HANNU:

Ylioppilastutkintolautakunnan apujäsen. Vieraiden kielten tutkijalautakunnan jäsen. Toiminut opettajana Ekonomiliiton kaksipäiväisessä sihteeriseminaarissa Lepolammella maaliskuussa ja Vääksyssä huhtikuussa 1973.

Opintomatka Saksan Liittotasavaltaan ja Tanskaan touko-kesäkuussa 1972.

TÖRNUDD-JALOVAARA, ELISABET:

Kauppakorkeakoulun Lehtorit ry:n sihteeri.

Toiminut vastaavana pääopettajana Eurooppalaisen Kielikoulun ruotsin kurssilla Helsingborgissa elokuussa 1972.

Suorittanut Tjänstemännens Bildningsverksamhet'in Affärssvenska -nimisen kurssin Eskilstunassa 26. 6.—14. 7. 72.

VAISTO, ERKKI:

Luotikirjaston kirjastonhoitaja. Aihefilatelisti-lehden toimituskunnan jäsen. Suomen tieteellisen kirjastoseuran julkaisujaosaston jäsen. Suomen kirjastoseuran julkaisu- ja tiedotustoimikunnan jäsen. XII Pohjoismaisen kirjastokokouksen talousjaoston jäsen.

Osallistunut XII Pohjoismaiseen kirjastokokoukseen Otaniemessä 20—23. 8. 1972. Osallistunut Tieteellisten kirjastojen virkailijat ry:n opintomatkkaan Budapestiin 27. 8.—4. 9. 1972.

Osallistunut Suomen kirjastojen harjoittelunohjaajien kokoukseen Tampereen Yliopistossa 7. 12. 1972. Esitelmöinyt Tampereen Yliopiston nuorisopoliittisten tutkimusten soveltamis-seminaarissa 5—7. 6. 1972 aiheesta Nuorisopoliittinen kirjallisuus.

Julkaisut:

Organisaatio-opin ja yrityksen hallinnon kirjallisuus Suomessa vuodelta 1971. 43 s. Hki 1972. Kauppakorkeakoulun kirjaston julkaisuja 3. — Suomen liiketaloustieteellinen kirjallisuus 1971. 7 s. Hki 1972. Kauppakorkeakoulun kirjaston julkaisuja 4. — Suomen nuorisopoliittinen kirjallisuus 1966—1971. 228 s. Hki 1972. Kansalaiskasvatuksen Keskuksen julkaisuja 8. — Suomen nuorisopoliittinen kirjallisuus. Nuorisopoliittinen vuosikirja 1973. 6 s. Hki 1973. — Laskentatoimen kirjallisuus Suomessa vuosilta 1945—1971. 243 s. Hki 1973. Kauppakorkeakoulun julkaisuja C:II:15.

VALKONEN, TAPANI:

American Council of Learned Societies-Säätiön tutkimusstipendiaattina Wisconsinin yliopistossa Madisonissa, Yhdysvalloissa koko lukuvuoden 1972—73.

Antanut Svenska Handelshögskolanille esitarkastuslausunnon Lars-Erik Lerviksin väitöskirjan ”En socio-ekonomisk diffusionsmodell för nya konsumentkapitalvaror” käsikirjoituksesta.

Julkaisut:

Kehitysalueiden maaseutuväestön oloista ja asenteista, 197 s., Kehitysalueiden neuvottelukunta, Helsinki 1972, (yhdessä Ilkka Alasen kanssa).

VANHANEN, HEIDI:

Helsingin seudun yhteiskuntatutkimuksen neuvottelukunnan (HESYN) korkeakoulutyöryhmän jäsen 1972—.

Opintomatka Puolaan valtakunnan- ja kaupunkisuunnitteluun tutustumista varten 3. 6.—17. 6. 1972 Korkeakoulun kanslerin myöntämän apurahan turvin.

Julkaisut:

Kaupalliset palvelukset seutukaavoituksessa (yhdessä Antti Uusi-Hakalan ja Maija Waldenin kanssa), Sisäasiainministeriö, Kaavoitus- ja rakennusasiainosasto, Tutkimus 1972:27, 87 s.

Kaupunkimaisten toimistojen sijainti keskisuudessa suomalaisessa kaupungissa (yhdessä Tytti Oukari-Hannosen kanssa), Suomen kunnallislehti 7-1972, s. 2.

Aluesuunnittelun opetus Kauppakorkeakoulun talousmaantieteessä, Terra N:o 1, 1973, 1 s.

VIERIKKO, ERKKI:

Toiminut edelleen valantehneistä kielenkääntäjistä annetun lain edellyttämän espanjan kielen tutkintolautakunnan varapuheenjohtajana sekä Keskuskauppakamarin kielenkääntäjälautakunnan jäsenenä.

Antanut espanjan kielen opetusta Helsingin seudun kesäyliopistossa ja Vientikoulutussäätiössä. Toiminut valtioneuvoston asettaman kielitaidon laajentamiskomitean jäsenenä.

Saanut Suomen Valkoisen Ruusun Ritarimerkin 6. 12. 1972.

VIITANEN, JORMA:

The Westermarck Society, johtokunnan jäsen v. 1972. Liikuntatieteellinen Seura, hallituksen työvaliokunnan jäsen. Kauppakorkeakoulun Opetustoimikunnan assistenttijäsen. Kuluttajapolitiikan suunnittelukomitean sihteeri.

Toiminut luennoitsijana AIESECin Summer School Training Programmessa aiheena Consumer Participation.

Luennoinut Lakimiesliiton Markkinointioikeuden seminaarissa 26. 9. 1972 aiheena Kuluttaja vaikuttamisen kohteena.

Pitänyt esitelmän Liikuntatieteellisen Seuran ja kuntoliikuntajärjestöjen järjestämässä Kuntoliikuntaseminaarissa 3. 11. 1972 aiheena Kuntoliikunnan käsite ja sen sosiaaliset seuraukset.

VON WILLEBRAND, CARL-AUGUST:

Edelleen valtioneuvoston asettaman Kansainvälisten kulttuurisuhteiden toimikunnan jäsen saksankielisiä maita varten. Jäsenenä opetusministeriön asettamassa korkeakoulutasoisessa kielistudiotoimikunnassa.

Antanut Vientikoulutussäätiön vientimarkkinoijakoulutuksessa saksan kielen opetusta 4 vt. syys- ja kevätlukukaudella.

Kielistudio-Yhdistyksen perustajajäsen ja varapuh.j. 1. 1. 72—. Edelleen Suomalais-Saksalaisen Yhdistyksen johtokunnan jäsen.

Toiminut opettajana leht. Hannu Teräksen kanssa Ekonomiliiton järjestämissä saksan kielen seminaareissa maaliskuussa -73 Lepolammilla ja huhtikuussa -73 Vääksyssä.

Antanut opetusta Ulkoasiainministeriön virkamiehille kevätlukukauden aikana.

Tutustunut Trierin, Saarbrückenin, Erlangenin ja Länsi-Berliinin "Sprachenzentrum"-laitoksiin SLT:n virallisena vierana 23. 10.—6. 11. 72.

Osallistunut kauppaopistojen saksan kielen opettajien neuvottelupäiviin Lahden Mukkulassa 7.—8. 10. 72.

Luennoinut Helsingin Yliopiston kielistudiopäivillä aiheesta "Kielistudio opetuksen tehostimena" 26. 4. 73.

Laatinut kielistudio-ohjelmasarjan "Wirtschaftsmosaik" I ja II.

Julkaissut:

Joukko taloudellisia ja muita käännöksiä.

VOPIO, JAAKKO:

Kirkko ja valtio -komitean pysyvä asiantuntija. Helsingin yliopiston finanssioikeuden dosentti, hoitanut saman aineen professorin virkaa.

Pohjoismaiden Yhdyspankin Tapiola-Keskusta konttorin valvoja.

Esitelmöinyt Tehokkaan Tuotannon Tutkimussäätiön järjestämänä Tilinpäätäjän päivänä

28. 11. ja 4. 12. 1972, Suomen Rakennusliikkeiden Liiton järjestämällä tilinpäätös- ja verotuspäivillä 20. 11. 1972, Kirjanpitoimistojen Liiton järjestämällä tili- ja veropäivillä 12. 1. 1973, Verohallituksen koulutustilaisuuksissa Kouvolassa, Aulangolla ja Turussa sekä Tampereen Yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen järjestämällä vero-oikeudellisilla luentopäivillä 4. 6. 1973.

Julkaisut:

Tytäryhtiön tappio verotuksessa. 25 s. Tilinpäätäjän päivä N:o 21. — Peitellystä osingonjaosta. 4 s. Sähköurakoitsija 3/1973. — Menon ja menetyksen jaksottamista koskevien EVL:n säännösten joustavuudesta ja jäykyydestä. 6 s. Verotus 1/1973. — Oikeustieteen tutkimuspolitiikka. Helsingin Sanomat 5. 4. 1973. — Tenttikysymysten asettamisesta ja vastausten arvostelemisesta. 1 s. Pykälän uutiset 2/1973.

WOIVALIN, PENTTI:

Julkaisut:

Manninen—Woivalin: Talousmiehen perusmatematiikka. 186 s. Hki 1972.

VON VOLBORTH, DOROTHEA:

Kauppakorkeakoulun kielilaboratoriotoimikunnan jäsen. Keskuskauppakamarin kielenkääntäjälautakunnan jäsen. Osallistunut venäjän kielen opettajien seminaariin kesäkuussa 1972 Helsingissä.

VOUTILAINEN, EERO:

Suomen Työnantajain Keskusliiton asiamies, erikoisalueena yritysten henkilöstöhallintoon liittyvät kysymykset.

Luennoinut henkilöstöhallintoon ja hallinnon rationalisointiin liittyvistä asioista Ekonomiliiton Koulutuskeskuksen, Johtamistaidon Opiston, Liikkeenjohdon Instituutin, Rastorin, Suomen Osuuskauppaopiston, E-Instituutin, Tietomiehen ym. yhteisöjen järjestämissä koulutustilaisuuksissa.

VUORISTO, KAI-VEIKKO:

Kulttuurimaantieteen dosentti Helsingin yliopistossa.

Suomen Maantieteellisen Seuran hallituksen jäsen ja ao. seuran sihteeri.

Teossarjan "Suomenmaa" (WSOY) neuvottelukunnan jäsen.

Suomen Teiden Historiatoimikunnan (Suomen Tieyhdistys) jäsen.

Aikakauskirja "Terran" toimitusneuvoston jäsen.

Ylioppilastutkintolautakunnan apujäsen.

Haja-asutusalueiden suunnitteluseuran toinen tilintarkastaja.

Osallistunut Suomen Maantieteilijäpäiville Lammilla 11. 11. 1972.

Opintomatka Ruotsiin ja Norjaan elok. 1972.

Julkaisut:

Peruskoulun maantieto 6 b (VIII luokan oppikirja). N. 150 s. (painossa). WSOY (yhdessä Pirkko Lehtiön kanssa).

Maantieteen dia-sarjoja teksteineen (WSOY) (painossa).

ÅBERG, LEIF:

Liiketaloustiede: hallinnon tuntiassistentti lukuv. 1972—73.

Helsingin Yliopiston maatalous-metsätieteellisen tiedekunnan liiketaloustieteen opettaja.

Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen vanhempi tutkija.

Alustanut Rastorin Osallistuva Yritysjohto -päivillä 13—14. 4. 1973 aiheesta Reddin'in 3-D johtamismalli; osallistunut Helsingin Yliopiston Tiedotusopin ja täydennyskoulutuksen keskuksen järjestämän Johtamistaito-kurssin suunnitteluun, alustanut kyseisillä kursseilla aiheesta Järjestelmäteoria, organisaatioteoria ja yrityksen toiminnan ohjaus; alustanut eri yritysten sisäisillä koulutuspäivillä viestinnästä ja sen tutkimisesta.

Julkaisut:

RUK — koulu vai sotilasyksikkö? Tutkimus oppilaiden ja kouluttajien mielipiteistä Reservi-upseerikoulusta. 4 s. RUK:n kurssin 140 kurssijulkaisu, Mikkeli 1972.

V Tilastollisia tietoja oppilaista

Korkeakoulun varsinaisia oppilaita ovat:

1. ne, jotka ovat korkeakoulun oppilaiksi kirjoitettuina opiskellakseen ekonomin tai akateemista sihteerin tutkintoa varten;

2. ne, jotka ovat korkeakoulussa opiskeleviksi kirjoitettuina harjoitukseen opintoja kauppatieteiden kandidaatin tai lisensiaatin tutkinnon taikka tohtorin arvoon oikeuttavien opinnäytteiden suorittamista varten.

Ylimääräinen oppilas saa seurata luentoja ja harjoituksia yhdessä tai useammassa aineessa sekä suorittaa niissä tutkintoja, joista asianomainen opettaja antaa hänelle yksityisen todistuksen.

Kuuntelijaoppilas saa seurata niitä luentoja ja harjoituksia, jotka on mainittu hänen oppilaaksi hyväksymisestään tehdyssä päätöksessä, mutta hänellä ei ole oikeutta suorittaa tutkintoja. Hän voi kuitenkin saada opettajalta todistuksen, jossa mainitaan ainoastaan, minkä ajan hän on seurannut luentoja tai harjoituksia.

Varsinaisiksi oppilaiksi ekonomin tai akateemista sihteerin tutkintoa varten haki 1972 3.119 henkilöä, joista hyväksyttiin ekonomin tutkintoa suorittamaan 544 ja akateemista sihteerin tutkintoa suorittamaan 76. Hyväksytyistä aloitti ekonomin tutkinnon opinnot 512 ja akateemisen sihteerin tutkinnon opinnot 52 eli yhteensä 564 opiskelijaa.

Kertomusvuonna on korkeakoulussa syyslukukauden alussa ollut yhteensä 3298 opiskelijaa, joista

	I vsk v. 1972 al.	II vsk v. 1971 al.	III vsk v. 1970 al.	Yhteensä	Aikais. aloitt.	Kaik- kiaan
Ekon. tutk. suor.	512	423	416	1 351	590	1 941
Akat.siht. tutk. suor. ..	52	76	68	196	157	353
	564	499	484	1 547	747	2 294
Kand. tutk. suor.						1 004
						3 298

**Ekonomin ja akateemista sihteerin tutkintoa suorittavien
oppilaiden lukumäärä lukuvuoden alussa**

	I vsk 1972		II vsk 1971		III vsk 1970		Yhteensä	
	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%
Miehiä	341	60,5	223	44,7	237	49,0	801	51,8
Naisia	223	39,5	276	55,3	247	51,0	746	48,2
Yhteensä ..	564	100	499	100	484	100	1 547	100

**Ekonomin ja akateemista sihteerin tutkintoa suorittavien
oppilaiden lukumäärä**

	I vsk 1972		II vsk 1971		III vsk 1970		Aikais. aloitt.		Yhteensä		Yht.
	ek	as	ek	as	ek	as	ek	as	ek	as	
Syyslukukausi ..	512	52	423	76	416	68	590	157	1941	353	2294
Keskeyttäneet ./.	—	—	—16	—1	—10	—2	—31	—7	—57	—10	—67
*)	+4	—4	+5	—5	+1	—1	—	—	+10	—10	—
**)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Valmistuneet ./.	—	—	—	—	—6	—	—83	—27	—89	—27	—116
Kevätlukukausi	516	48	412	70	401	65	476	123	1805	306	2111
Keskeyttäneet ./.	—7	—1	—11	—2	—7	—	—4	—1	—29	—4	—33
*)	+4	—4	+4	—4	—	—	+3	—3	+11	—11	—
**)	—	—	—	—	—	—	—1	+1	—1	+1	—
Valmistuneet ./.	—1	—	—3	—	—109	—12	—115	—29	—228	—41	—269
Lukuv. lopussa	512	43	402	64	285	53	59	91	1558	251	1809

*) akat.sihteerin tutkintoa suorittavat siirtyneet suorittamaan ekonomin tutkintoa

**) ekonomin tutkintoa suorittavat siirtyneet suorittamaan akat.siht. tutkintoa

Ekonomin ja akateemista sihteerin tutkintoa suorittavien opiskelijoiden kotipaikka

	I vsk 1972		II vsk 1971		III vsk 1970		Yhteensä	
	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%
Helsinki	249	44,1	152	31,5	171	36,8	572	37,8
Muu Uudenmaan lääni ...	111	19,7	95	19,7	99	21,3	305	20,2
Turun ja Porin lääni	24	4,3	29	6,0	14	3,0	67	4,4
Ahvenanmaan lääni	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Hämeen lääni	60	10,6	53	11,0	63	13,6	176	11,6
Kymen lääni	24	4,3	41	8,5	29	6,2	94	6,2
Mikkelin lääni	22	3,9	23	4,8	15	3,2	60	4,0
Pohjois-Karjalan lääni	9	1,6	14	2,9	13	2,8	36	2,4
Kuopion lääni	11	2,0	19	3,9	14	3,0	44	2,9
Keski-Suomen lääni	13	2,3	16	3,3	16	3,4	45	3,0
Vaasan lääni	16	2,8	14	2,9	18	3,9	48	3,2
Oulun lääni	16	2,8	15	3,1	11	2,4	42	2,8
Lapin lääni	8	1,4	11	2,3	2	0,4	21	1,4
Ulkomaat	1	0,2	0	0,0	0	0,0	1	0,1
Yhteensä	564	100	482	100	465	100	1511	100

Ekonomin tutkintoa suorittavat

	I vsk 1972 aloittaneet					II vsk 1971 aloittaneet					III vsk 1970 aloittaneet					Kaikkiaan				
	P	%	T	%	Yht.	P	%	T	%	Yht.	P	%	T	%	Yht.	P	%	T	%	Yht.
Syyslukukausi	341	66,6	171	33,4	512	223	52,7	200	47,3	423	237	57,0	179	43,0	416	801	59,3	550	40,7	1351
Keskeyttäneet	—	—	—	—	—	—14	—	—2	—	—16	—5	—	—5	—	—10	—19	—	—7	—	—26
*)	—	—	+4	—	+4	—	—	+5	—	+5	—	—	+1	—	+1	—	—	+10	—	+10
**)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Valmistuneet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—5	—	—1	—	—6	—5	—	—1	—	—6
Kevätlukukausi	341	66,1	175	33,9	516	209	50,7	203	49,3	412	227	56,6	174	43,4	401	777	58,5	552	41,5	1329
Keskeyttäneet ./.	—7	—	—	—	—7	—5	—	—6	—	—11	—5	—	—2	—	—7	—17	—	—8	—	—25
*)	—	—	+4	—	+4	—	—	+4	—	+4	—	—	—	—	—	—	—	+8	—	+8
**)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Valmistuneet ./.	334	65,1	179	34,9	513	204	50,4	201	49,6	405	222	56,3	172	43,7	394	760	57,9	552	42,1	1312
..	—1	—	—	—	—1	—3	—	—	—	—3	—69	—	—40	—	—109	—73	—	—40	—	—113
Valmistuneet ./.	333	65,0	179	35,0	512	201	50,0	201	50,0	402	153	53,7	132	46,3	285	687	57,3	512	42,7	1199

*) akat.sihterin tutkintoa suorittavat siirtyneet suorittamaan ekonomin tutkintoa

**) ekonomin tutkintoa suorittavat siirtyneet suorittamaan akat.siht. tutkintoa

Akateemista sihteerin tutkintoa suorittavat

	I vsk 1972 aloittaneet		II vsk 1971 aloittaneet		III vsk 1970 aloittaneet		Kaikkiaan	
	T	%	T	%	T	%	T	%
Syyslukukausi	52	100	76	100	68	100	196	100
Keskeyttäneet ./.	—		—1		—2		—3	
*)	—4		—5		—1		—10	
**)	—		—		—		—	
Valmistuneet ./.	—		—		—		—	
Kevätlukukausi	48	100	70	100	65	100	183	100
Keskeyttäneet ./.	—1		—2		—		—3	
*)	—4		—4		—		—8	
**)	—		—		—		—	
Valmistuneet ./.	43	100	64	100	65	100	172	100
	—		—		—12		—12	
	43	100	64	100	53	100	160	100

*) akat.sihteerin tutkintoa suorittavat siirtyneet suorittamaan ekonomin tutkintoa

**) ekonomin tutkintoa suorittavat siirtyneet suorittamaan akat.siht. tutkintoa

**Ekonomin ja akateemista sihteerin tutkintoa suorittavien opiskelijoiden
vanhempien ammatti sosiaaliasemaryhmän mukaan**

	I vsk. 1972		II vsk. 1971		III vsk. 1970	
	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%
1. Ylemmät toimihenkilöt ja heihin ver- rattavat yrittäjät: Toimihenkilöt joht. asemassa ja heihin verrattavat yrittäjät	161	28,5	117	24,3	103	22,2
Muut ylemmät toimihenkilöt	61	10,8	41	8,5	46	9,9
2. Alemmat toimihenkilöt ja pienyrittäjät: Myyntimiehet, konttorimyyjät, vakuutus- asiamiehet ja heihin verrattavat toimi- henkilöt	8	1,4	11	2,3	18	3,9
Alemmat toimihenkilöt ja pienyrittäjät ..	113	20,0	124	25,7	113	24,3
3. Ammattitaitoiset työntekijät: Maa ja metsätalouden, kalastusalan työn- tekijät			1	0,2		
Myymäläapulaiset	14	2,5			2	0,4
Henkilölliseen palvelukuntaan kuuluvat					1	0,2
Muut ammattitaitoiset työntekijät	89	15,8	86	17,9	94	20,2
4. Ammattitaidottomat työntekijät: Maa- ja metsätalouden, kalastusalan työntekijät	2	0,4	4	0,8	1	0,2
Henkilölliseen palvelukuntaan kuuluvat					2	0,4
Muut ammattitaidottomat työntekijät ..	17	3,0	19	3,9	14	3,0
5. Maanviljelijät, kalastajat, eläinten kas- vattajat, puutarhurit: Maanviljelijät ym. ilman erittelyä	81	14,4	77	16,0	69	14,9
Maanvilj., akat. loppututkinto			1	0,2		
Maanvilj., opistotas. tutkinto	1	0,2			1	0,2
6. Sijoittamattomat ja ei ilmoitetut ammatit	17	3,0	1	0,2	1	0,2
Yhteensä	564	100	482	100	465	100

**Ekonomien ja akateemisten sihteerin tutkintoa suorittavien opiskelijoiden
vanhempien ammatti ammattiryhmien mukaan**

	I vsk 1972		II vsk 1971		III vsk 1970	
	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%
1. Tekniikka, tieteet, taiteet, opetus, sairaanhoito, yms. työ	148	26,2	124	25,7	106	22,8
2. Hallinnollinen, tilinpidollinen ja konttoritekninen työ	125	22,2	97	20,1	86	18,5
3. Kaupallinen työ	49	8,7	33	6,8	39	8,4
4. Maatalous, metsätyö ja kalastus	89	15,8	88	18,3	77	16,6
5. Kaivos- ja louhintatyö	1	0,2	0	0,0	1	0,2
6. Kuljetus- ja liikennetyö	28	5,0	31	6,4	47	10,1
7. Teollisuus ja käsityö	81	14,3	81	16,8	79	17,0
8. Palvelukset	14	2,5	21	4,4	16	3,4
9. Muualla luokittelematon työ ja ei ilmoitettua ammattia	29	5,1	7	1,5	14	3,0
Yhteensä	564	100	482	100	465	100

Kauppätieteiden kandidaatin tutkintoa suorittavat

	M	N	Yhteensä
Kirjoissa syyslukukauden alussa	611	393	1004
Uusia hyväksytty	130	114	244
Uudelleen kirjoihin hyväksytty	21	15	36
	762	522	1284
Valmistunut ./..	24	10	34
Keskeyttänyt ./..	97	52	149
Kevätlukukauden alussa	642	460	1102
Uusia hyväksytty	90	67	157
Uudelleen kirjoihin hyväksytty	25	10	35
	757	537	1294
Valmistunut ./..	42	26	68
Keskeyttänyt ./..	84	32	116
Kirjoissa kevätlukukauden lopussa	631	479	1110

Opiskelijoiden lukumäärä

Kesäkuun 15. p:nä 1972 päättyneen hakuajan kuluessa korkeakoulun varsinaisiksi oppilaiksi ekonomin tai akateemista sihteerin tutkintoa varten pyrki 3.119 henkilöä, joista 2.957 ylioppilasta. Hyväksytyistä aloitti ekonomin tutkinnon opinnot 512 ja akateemisen sihteerin tutkinnon opinnot 52 eli yhteensä 564 opiskelijaa. Kertomusvuoden päättyessä oli korkeakoulussa ensimmäistä loppututkintoa varten opintoja harjoittavia oppilaita yhteensä 1.809 edellisen vuoden vastaavan luvun oltua 1.730.

Kauppätieteiden kandidaatin tutkinnon suorittajiksi on kertomusvuoden aikana hyväksytty 472 henkilöä, joista ekonomeja 311, akateemisen sihteerin tutkinnon suorittaneita 34 ja kirjeenvaihtajan tutkinnon suorittaneita 16. Lisäksi on hyväksytty kauppätieteiden kandidaatin tutkintoa suorittamaan 18 diplomi-insinööriä, 7 valtiotieteen kandidaattia, 5 filosofian kandidaattia, 4 oikeustieteen kandidaattia, 3 maat.-metsät. kandidaattia, 1 hallintotieteen kandidaatti, 1 cand.rer. pol. ja 1 B.Sc. Lukuun sisältyy lisäksi 71 opiskelijaa, jotka keskeytyksen jälkeen ovat ilmoittautuneet uudelleen korkeakoulun kirjoihin. Ekonomin, akateemista sihteerin ja kauppätieteiden kandidaatin tutkintoa varten opiskelevia oli lukuvuoden lopussa yhteensä 2.919. Lukuvuoden päättyessä oli kauppätieteiden kandidaatin tutkintoa varten opiskelevia 1.110, edellisen lukuvuoden päättyessä vastaava luku oli 1.004.

Ylimääräiseksi oppilaaksi on hyväksytty 56 henkilöä.

Kertomusvuoden aikana on ekonomin tutkinnon suorittanut 317 ja akateemisen sihteerin tutkinnon 68 sekä kauppätieteiden kandidaatin tutkinnon 102 opiskelijaa.

VI Oppiarvot ja tutkinnot

Kauppätieteiden lisensiaatin tutkinto

Kauppätieteiden lisensiaatin tutkinnon ovat suorittaneet

Ahmed, Mohamed Mostafa, *20. 1. 38, KTL 6. 10. 72, liiketaloustiede, hallinto: "On Human Resources, Technology and the Process of Development: An Interdisciplinary Approach"; KTK 1972, liiketaloustiede, hallinto.

Haavisto, Kari, *26. 4. 41, KTL 13. 6. 72, kansantaloustiede: "Kollektiivihyödykkeet ja niiden hinnoittelu"; KTK 1967, kansantaloustiede; ekonomi 1965.

Pekonen, Kari Jouko, *7. 10. 40, KTL 15. 12. 72, kansantaloustiede: "Taloudellinen kasvu ja ulkomainen velkaantuminen"; KTK 1967, kansantaloustiede; ekonomi 1964.

Prihti, Aatto Eero Matias, *27. 12. 39, KTL 2. 10. 72, liiketaloustiede, laskentatoimi: "Konkurssin uhka ja sen seuraaminen taseiden avulla"; KTK 1969, liiketaloustiede I; ekonomi 1966.

Salmi, Timo Yrjö, *6. 7. 45, KTL 27. 4. 73, liiketaloustiede: systeemit: "The Multinational Firm, a Mathematical Programming Model Building Approach"; KTK 1970, talousmatematiikka; ekonomi 1969.

Virtanen, Kalervo Ensio, *8. 11. 41, KTL 2. 10. 72, liiketaloustiede, laskentatoimi: "Yrityksen arvon määrittäminen potentiaalisen ostajan näkökulmasta erityisesti epävarmuus huomioon ottaen"; KTK 1967, liiketaloustiede I; ekonomi 1964.

Lukuvuonna 1972—73 on hyväksytty seuraavat lisensiaattitutkimukset:

KTL *Mohamed Ahmed*, liiketaloustiede, hallinto, On Human Resources, Technology and the Process of Development: An Interdisciplinary Approach. 6. 10. 1972.

KTM *Uolevi Lehtinen*, liiketaloustiede, markkinointi, Vaihtoehtojen vertailu henkilöauton ostossa. 25. 5. 1973.

KTL *Kari Pekonen*, kansantaloustiede, Taloudellinen kasvu ja ulkomainen velkaantuminen. 15. 12. 1972.

KTL *Timo Salmi*, liiketaloustiede, systeemit, The Multinational Firm, a Mathematical Programming Model Building Approach. 27. 4. 1973.

KTL *Kalervo Virtanen*, liiketaloustiede, laskentatoimi, Yrityksen arvon määrittäminen potentiaalisen ostajan näkökulmasta erityisesti epävarmuus huomioon ottaen. 8. 9. 1972.

Kauppätieteiden kandidaatin tutkinto

Kauppätieteiden kandidaatin tutkinnon ovat kuluneen lukuvuoden aikana suorittaneet:

- Aaltio, Leena Marila*, *12. 01. 45, KTK 17. 11. 72, englantia; kirjeenv.tutk. 1967
Ahmed, Mohamed Mostafa, *20. 01. 38, KTK 01. 09. 72, ltt: hallinto
Ahtiainen, Martti Matti Juhani, *27. 08. 45, KTK 13. 12. 72, ltt: markkinointi; ekonomi 1969
Alajoki, Pauli Juhani, *30. 09. 47, KTK 17. 11. 72, oikeustiede; ekonomi 1970
Altonen, Ritva Marjatta, s. *Kellokoski*, *18. 09. 48, KTK 09. 05. 73, ltt: markkinointi; akat. siht. tutk. 1971
Aura, Sirkka Anneli, s. *Saraketo*, *05. 02. 42, KTK 23. 03. 73, ltt: markkinointi; ekonomi 1967
Auvinen, Heikki Kalervo, *30. 11. 46, KTK 15. 12. 72, ltt: hallinto; ekonomi 1972
Bhoomisuwan, Wilailuck, *25. 08. 43, KTK 24. 05. 73, kansantaloustiede; B.Sc. 1968
Ekholm, Jorma Kalevi, *01. 07. 33, KTK 26. 09. 72, tavarateknologia; ekonomi 1959
Gahmberg, Henrik Johannes, *07. 11. 46, KTK 02. 11. 72, ltt: hallinto; ekonomi 1970
Haapala, Rauno Jaakko Jalmari, *16. 01. 45, KTK 02. 05. 73, oikeustiede; ekonomi 1972
Haapio, Eeva Marjatta, *27. 09. 47, KTK 03. 02. 73, englantia; akat.siht. tutk. 1971
Hara, Jorma Heikki, *04. 12. 45, KTK 26. 01. 73, ltt: markkinointi; ekonomi 1970
Helesuo, Seppo Juhani, *29. 08. 42, KTK 06. 04. 73, taloushistoria; ekonomi 1969
Hilpinen, Jorma Antero, *14. 09. 48, KTK 30. 03. 73, kansantaloustiede; ekonomi 1971
Hirvonen, Pentti Ilmari, *23. 09. 30, KTK 18. 05. 73, talousmaantiede; ekonomi 1959
Hyvärinen, Ilkka Antero, *06. 05. 48, KTK 23. 03. 73, talousmaantiede; ekonomi 1972
Hämäläinen, Jorma Matti Kalevi, *27. 02. 49, KTK 24. 11. 72, ltt: markkinointi; ekonomi 1971
Iivonen, Soili Anneli, s. *Kettunen*, *12. 07. 48, KTK 03. 05. 73, ltt: markkinointi; ekonomi 1970
Ingman, Sirkka Elina, *11. 04. 37, KTK 27. 04. 73, englantia; kirjeenv.tutk. 1958
Isohella, Esko Sakari, *01. 02. 46, KTK 09. 02. 73, taloushistoria; ekonomi 1972
Itkonen, Kaarina Kukka Annikki, s. *Korkeaoja*, *22. 01. 47, KTK 06. 04. 73, oikeustiede; ekonomi 1969
Jalonen, Arjo Jukka Untamo, *18. 03. 48, KTK 02. 11. 72, ltt: markkinointi; ekonomi 1971
Jatila, Ulla Kristiina, * 22. 08. 48, KTK 12. 01. 73, talousmaantiede; ekonomi 1970
Kaivonen, Marja-Riitta, s. *Pöhlö*, *12. 03. 48, KTK 30. 05. 72, kansantaloustiede; ekonomi 1970
Kalo, Aune Inkeri, s. *Romppainen*, *16. 11. 43, KTK 11. 05. 73, talousmaantiede; ekonomi 1967
Kaskeala, Lauri Tapani, *10. 02. 48, KTK 12. 01. 73, kansantaloustiede; ekonomi 1971
Kauhanen, Juhani, *23. 05. 47, KTK 23. 02. 73, ltt: hallinto; ekonomi 1970
Keinänen, Paavo Pertti Juhani, *11. 01. 49, KTK 08. 09. 72, talousmaantiede; ekonomi 1972
Kolppanen, Sirkka Sinikka, s. *Saarinen*, *06. 07. 35, KTK 25. 05. 73, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1958
Koskinen, Lauri Aapeli, *09. 09. 44, KTK 06. 04. 73, kansantaloustiede; ekonomi 1966
Koskinen, Marja-Liisa, s. *Kovanen*, *10. 09. 44, KTK 08. 09. 72, oikeustiede; ekonomi 1966
Kronlund, Krister Heikki Juhani, *04. 08. 43, KTK 06. 10. 72, talousmaantiede; ekonomi 1967
Kuokkanen, Mirjam Onerva, s. *Vöry*, *19. 04. 47, KTK 01. 12. 72, kansantaloustiede; ekonomi 1969
Kämäräinen, Veijo Jaakko Petteri, *25. 07. 32, KTK 09. 02. 73, oikeustiede; ekonomi 1970
Kärkkäinen, Tuija Iiris Hellevi, s. *Lehtonen*, *31. 08. 43, KTK 27. 04. 73, englannin kieli; kirjeenv.tutk. 1966
Kässi, Kaisa Inkeri, s. *Suvanto*, *02. 05. 46, KTK 09. 02. 73, ltt: hallinto; ekonomi 1968
Lappalainen, Matti Einari, *24. 07. 48, KTK 20. 10. 72, oikeustiede; ekonomi 1970

- Laurila, Timo Markku Juhani*, *20. 06. 42, KTK 27. 04. 73, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1965
- Lavonen, Helga Anneli*, *31. 05. 47, KTK 25. 05. 73, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1970
- Lindén, Pentti Uolevi*, *08. 12. 44, KTK 23. 05. 73, ltt: markkinointi; ekonomi 1971
- Lipponen, Matti Kalervo*, *13. 05. 44, KTK 01. 12. 72, ltt: markkinointi; ekonomi 1968
- Lojander, Erkki Ferdinand*, *08. 02. 46, KTK 20. 10. 72, oikeustiede; ekonomi 1970
- Loponen, Aulis Ilmari*, *13. 09. 39, KTK 25. 05. 73, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1969
- Luhra, Erkki Antero*, *13. 02. 48, KTK 25. 05. 73, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1970
- Makkonen, Ulla Maija, s. Kinnunen*, *02. 06. 46, KTK 03. 05. 73, ltt: markkinointi; ekonomi 1970
- Malmberg, Harry Herbert*, *15. 08. 45, KTK 27. 04. 73, talousmaantiede; ekonomi 1969
- Mattinen, Martta Raili Sisko*, *15. 02. 31, KTK 15. 05. 73, talousmaantiede; kirjeenv.tutk. 1956
- Mattsson, Kari Gustaf*, *10. 12. 44, KTK 06. 04. 73, oikeustiede; ekonomi 1968
- Meloni, Auli Kyllikki, s. Jättömäki*, *20. 07. 40, KTK 29. 11. 72, englantia; kirjeenv. tutk. 1963
- Mikkonen, Leena Marjut Hellevi*, *10. 02. 49, KTK 06. 04. 73, kansantaloustiede; ekonomi 1970
- Mäkelä, Ilkka Tapio*, *13. 12. 47, KTK 03. 05. 73, ltt: markkinointi; ekonomi 1970
- Mäkinen, Hilikka Kaarina*, *13. 09. 38, KTK 05. 05. 73, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1960
- Mäkinen, Irma Kyllikki, s. Jaakola*, *16. 11. 48, KTK 11. 05. 73, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1971
- Niemi, Ilkka Juhani*, *14. 06. 46, KTK 08. 05. 73, kansantaloustiede; ekonomi 1969
- Nyberg, Reijo Ragnar*, *15. 02. 44, KTK 20. 10. 72, kansantaloustiede; ekonomi 1967
- Närhi, Hannu Kalevi*, *06. 06. 44, KTK 06. 04. 73, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1968
- Närhi, Heikki Veikko*, *17. 07. 47, KTK 01. 12. 72, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1970
- Näykki, Pertti Uolevi*, *13. 02. 43, KTK 05. 05. 73, ltt: systeemit; FL 1971
- Paavolainen, Esa Anssi Mikael*, *12. 03. 46, KTK 23. 05. 73, ltt: markkinointi; ekonomi 1970
- Palma, Raili Eliina Marjatta, s. Huttunen*, *10. 11. 32, KTK 02. 10. 72, englantia; akat.siht. tutk. 1970
- Pirilä, Esa Valpas*, *27. 01. 47, KTK 13. 03. 73, ltt: hallinto; ekonomi 1969
- Pitkänen, Risto Tapani*, *26. 03. 43, KTK 25. 05. 73, oikeustiede; ekonomi 1968
- Pokela, Riitta Maija, s. Lyytinen*, *29. 06. 47, KTK 01. 12. 72, ltt: markkinointi; ekonomi 1970
- Pollari, Irja Kaarina, s. Pihlajamaa*, *27. 07. 41, KTK 07. 11. 72, englantia; kirjeenv.tutk. 1963
- Pylvänäinen, Ritva Paula Johanna, s. Keinänen*, *30. 03. 33, KTK 22. 05. 73, tavarateknologia; DI 1960
- Päätiläinen, Toini Elina, s. Leskinen*, *10. 02. 50, KTK 02. 05. 73, oikeustiede; ekonomi 1972
- Rautiainen, Taina Sylvi Heilimä, s. Huttunen*, *05. 06. 31, KTK 25. 05. 73, englantia; ekonomi 1953
- Riihikallio, Reino Kaarlo Antero*, *10. 06. 49, KTK 12. 01. 73, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1971
- Rinnankoski, Jarmo Heikki*, *21. 11. 42, KTK 10. 01. 73, ltt: markkinointi; ekonomi 1966
- Rinnankoski, Salme Viktoria, s. Amberla*, *17. 09. 43, KTK 13. 12. 72, englantia, kirjeenv.tutk. 1966
- Rossi, Osmo Taneli*, *31. 08. 35, KTK 20. 10. 72, taloushistoria; ekonomi 1972
- Rysä, Olli Veikko Antero*, *02. 02. 45, KTK 15. 12. 72, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1968
- Ryynänen, Pertti Juha-Pekka*, *04. 04. 47, KTK 23. 05. 73, ltt: markkinointi; ekonomi 1969
- Rämö, Leena Kristiina, s. Huhanantti*, *26. 10. 40, KTK 02. 12. 72, ltt: markkinointi; ekonomi 1968
- Saarimäki, Rauno Rikhard*, *21. 06. 45, KTK 27. 04. 73, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1969
- Saarinen, Veikko Antero*, *26. 05. 44, KTK 28. 10. 72, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1966
- Saarto, Vesa Jouko*, *18. 02. 48, KTK 23. 03. 73, taloushistoria; ekonomi 1970
- Sarpola, Taisto Juhani*, *10. 04. 40, KTK 16. 05. 73, ltt: systeemit; ekonomi 1973
- Sarvikivi, Kalevi Mattias*, *19. 03. 48, KTK 15. 12. 72, ltt: markkinointi; ekonomi 1970

- Seppänen, Heikki Tapani*, *14. 05. 45, KTK 25. 05. 73, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1969
Sierla, Antti Elias, *16. 02. 43, KTK 06. 10. 72, kansantaloustiede; ekonomi 1965
Sipilä, Allan Veli-Pekka, *19. 10. 46, KTK 23. 05. 73, ltt: markkinointi; ekonomi 1972
Sipilä, Esko Pekka Sakari, *30. 01. 48, KTK 13. 12. 72, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1972
Sipinen, Marja-Leena, *01. 09. 47, KTK 09. 02. 73, ltt: hallinto; akat.siht. tutk. 1969
Sipponen, Kauko Tapio, *03. 12. 44, KTK 14. 04. 73, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1967
Sivunen, Pertti Toivo Kullervo, *28. 02. 45, KTK 27. 04. 73, talousmaantiede; ekonomi 1970
Stude, Veikko Gert Friedrich, *16. 02. 44, KTK 17. 11. 72, ltt: markkinointi; ekonomi 1969
Sukanen, Eero Olavi, *30. 01. 49, KTK 23. 03. 73, oikeustiede; ekonomi 1971
Summa, Timo Einari, *22. 04. 48, KTK 16. 11. 72, ltt: markkinointi; ekonomi 1970
Terho, Ulla Raija Helena, *12. 08. 47, KTK 20. 03. 73, englantia; ekonomi 1970
Timberg, Veikko Ensio, *28. 06. 43, KTK 11. 05. 73, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1967
Toivola, Hannu, *22. 09. 42, KTK 06. 10. 72, talousmaantiede; ekonomi 1968
Torvinen, Heikki Sakari, *16. 01. 43, KTK 28. 10. 72, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1966
Vakiala, Markku Juhani, *17. 06. 47, KTK 06. 04. 73, kansantaloustiede; ekonomi 1969
Vartiainen, Maarit Hannele, s. Keinonen, *05. 03. 46, KTK 11. 05. 73, ltt: hallinto; ekonomi 1971
Visa, Kirsti Anneli, s. Suominen, *21. 02. 38, KTK 13. 01. 73, englantia; kirjeenv. tutk. 1966
Voutila, Aarre Jarmo Untamo, *03. 08. 32, KTK 11. 05. 73, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1956
Ylä-Anttila, Leena Sirkka Sinikka, s. Turunen, *20. 01. 48, KTK 15. 12. 72, ltt: hallinto; ekonomi 1970
Ylä-Anttila, Pekka Antero, *02. 05. 48, KTK 29. 03. 73, kansantaloustiede; ekonomi 1970
Åberg, Leif Eric Gustav, *19. 05. 48, KTK 21. 12. 72, ltt: hallinto; ekonomi 1970
Åkerberg, Pertti Oskar, *24. 12. 44, KTK 22. 05. 73, kansantaloustiede; ekonomi 1969

Pro gradu -kokeen

ovat lukuvuonna 1972—73 suorittaneet seuraavat kauppatieteiden kandidaatin tutkintoa varten opiskelevat, jotka ovat tutkimuksissaan käsitelleet alla mainittuja aiheita:

Liiketaloustiede: hallinto

Heikki Auvinen: Päätöksenteon integrointi; *Henrik Gahmberg*: ATK:n vaikutus liikkeenjohtoon; *Juhani Kauhanen*: Suomen koululaitos organisaationa järjestelmätarkastelun valossa; *Kaisa Kässi*: Ergonomia ihminen-kone-järjestelmässä; *Jyrki Oesch*: Palvelukeskustyön informaatio-systeemi; *Esa Pirilä*: Työntekijöiden ulkoinen liikkuvuus, sen syyt ja merkitys yrityksen kannalta tarkasteltuna; *Risto Rautkoski*: Organisaation tutkimus- ja kehittämismalli; *Pekka Selimaa*: Henkilöstösuunnittelun muodostuminen yritysorganisaatiossa; *Marja-Leena Sipinen*: Osallistumisprosessien määräytyminen ja ohjattujen ja itseohjautuvien osallistumismallien niveltyminen organisaatioon; *Jyry Tuokko*: Yrityksen pitkän tähtäyksen suunnittelun systematiikka ja suunnitteluaikon määrittely; *Maarit Vartiainen*: Työnjohtajien koulutuksesta; *Leena Ylä-Anttila*: Tutkimus Kalajoki- ja Pyhäjokilaaksojen pienteollisuusyrittäjien ja yritysten työntekijöiden ja toimihenkilöiden koulutuksesta; *Leif Åberg*: Yritysorganisaation viestintäjärjestelmän rakenne- ja toiminta-analyysi.

Liiketaloustiede: laskentatoimi

Jouko Hyttinen: Verovelvollisten kirjanpitojen tarkastukset veronsaajan kannalta; *Sirkka Kolpanen:* Osakesäästämisen lisääminen; *Timo Laurila:* Pienjännitejakeluverkon suunnittelu tietyllä alueella; *Helga Lavonen:* Simulointimallin käytöstä linjaliikenteen suunnittelussa; *Aulis Loponen:* Vakuutusyrityksen kirjanpito ja tilinpäätös meno-tulo-teorian mukaan; *Erkki Luhta:* Simuloinnin käyttö likviditeetin suunnittelussa sovellettuna eräaseen puunjalostusyritykseen; *Irma Mäkinen:* Pitkän tähtäyksen rahoitussuunnittelu ja sen perusteet; *Hannu Närhi:* Yrityksen informaatiojärjestelmän kehittäminen; *Heikki Närhi:* Tutkimus anniskeluhinnoittelujärjestelmän muutoksen vaikutuksista ravintoloiden kannattavuuteen Hämeen läänin kokeilualueella; *Seppo Pitkänen:* Informaatiosta ja päätöksenteosta organisaatiossa; *Antero Riihakallio:* Pitkän tähtäimen rahoitussuunnittelu lineaarista ohjelmointia käyttäen; *Olli Rysä:* Meno-tulokirjanpidon erilläänpitoitehtävä konsernin kuvauksessa; *Rauno Saarimäki:* Kuluvaraston kustannusten kvantifiointi; *Veikko Saarinen:* Portfolio-ongelma säästöpankin näkökulmasta; *Tapani Seppänen:* Yrityksen rahoituksen suunnittelu keskipitkällä tähtäimellä käyttäen dynaamista simulointia; *Esko Sipilä:* Suoritekohtaisten kustannusten selvittämisen menetelmistä ja periaatteista Posti- ja lennätinlaitoksessa; *Veikko Timberg:* Säästöpankin optimikoon tunnusmerkit; *Jarmo Voutilainen:* Harkintaverotuksen taloudelliset perusteet.

Liiketaloustiede: markkinointi

Juhani Ahtiainen: Analyysi markkinoinnin strategiamallien käyttömahdollisuuksista; *Ritva Altonen:* Konsulttoivan insinööritoimiston vienti; *Sirkka Aura:* Tytäryritykset diversifikaatiokeinona teollisuudessa; *Kalervo Haapaniemi:* Tutkimus elintarvikemyymälöiden toiminta- ja kannattavuusedellytyksistä suur-Helsingissä; *Jorma Hara:* Myyntitoiminnan tehostaminen Oy Nokia Ab:n teknisessä kumiosastossa; *Anneli Iivonen:* Tutkimus elintarvikkeiden ostotavoista ja ostopaikan valintaan vaikuttavista tekijöistä; *Jukka Jalonen:* Henkilöliikenteen lentopalvelusten markkinointi etenkin Suomen kannalta tarkasteltuna; *Pentti Lindén:* Analyysi nesteiden-, lämmön- ja kaasujen käsittelylaitteistojen komponenttien markkinointimahdollisuuksista; *Matti Lipponen:* Postipankin erikoispalvelun markkinoinnin suunnittelusta; *Kim Luotonen ja Jorma Turunen:* Majoituspalvelujen kysynnän rakenne sekä kysyntäennuste vuosille 1972–75; *Ulla-Maija Makkonen:* Arvoanalyysin soveltaminen tuotesuunnitteluun; *Ilkka Mäkelä:* Finnair Oy:n markkinoinnin informaatiojärjestelmä; *Esa Paavolainen:* Japanin jakeluteiden rakenne; *Riitta Pokela:* Merkkiuskollisuuden kehittyminen; *Jarmo Rinnankoski:* Markkinoinnin tavoitteiden hyväksikäytön kehittäminen Oy Aga Ab:n hitsausryhmän johtamisessa; *Juha Ryynänen:* Markkinointitutkimus suomalaisissa yrityksissä; *Kristina Rämö:* Markkinoinnin suunnittelu paperiteollisuusyrityksessä; *Kalevi Sarvikivi:* Vientiyhteistoiminta ja kollektiivinen vienti; *Pekka Sipilä:* Kuljetuskustannusten alueellinen vaihtelu teollisuuden sijaintitaloudellisenä tekijänä; *Veikko Stude:* Logistiset tavoitteet ja niiden toteuttaminen Enso-Gutzeit Osakeyhtiössä; *Kaija Öljymäki:* Tasapeliteikkauksen markkinointikommunikaatiosta.

Liiketaloustiede: systeemit

Juhani Sarpola: Monituoteyrityksen tuotevalintaongelma.

Kansantaloustiede

Wilailuck Bhoomisuwan: The Economic Operations of the Bank of Finland; *Jorma Hilpinen:* Potentiaalisen tuotoksen määrääminen — tasaisen taloudellisen kasvun simulointi Suomessa

vuosille 1962—71; *Tapani Kaskeala*: Tuonnin korvaaminen kehitysmaissa; *Lauri Koskinen*: Eräitä koulutuksen taloustieteen ongelmia etenkin koulutuksen ja taloudellisen kasvun välisen yhteyden toteamisen kannalta; *Onerva Kuokkanen*: Kustannus-hyötyanalyysin soveltamisesta terveyspolitiikkaan; *Leena Mikkonen*: Tansanian ulkomaankauppa; *Reijo Nyberg*: Solidaarinen palkkapolitiikka ja sen vaikutus hintatasoon sekä työvoiman liikkuvuuteen; *Antti Sierla*: Valmistelut poikkeusolojen varalle Suomen talouselämässä; *Markku Vakiala*: Julkisen vallan opeutukseen ja koulutukseen sijoittamat varat 1960-luvulla; niiden määrä, muodot, kohteet ja vaikutukset; *Synnöve Vuori*: Asuntotuotannon suhdannevaihtelut ja niiden merkitys muun talouselämän kannalta; *Pekka Ylä-Anttila*: Kunnat ja teollisuus-tutkimus Kala- ja Pyhäjoki-alueelta; *Pertti Åkerberg*: Suomen Pankin suora luotonanto.

Oikeustiede

Pauli Alajoki: Tavaramerkin erottamiskyky; *Rauno Haapala*: Valtion tilivelvollisen virkamiehen vastuu hänen haltuunsa uskottujen varojen käytöstä ja valtion omaisuuden hoidosta; *Kaarina Itkonen*: Luovutussopimus ja asunto-osakkeen omistajan asema luovutussopimuksen mukaan grynder-tuotannossa; *Marja Kovanen*: Asemavaltuus erityisesti toimenkuvausten kannalta tarkasteltuna; *Veijo Kämäräinen*: Shekin muodosta — erityisesti silmälläpitäen muodon puutteellisuuksia käytännön maksuliikkeen kannalta; *Matti Lappalainen*: Yllättävien muutosten oikeusvaikutukset kauppasopimukseen — erityisesti devalvaatiota silmälläpitäen; *Erkki Lojander*: Sopimuksen kohtuullistamisesta — erityisesti standardisopimuksia silmälläpitäen; *Kari Mattsson*: EEC:n kilpailunrajoitusoikeus; *Risto Pitkänen*: Tavaravirheestä ja erityisesti sen vahinkoa tuottavista ominaisuuksista; *Elina Päättiläinen*: Kiinteistöjen ammattimaisen myynnin verotus; *Eero Sukanen*: Verovelvollisen mahdollisuus EVL:n puitteissa määrätä verovuoden tulos.

Talousmaantiede

Pentti Hirvonen: Kehitysmaiden ulkomaankaupan kehitys toisen maailmansodan jälkeen; *Ilkka Hyvärinen*: Majoitusyritysten kausivaihtelu ja sen tasaaminen Suomen eri alueilla; *Ulla Jättilä*: Vähittäiskaupan sijoittuminen suurkaupunkialueella, toiminnallinen ja alueellinen tarkastelu; *Aune Kalo*: Suomen lomakylät ja niiden käyttö; *Pertti Keinänen*: Urbaanisen maankäytön simulointimalli ja peliteoria sen lähtökohtana; *Krister Kronlund*: Suomen ja ulkomaiden välisen kuorma-autoliikenteen alueellinen rakenne; *Harry Malmberg*: Jakelun suuryksiköiden lokalisaatiotekijät suurkaupunkialueella, empiirinen sovellutus suur-Helsingissä; *Sisko Mattinen*: Liikenneverkoston muutosten suhde yritystoimintaan Parikkalan-Onkamon alueella; *Pertti Siivonen*: Öljy ja sen kansainväliset merikuljetukset; *Hannu Toivola*: Kiinan kansainvälinen kauppa ja sen rakennemuutokset vuodesta 1953 erityisesti Suomen kannalta.

Tavarateknologia

Ritva Pylvänäinen: Kartonkimateriaalin vesihöyryntiiveys ja sen parantaminen muoviemulsiopäällystyksen avulla.

Taloushistoria

Juhani Helesuo: Yhdysvaltojen autoteollisuus vuosina 1900—1935 tarkasteltuna lähinnä General Motors Corporationin kehityksen kannalta; *Sakari Isohella*: Suomen vaatetusteollisuuden kehitys toisen maailmansodan jälkeen erityisesti viennin kannalta; *Osmo Rossi*: Metsätalouden koneellistuminen Suomessa sotien jälkeen; *Vesa Saarto*: Oy GHH Ab vuosina 1923—1973.

Englannin kieli

Leena Aaltio: Business Correspondence in the 1920's and Today, A Comparative Study; *Marjatta Haapio*: The English Word "hallita" and Its Equivalents in English; *Elina Ingman*: Persuasive Language in the Economist; *Tuija Kärkkäinen*: The Terms Supply and Deliver/Delivery as Used in Commerce; *Auli Meloni*: The English Equivalents of "varasto"; *Raili Palmu*: Some Changes in Present-Day Commercial English; *Kaarina Pollari*: Customs Terminology; *Taina Rautiainen*: A Linguistic Study Based on André Gide's Novel "La symphonie pastorale" and Its English Version; *Salme Rinnankoski*: A Comparison of En orons legionär by Ella Pipping and Its English Translation This Creature of Fancy; *Ulla Terho*: Metaphors in the Fortune.

Hyväksytyt laudaturtutkimukset sivuaineessa

Timo Airaksinen, tilastotiede: Toimialakohtaisen tuotantofunktion estimointimahdollisuuksista poikkileikkausaikasarja-aineiston perusteella; *Lauri Jalli*, liiketaloustiede, laskentatoimi: Pankin kasvuun vaikuttavista tekijöistä; *Vesa Kaskimies*, oikeustiede: Työsuhteen tunnusmerkistöstä erityisesti tarkasteltuna sen täyttävän työopimuksen synnyn kannalta; *Pekka Kilpikoski*, liiketaloustiede, markkinointi: Liikkeen sijainnin vaikutus asiakkaan autokorjaamon ja autohuolto-aseman valintaan; *Kari Lilja*, kansantaloustiede: Itseohjautuva käyttäytyminen ja päätöksenteko; *Kristian Möller*, kansantaloustiede: Kansainvälisen kaupan puhdas teoria ja sen soveltuvuus kehitysmaiden kaupan tarkasteluun; *Paula Nikkilä*, oikeustiede: Kelpoisuudesta tehdä osakeyhtiötä sitovia oikeustoimia; *Pertti Näykki*, liiketaloustiede, laskentatoimi: Yrityksen pääoman tuoton ja sisäisen koron vertailusta; *Liisa Takala*, sosiologia: Kulutuksessa ilmenevät elintasoerot Suomessa; *Kalervo Virtanen*, kansantaloustiede: Liikeverotuksen uudistus ja yrityksen rahoitusmahdollisuudet.

Kauppätieteiden maisterin arvon ovat ilman juhlallista vihkimistä saaneet kauppätieteiden kandidaatit:

Alajoki, Pauli Juhani; *Altonen, Ritva Marjatta*; *Aura, Sirkka Anneli*; *Auvinen, Heikki Kalervo*; *Ekholm, Jorma Kalevi*; *Elo-Rauta, Hilikka Anna Marjatta*; *Gahmberg, Henrik Johannes*; *Haapala, Rauno Jaakko Jalmari*; *Haapio, Eeva Marjatta*; *Helesuo, Seppo Juhani*; *Hyvärinen, Ilkka Antero*; *Hämäläinen, Jorma Matti Kalevi*; *Ingman, Sirkka Elina*; *Isohella, Esko Sakari*; *Karkkila, Olli Erkki Antero*; *Kauhanen, Juhani*; *Keinänen, Paavo Pertti Juhani*; *Kolppanen, Sirkka Sinikka*; *Koskinen, Marja-Liisa*; *Kronlund, Krister Heikki Juhani*; *Kuparinen, Terho Matti*; *Kämäräinen, Veijo Jaakko Petteri*; *Kärkkäinen, Tuija Iris Hellevi*; *Lappalainen, Matti Einari*; *Laurila, Timo Markku Juhani*; *Lavonen, Helga Anneli*; *Lindén, Pentti Uolevi*; *Lojander Erkki Ferdinand*; *Loponen, Aulis Ilmari*; *Malmberg, Harry Herbert*; *Mattinen, Martta Raili Sisko*; *Mattsson, Kari Gustaf*; *Meloni, Auli Kyllikki*; *Mikkonen, Leena Marjut Hellevi*; *Mylläri, Maila Maire Marketta*; *Mäkinen, Irma Kyllikki*; *Nyberg, Reijo Ragnar*; *Närhi, Hannu Kalevi*; *Närhi, Heikki Veikko*; *Paavolainen, Esa Anssi Mikael*; *Palmu, Raili Eliina Marjatta*; *Pohjanpalo, Tony*; *Pokela, Riitta Maija*; *Pollari, Irja Kaarina*; *Pylvänäinen, Ritva Paula Johanna*; *Päätiläinen, Toini Elina*; *Rautiainen, Taina Sylvi Heilimä*; *Rossi, Osmo Taneli*; *Rämö, Leena Kristina*; *Saarimäki, Rauno Rikhard*; *Saarinen, Veikko Antero*; *Saarto, Vesa Jouko*; *Sarpola, Taisto Juhani*; *Seppänen, Heikki Tapani*; *Sipilä, Allan Veli-Pekka*; *Sipilä, Esko Pekka Sakari*; *Sipponen, Kauko Tapio*; *Sivunen, Pertti Toivo Kullervo*; *Stude, Veikko Gert Friedrich*; *Sukanen, Eero Olavi*; *Tarkkonen, Irma Liisa*; *Terho, Ulla Raija Helena*; *Toivola, Hannu*; *Vartiainen, Maarit Hannele*; *Visa, Kirsti Anneli*; *Voutila, Aarre Jarmo Untamo*; *Åberg, Leif Eric Gustav*; *Åkerberg, Pertti Oskar*.

Ekonomin tutkinto

Ekonomin tutkinnon ovat lukuvuonna 1972—73 suorittaneet seuraavat ylioppilaat, yhteensä 314.

Aejmelaeus, Paul Elias	Hellman, Kalevi Kristian	Kallio, Pentti Antero
Aho, Eero Aulis Ilmari	Hellsten, Aulis Alfred	Kalpala, Asmo Olavi
Ahtiainen, Osmo Veli Paavo	Hiltunen, Väinö Juhani	Kangasniemi, Jaakko Kalevi
Ahtila, Reijo Kalevi	Hirvonen, Hilikka Gerda Maria,	Kankaanpää, Martti Johannes
Ahveninen, Liisa Kaarina,	s. Ryti	Kannio, Erkki Antero
s. Juutilainen	Holpainen, Marja Kyllikki,	Karpola, Eila Inkeri
Alaluusua, Pirjo Irmeli	s. Sirainen	Karppinen, Riitta Elisabeth
Aminoff, Kari Torsti Johannes	Honka, Lauri Kaarlo Juhani	Karttunen, Jouko Tapani
Ansio, Tero Olavi	Honkanen, Hannu Markku Mi-	Karvinen, Seppo Sakari
Arajuuri, Mariitta Maria	kael	Karvonen, Liisa Kaarina
*) Arjatsalo, Jarkko Arvi Antero	Horstia, Heikki Tapio	Kataja, Kirsti Irmeli
Arponen, Jukka Tapani	Huovinen, Liisa Anneli,	Kaukiainen, Risto Kalevi
Aura, Mirja Ilona, s. Hilamo	s. Helppi	Kaukola, Matti Juhani
Brück, Heljä Marjukka, s. Teräs	Huovinen, Riitta Aulikki	Kauppinen, Markku Lauri Sa-
Castrén, Lauri Antero	Hurme, Riitta Margit,	muli
Eskholm, Risto Olavi	s. Lindholm	Kekki, Pirjo Helena
Eskelinen, Vilma Johanna,	Huttunen, Heikki Juhani	Kilpi, Kari Kalervo
s. Keski-Panula	Huuha, Merja Helena	Kivinen, Sirpa Elina
Eskelä, Markku Olavi	Huuhtanen, Anni Helena	Kiviniemi, Raili Anita
Falk, Liisa Anneli, s. Hotti	Hyytiäinen, Heikki Armas	Klint, Sirkka Tellervo
Forström, Raija Kaarina,	Hämäläinen, Riitta Marjukka	Kohonen, Tenho Toivo Kalevi
s. Tienaho	Hölttä, Risto Taneli	Kohvacka, Liisa Helena
Granskog, Riitta Katariina,	Ilama, Martti Ilmari	Koivunen, Lasse Tapani
s. Säävälä	Ilveskero, Raimo Kalervo	Kolehmainen, Liisa Annikki
Haapala, Rauno Jaakko Jalmari	Immonen, Erkki Olavi	Koljonen, Pirjo Hannele,
Haapaniemi, Ritva Kyllikki	Inkiläinen, Arja Helena	s. Majamäki
Hackman, Tuula Kaarina,	Isohella, Esko Sakari	Korhonen, Eero Vilho Juhani
s. Rintanen	Jaatinen, Esko Antti Pellervo	Korhonen, Tapio
Hakala, Hannu Ahti	Jaranka, Eila Marjatta,	Koski, Kai Veikko
Hakulinen, Sirkka Liisa	s. Saarinen	Koskinen, Anja Helena,
Hallaperä, Ritva-Liisa	Jokela, Tuomo Elias	s. Väättänen
Halme, Antero Juha	Jukka, Kaisa Ulla Johanna,	Kuisma, Marjut Hannele
Halonen, Kari Antero	s. Ilmakunnas	Kumpulainen, Kari Jukka
Halonen, Marja Liisa,	Julin, Sisko Kyllikki,	Kupila, Elisabet
s. Pirttilahti	s. Poropudas	Kuusela, Eila Inkeri,
Hara, Jaakko Erkki Ilmari	Juntunen, Pirjo Kaijeli	s. Hirvonen
Harju, Erkki Osmo Olavi	Jäppinen, Tuula Sanelma,	Kuusiola, Risto Kalevi
Harrela, Matti Yrjö Olavi	s. Tuovinen	Kuutio, Mirja Irmeli,
Hassel, Simo Antero	Järvinen, Aarno Olavi	s. Savolainen
Hatanpää, Toivo Johannes	Järvinen, Leila Kyllikki,	Kyrklund, Pauli Juhani
Hedley, Riitta Elisabeth,	s. Luukkanen	Kyytsönen, Matti Joel
s. Lohisalmi	Kaarenaja, Ahti Henrik	
Heinonen, Pentti Juhani Yrjö	Kaipiainen, Seppo Kalevi	

*) oivallisesti

- Lagerbohm, Marja-Leena Marjukka, s. Virtanen
 Lahdensalo, Raija Anneli
 Laine, Antti Olavi
 Laine, Heljä Iiris Maaria
 Laine, Matti Armas
 Laine, Rauli-Pekka Ilari
 Laitinen, Seija Orvokki
 Lappalainen, Aarne Tapio
 Lappalainen, Jorma Juhani
 Laukkanen, Kari Tapani
 Laukkanen, Marja-Leena
 Lehtonen, Heikki Tapani
 Lehtonen, Timo
 Lehtonen, Vilho Juhani
 Lemmetyinen, Anna Liisa Marjaana, s. Haantio
 Leppänen, Juha-Pekka
 Lepäntalo, Heidi Rauni Elina
 Liimatainen, Jukka Eljas
 Lindblad, Harry Kristian
 Lindholm, Marja Kerttu Kristiina
 Lindroos, Matti Juhani
 Linna, Hilikka Irmeli, s. Lindroos
 Lommi, Camilla Christina
 Lumiaho, Helena Margit
 Lumme, Marja-Riitta Elisabet
 Luoma, Jutta Maaret, s. Kolehmainen
 Luotonen, Eero Ilmari
 Luukkainen, Pekka Kalevi
 Lyly, Kaj Johan
 Lähetkangas, Hilikka Aune Kaarina, s. Jokinen
 Maila, Anna-Liisa, s. Lohikoski
 Malinen, Heikki Juhani
 Malinen, Terttu Hannele
 Manner, Arto Eero Ilmari
 Manner, Erkki Olavi
 Mattila, Eero Emil
 Mattila, Lauri Juhani
 Mattila, Markku Johannes
 Mela, Pertti Ilmari
 Merikanto, Kalevi Kaarlo
 Miettinen, Markku Sakari
 Moisio, Kirsti Helena
 Moring, Maj-Britt Christina
 Mustanoja, Leila Helena
 Mustonen, Leena Marjatta
 Mutikainen, Hannu Erkki Olavi
 Myllynen, Hannu Kalervo
 Myyryläinen, Pirjo Sisko, s. Santapukki
 Mäkelä, Eila Kaarina, s. Pirkola
 Mäkelä, Irmeli Oili Aulikki
 Mäkelä, Ossi Ilmari
 Mäkelä, Pertti Kalevi
 Mäkinen, Mikko Tapani
 Mäkipää, Päivi Marketta
 Mäntynen, Aarno Juhani
 *) Naarvala, Anja Susanna, s. Linnakorpi
 Nevalainen, Olli Juhani
 Niemi, Reijo
 Nieminen, Erkki Kalervo
 Nikulainen, Maija Kaarina
 Niskanen, Tuula Anneli
 Nisula, Jorma Kalevi
 Nokelainen, Pirkko-Liisa, s. Männistö
 Nopanen, Risto Väinö Johannes
 Norhoma Ritva Sisko, s. Simula
 Norlamo, Paavo Juhani
 Notko, Elina Inkeri
 Nukarinen, Ritva Helena
 Nurkkala, Reijo Antti Tapani
 Nykänen, Kari Hannu Kullervo
 Nykänen, Pertti Ilmari
 Odelma, Eero Juhani
 Okkonen, Arja Pirkko Sinikka, s. Koponen
 Oksanen, Jouko Tapio
 Oksanen, Kalevi Armas
 Olenius, Leena Kaarina
 Olkkonen, Tuula Irene
 Oura, Liisa Anneli, s. Härmälä
 Packalén, Viola Maija-Liisa
 Pallonen, Airi Märitä
 Partanen, Matti Sakari
 Pellinen, Matti Kullervo
 Pennanen, Pirjo Katri Kerttuli
 Pennanen, Pirkko Hellevi
 Penttilä, Simo Veli
 Perälä, Katri Johanna, s. Autio
 Pesola, Hannu Kullervo
 Pesonen, Laura Hellin, s. Halonen
 Pesonen, Olavi Antero
 Pesonen, Pertti Tapio
 Pietiläinen, Ritva Kaarina
 Pieviläinen, Olli Juhani
 Pilliard, Leena Anna-Liisa, s. Timonen
 Pirkkalainen, Harri Reijo Antero
 Pohjola, Ilkka Tapani
 Polesoff, Georg Waldemar
 Pottonen, Pauli Erkki Ilmari
 Pulli, Keijo Tuomo Juhani
 Puttonen, Anita Irmeli, s. Myyryläinen
 Puurtinen, Tuula Marjatta
 Päivölä, Lasse Juhani
 Pöhö, Veikko Juhani
 Raevuori, Ritvaliisa
 Rahko, Arja Maritta
 Rainio, Sirkku Helena
 Rajala, Seija Maria Tuulikki, s. Vainiopeikka
 Ratilainen, Kyösti Jorma Olavi
 Ratilainen, Tuula Marketta
 Rautio, Keijo Aukusti
 Ravantti, Eero Antero
 Remes, Yrjö Antero
 Reponen, Tarja Helena
 Riekkö, Risto Olavi
 Rikkinen, Anja Kaarina
 Rinne, Antti Antero
 Rissanen, Kirsti Kyllikki
 Ristola, Raija Helena, s. Nurmi-laukas
 Rokkanen, Martti Juhani
 Ropponen, Ulla Anneli
 Rostedt, Ari Jukka Olavi
 Rove, Ilkka Antero
 Ruohomäki, Pertti Tapio
 Ruotsi, Jorma Antero
 Ruuska, Hanna-Maija Marketta
 Ruuska, Markku Alvari
 Rytönen, Eero Ilmari
 *) oivallisesti

Rämö, Ulla Marjaana, s. Ahtiainen
 Räty, Päivi Tuulikki
 Saari, Seppo Ilari
 Saastamoinen, Ilkka Vilho Robert
 Saharinen, Marja-Leena, s. Puhakka
 Saikkonen, Eeva-Riitta Annikki, s. Forss
 Salmela, Marja-Leena, s. Lenkkeri
 Salmenkangas, Antti Kalevi
 Salmenkangas, Sinikka Marja-Leena, s. Savolainen
 Salminen, Mervi Kristiina
 Salminen, Seppo Juhani
 Salo, Airi Sisko
 Salo, Leena Anneli
 Salonen, Heikki Juhani Wilhelm
 Salonen, Kari Esko Juhani
 Salonen, Kari Olavi
 Saloranta, Mirja Kaarina, s. Uosukainen
 Sarpola, Taisto Juhani
 Savolainen, Laila Orvokki
 Savolainen, Veikko Juhani
 Segersvärd, Rauno Bertel
 Seiskari, Jorma Juhani
 Sepponen, Martti Johannes
 Seppänen, Ulla Marjatta, s. Mäkelä
 Siikanen, Seija Inkeri
 Siitonen, Pirjo Anneli
 Sinisalo, Ismo Pentti Ensio

Sipilä, Seija Maritta, s. Nuutinen
 Sirkiä, Ahti Olavi
 Smedman, Kaj Holger
 Soinimäki, Seppo Sakari
 Soismaa, Margareta
 Somerkoski, Markku Juhani
 Somersalmi, Veikko Olavi
 Stjernberg, Maarit Aniitta
 Strang, Leena Kaarina Irmeli, s. Järvi
 Sundström, Klaus Erik
 Suni, Hannu Erkki
 Suominen, Irja Anneli, s. Ahlholm
 Svanbäck, Merja Hannele
 Syrjänen, Hannu Tapani
 Taisto, Pirkko Aino Tuulikki
 Takala, Risto Tapani
 Takala, Ritva Hannele
 Talponen, Esa Tapani
 Talponen, Heimo Sakari
 Talponen, Pia Heidi Marie, s. Lisko
 Tanner, Maire Anneli, s. Kangasmäki
 Tanskanen, Pirkko Ilona Tellerö
 Tiittula, Pertti Arvo Sakari
 Torvinen, Elina Inkeri
 Touronen, Ilkka Voitto Ilmari
 Tujulainen, Hilikka Tuulikki
 Tunturi, Riitta Liisa, s. Kaarnas
 Tuominen, Mauri Tapio

Tuominen, Sirkka-Liisa, s. Pirkola
 Turtiainen, Terttu Irmeli
 Uuttu, Terttu Marjatta
 Vaaho, Antti Tapani
 Vaismaa, Erkki Lauri Juhani
 Wackenroder, Pirkko Reina, s. Salonen
 Valtonen, Timo Juhani
 Vartiainen, Tapio Olavi
 *) Vekkilä, Irja Taimi Tuulikki, s. Rosenberg
 Vestman-Hyvärinen, Leena Katri, s. Vestman
 Vihavainen, Tuula Helinä
 Viitalahti, Ritva Marita
 Viitanen, Harri Juhani
 Viksten, Matti August Vilhelm
 Viljala, Tuula Helena
 Willström, Markku Juhani
 Virta, Marja Heleena
 Wirta, Raija Kaarina
 Virtanen, Merja-Riitta
 Wittwer, Anja Marjatta, s. Kannan
 Voipio, Mika Yrjänä
 Vuorinen, Riitta Kristiina
 Vuorio, Timo Tapani
 Väisälä, Tuula Margit
 Vääntinen, Heikki Eero Juhani
 Yli-Kaitala, Eero Antti Juhani
 Ylipaavalniemi, Jukka Matti

*) oivallisesti

Ekonomin tutkinnon ovat lukuvuonna 1972—73 suorittaneet seuraavat kolme merkonomia:

Karjalainen, Viljo Aatos
 Lehtinen, Risto Juhani
 Rauhankoski, Olli Einari

Akateeminen sihteerin tutkinto

Akateemisen sihteerin tutkinnon ovat lukuvuonna 1972—73 suorittaneet seuraavat ylioppilaat, yhteensä 68:

Aitta, Ulla Irmeli, s. Koskenkorva	Kosunen, Pirkko Liisa Anneli, s. Pulliainen	Ojanen, Riitta Inkeri, s. Martoma
Auramo, Sirkka Marjatta, s. Manninen	Kuosa, Marja-Leena, s. Rumpunen	Palva, Riitta Elisabeth
Elo, Eeva-Liisa	Laaksonen, Asta Maria, s. Nurmi	Pulkkinen, Auli Tellervo
Frost, Marja Ester Annikki, s. Sihvonen	Lahtinen, Pirjo Irmeli, s. Vuorela	*) Ranta, Ulla Maija, s. Kinnunen
Haapala, Marja Riitta Marketta	Lannetta, Eeva-Riitta, s. Jaatinen	Rantala, Leila Kristiina
Hakkarainen, Anni Hannele, s. Vehviläinen	Larm, Kerttu Marje	Riihimäki, Arja Anneli
Hares, Maila Anneli, s. Salo	Lehtonen, Eija Anneli	Räsänen, Pirkko Anneli
Heikkilä, Pirkko Sisko	Liesola, Mirja Annikki, s. Lammi	Saari, Anna-Maija
Heiniö, Liisa Maria	Lindfors, Marjo Ritva	Saari, Hanna Liisa
Heinonen, Riitta Liisa Hannele	Luostarinen, Sirpa Kaarina, s. Reponen	Salo, Helena Tuulikki
Hirsimäki, Anna-Maija	Lähdetniemi, Aini Tellervo	Salomaa, Eila Sinikka
Hirvensalo, Marja Margareta	Malinen, Pirjo Hellevi, s. Pennanen	Savelius, Kirsti Helena
Hirvonen, Irmeli Marjatta	Mankinen, Marja Leena	Selesvuo, Pirjo Kaarina
Huttunen, Pirkko Inkeri, s. Vasara	Manninen, Marja-Liisa	Sihvonen, Marja Sinikka
Iivonen, Aino Marjatta	Miettinen, Kirsi-Marja, s. Saarelma	Takalo, Päivi Sisko Anneli
Jokela, Airi Irene	Moisala, Liisa Hannele, s. Vähähyppä	Thomson, Raija-Liisa, s. Jauhainen
Juva, Paula Helinä, s. Turpeinen	Mäkinen, Kaisa Marjatta	Tiihonen, Marja Seija Kaarina
Jyske, Anne Katriina, s. Sauso	Nippala, Mirja Salome, s. Hännikäinen	Toikka, Raili Anneli
Kankkunen, Ritva Anneli	Nurmilaukas, Tuula Maria	Toivola, Ulla-Kaisa Marketta
Kasurinen, Maija-Riitta	Oinonen, Riitta Helena, s. Telkinen	Vartiainen, Marja-Liisa
Kauhanen, Ulla-Maija		Vehkasalo, Ritva Hannele
Keskinen, Marja-Liisa, s. Salomela		Vettenranta, Ulla Maija
Koppana, Vuokko Kaarina		Wihervaara, Tarja Tuuli Elina
Koro, Irene Sisko Marjatta		Ylikantola, Leena Marita, s. Muurinen

*) oivallisesti

VII Stipendit

Opintorahat

Kauppakorkeakoulun opintotukilautakunnan puheenjohtajana on luku-
vuonna 1972—73 toiminut professori *Reijo Helle* varamiehenään lehtori
Jorma Pasanen, varapuheenjohtajana kauppat.yo *Leena Vaismaa* varamie-
henään kauppat.yo *Elisabeth Vihavainen*, ja jäsenenä kauppat.yo *Asko*
Lindqvist varamiehenään kauppat.yo *Anna-Kaisa Hirvonen*, lehtori *Leo*
Kaila varamiehenään lehtori *Jukka Jutila*, ekonomi *Ulla Ropponen* vara-
miehenään kauppat.yo *Juhani Ojala*, lehtori *Dorothea von Volborth* vara-
miehenään lehtori *Liisa Jalovaara*. Sihteerinä on toiminut opintosihtööri
Kari Hassinen.

Korkeakoulun omat stipendit

Ottaen huomioon stipendirahastojen määräykset stipendien tarkoituk-
sesta on seuraaville korkeakoulun opettajille ja virkailijoille jaettu
stipendejä:

Kauppakorkeakoulun hallituksen kanslerin käytettäväksi myöntämistä varoista: kauppat.maist. *Seppo*
Alaluusua 1.000 mk, kirjastonjoht. *Henri Broms* 800 mk, kirj.vaiht. *Riitta Hautakorpi* 700 mk,
lehtori *Jaakko Havukkala* 800 mk, hum.kand. *Marja-Leena Huhtala* 800 mk, kauppat.maist.
Helmi Jutila 800 mk, fil.kand. *Ulla-Maija Luodeslampi* 800 mk, ylim.op. *Avril E. Price* 700 mk,
lehtori *Martin Sevelius* 700 mk, akat.siht. *Airi Temmes* 1.000 mk, lehtori *Elisabet Törnudd-*
Jalovaara 700 mk, lehtori *Erkki Vierikko* 800 mk.

Kansallis-Osake-Pankin 40-vuotismuistorahastosta: kauppat.maist. *Mai Anttila* 900 mk, fil.maist.
Leila Karjalainen 900 mk, fil.kand. *Markku Puustelli* 800 mk, valt.lis. *Vesa Seppälä* 800 mk.

Kauppanewos Osk. Huttusen stipendirahastosta: prof. *Arvi Leponiemi* 500 mk, ap.prof. *Meeri*
Saarsalmi 700 mk.

Kauppakorkeakoulun entiset ja nykyiset oppilaat ovat saaneet stipendejä seuraavasti:

Oskari Aromaan rahasto: Filppa, Lea 500 mk, Helenius, Leena 500 mk, Hyttinen, Seija 200 mk, Karjalainen, Veli-Matti 500 mk, Lappalainen, Anna 500 mk, Lappalainen, Eija 500 mk, Lehto, Harri 500 mk, Lempinen, Urho 500 mk, Lindholm, Arja 500 mk, Lindqvist, Asko 500 mk, Lähdesmäki, Elias 500 mk, Piirainen, Pirkko 500 mk, Puolakka, Esa 500 mk, Reinikainen, Jukka 500 mk, Saarensalo, Kari 500 mk, Santalo, Kari 500 mk, Sjöberg, Marjut 500 mk

Kansallis-Osake-Pankin 40-vuotismuistorahasto: Hongisto, Linnea 500 mk, Junkkari, Tuula 100 mk, Järvinen, Aarno 500 mk, Kohonen, Tenho 500 mk, Nuora, Kaija 500 mk, Pietilä, Simo 500 mk, Vertanen, Liisi 500 mk.

Kalle Kaupin muistorahasto: Pynnönen, Marja-Terttu 400 mk, Saari, Reijo 500 mk, Ahmed, Mohamed 500 mk.

Kauppätieteiden Kand.yhdistys ry:n rahasto: Terho, Raija 550 mk.

Kilpiä Oy:n rahasto: Hietanen, Raija 500 mk, Lariola, Martti 400 mk.

Alfred Kordelinin stipendirahasto: Venetkoski, Eija 300 mk.

Aleksanteri Konkosen rahasto: Venetkoski, Eija 265 mk.

K. H. Lehtisen rahasto: Hietanen, Raija 500 mk.

P. A. Luostarisen stipendirahasto: Laine, Miidi 400 mk.

Tukkukauppia S. Mäntysen rahasto: Suutarinen, Kirsi-Marja 500 mk, Tauronen, Ilkka 500 mk.

V. P. Nurmilahden muistorahasto: Lariola, Martti 400 mk, Terho, Raija 450 mk.

Gustav Pauligin stipendirahasto: Junkkari, Tuula 150 mk, Silen, Ritva 500 mk, Väisänen, Paula 500 mk.

Elin ja Evert Sellgrenin rahasto: Hyttinen, Seija 300 mk.

Talous-Osakekaupan stipendirahasto: Junkkari, Tuula 150 mk, Venetkoski, Eija 230 mk.

Hanna ja Eino Haapalan lahjoitusrahasto: Aho, Kaija 400 mk, Björklund, Anita 300 mk, Böös, Kaija 300 mk, Haarlää, Pirkka 1.000 mk, Hartman, Leila 400 mk, Heikkinen, Pirkko 350 mk, Hyttinen, Juhani 500 mk, Issakainen, Kari 500 mk, Juutilainen, Anneli 500 mk, Jämsen, Matti 300 mk, Kasurinen, Maija-Riitta 300 mk, Kirppu, Marja 300 mk, Laamanen, Marja-Liisa 500 mk, Lommi, Camilla 500 mk, Luukkonen, Heli 350 mk, Muttonen, Juha 300 mk, Mäkelä, Pauli 500 mk, Paasivaara, Päivi 500 mk, Peltola, Marjatta 350 mk, Petäistö, Helena 350 mk, Pollari, Matti-Jussi 500 mk, Rantala, Anneli 500 mk, Rantanen, Reijo 300 mk, Ruuskanen, Osmo 350 mk, Räsänen, Pirkko 500 mk, Rätty, Päivi 300 mk, Salmi, Sirpa 350 mk, Salo, Helena 500 mk, Sipilä, Lars 300 mk, Vento, Marjut 400 mk.

Helsingin Yleisen Ravintoyhdistyksen rahasto: Hytönen, Riitta 270 mk.

Kauppakorkeakoulun Keräyksen Naistoimikunnan stipendirahasto: Laakso, Paula 1300 mk, Pertola, Brita 1.000 mk.

Juho Lallukan rahasto: Taipale, Sanna 120 mk, Utriainen, Eeva 120 mk.

Ivar Lindforsin rahasto: Hellberg, Britta 400 mk, Hytönen, Riitta 110 mk, Lehtinen, Maria 600 mk, Leijola, Leena 400 mk, Mankinen, Leena 540 mk, Mäenpää, Helena 250 mk.

Oy Mars Ab:n rahasto: Taipale, Sanna 80 mk, Utriainen, Eeva 140 mk.

Maija ja Lauri Niiniojan rahasto: Mäenpää, Helena 150 mk, Mäkelä, Irmeli 600 mk, Nikkilä, Laila 500 mk, Peltola, Marja 500 mk, Rainio, Sirkku 500 mk, Ropponen, Ulla 100 mk, Tikkanen, Päivi 300 mk.

Pohjolan stipendirahasto: Taipale, Sanna 200 mk.

Kauppaneuvos A. Sergejeff'in stipendirahasto: Junno, Tuula 300 mk, Juntunen, Kaijeli 500 mk, Mustonen, Marjatta 500 mk, Ropponen, Ulla 400 mk, Salo, Saila 1.000 mk, Teittinen, Pirjo

500 mk, Torvinen, Elina 560 mk, Utriainen, Eeva 40 mk, Virolainen, Maritta 500 mk, Virtanen, Marja-Liisa 500 mk, Yrjänä, Tellervo 1.000 mk.

Oy G. W. Sohlberg Ab:n stipendirahasto: Mankinen, Leena 460 mk.

Suomen Yhdyspankin Riemujuhlarahasto: Aho, Eero 300 mk, Halme, Kristiina 1.000 mk, Hyninen, Ritva 300 mk, Karvonen, Liisa 400 mk, Koivunen, Lasse 300 mk, Mäkinen, Mikko 300 mk.

Oy Stockmann Ab:n 100-vuotisrahasto: Hassinen, Kari 1.000 mk, Hautakorpi, Riitta 1.000 mk, Lariola, Martti 200 mk, Pohjoisaho, Pirkko 1.100 mk, Räisänen, Liisa 1.050 mk, Sarvikivi, Kalevi 1.000 mk.

Eeva ja Matti Virkkusen rahasto: Hölttä, Risto 1.000 mk, Laakso, Markku 1.000 mk.

Prof. Henrik Virkkusen muistorahasto: Akkanen, Pekka 1.000 mk, Alaluusua, Seppo 1.000 mk, Mäkinen, Päivi 500 mk, Saavalainen, Tapio 500 mk, Sipponen, Tapio 1.000 mk, Torkko, Pauli 1.000 mk, Vanhanen, Veli 1.000 mk.

Palkintoina seminaarikirjoituksista ovat alla mainituissa aineissa saaneet:

Liiketaloustiede

Hallinto: Behm, Harri 60 mk, Halsberg, Anne 60 mk, Harrela, Matti 60 mk, Heikkinen, Martti 60 mk, Hirvonen, Hilikka 60 mk, Hyttinen, Veli 60 mk, Kaipainen, Seppo 50 mk, Kari, Juhani 60 mk, Kasurinen, Maija-Riitta 60 mk, Kataja, Sini 60 mk, Kohvakka, Liisa 60 mk, Koms, Irja 60 mk, Kujanpää, Päivi 60 mk, Lappalainen, Jorma 60 mk, Lindblad, Leo 60 mk, Luotonen, Eero 60 mk, Monto, Sirkka 60 mk, Niku, Pekka 60 mk, Pajunen, Timo 60 mk, Puolakka, Kari 60 mk, Rajamäki, Pekka 60 mk, Rauhakoski, Olli 60 mk, Rätty, Päivi 60 mk, Salo, Hilikka 60 mk, Strahlendorff, Marja 60 mk, Tanskanen, Alpo 60 mk, Tikkanen, Päivi 50 mk, Toivanen, Taisto 60 mk, Österlund, Kari 60 mk, sekä työryhmä: Inkiläinen, Arja 45 mk, Koskinen, Risto 45 mk, Lahti, Kaisa 45 mk, Mäkelä, Pauli 45 mk.

Markkinointi: Alho, Kirsti 50 mk, Auvinen, Seija 40 mk, Hainari, Ritva 60 mk, Hellman, Kalevi 60 mk, Hirvonen, Hilikka 60 mk, Hämäläinen, Tuula 40 mk, Jouhki, Leo 50 mk, Kaipainen, Seppo 60 mk, Karjalainen, Aatos 40 mk, Kekki, Auvo 60 mk, Kiviniemi, Raili 50 mk, Kohonen, Tenho 40 mk, Kohvakka, Liisa 50 mk, Kumpulainen, Vesa 40 mk, Kuosmanen, Karita 40 mk, Laipio, Timo 50 mk, Laukkanen, Tapani 60 mk, Lindblad, Leo 40 mk, Liukkonen, Kari 50 mk, Muttonen, Juha 40 mk, Naarvala, Anja 40 mk, Pajunen, Timo 40 mk, Pollari, Matti-Jussi 50 mk, Pulkkinen, Paavo 60 mk, Raevuori, Ritva-Liisa 60 mk, Rautkola, Pirkko 60 mk, Salo, Raili 60 mk, Siikaniva, Heikki 50 mk, Suutarinen, Pauli 60 mk, Toivonen, Sirpa 40 mk, Toivonen, Torsti 50 mk, Valkama, Raija 60 mk, Viljala, Tuula 50 mk, Willström, Markku 50 mk, Wirta, Raija 40 mk.

Laskentatoimi: Arjatsalo, Jarkko 75 mk, Halme, Sirkku 85 mk, Heikkinen, Pirkko 50 mk, Hiltunen, Väinö 80 mk, Juusela, Pekka 75 mk, Karjalainen, Raija 40 mk, Korhonen, Juhani 75 mk, Lappalainen, Jorma 80 mk, Lehtonen, Timo 40 mk, Luukkonen, Heli 50 mk, Manner, Erkki 50 mk, Mäkelä, Ossi 40 mk, Niskanen, Tuula 50 mk, Oksanen, Jouko 70 mk, Partanen, Marjatta 70 mk, Rautala, Pekka 60 mk, Saastamoinen, Ilkka 75 mk, Salminen, Seppo 40 mk, Sundström, Klaus 65 mk, Talponen, Tapani 70 mk, Tiuhonen, Leena 50 mk, Turtiainen, Terttu 70 mk.

Systeemit: Airila, Pekka 60 mk, Eronen, Matti 50 mk, Hakala, Eero 50 mk, Heinsalmi, Ulla 70 mk, Kataja, Hannu 50 mk, Kemppainen, Erkki 60 mk, Melin, Simo 60 mk, Pekkanen, Kauko 50 mk, Pessala, Iivo 80 mk, Sipilä, Seija 70 mk, Suotsalmi, Mikko 80 mk, Uusikumpu, Sirpa 60 mk, Wirta, Raija 50 mk.

Kansantaloustiede: Hara, Jaakko 60 mk, Järnefelt, Carl 60 mk, Lehtimäki, Risto 60 mk, Peura, Pekka 60 mk, Pulkkinen, Auli 50 mk, Rautala, Pekka 80 mk, Somersalmi, Veikko 80 mk, Tuomioja, Erkki 80 mk.

Oikeustiede: Aejmelaesus, Paul 50 mk, Granberg, Seija 70 mk, Haarla, Henry 50 mk, Koiso-Kanttila, Kimmo 70 mk, Laine, Rauli Pekka 70 mk, Nieminen, Timo K 70 mk, Norvio, Erkki 70 mk, Raevuori, Ritva-Liisa 50 mk, Tanner, Maire 50 mk, Uhlgren, Lauri 50 mk, Valtonen, Timo 70 mk.

Talousmaantiede: Halme, Sirkku 50 mk, Hämäläinen, Marja-Leena 80 mk, Jaakkola, Ritva 80 mk, Jouttimäki, Antero 80 mk, Pohjanoksa, Heikki 80 mk, Rantanen, Reija 50 mk, Tanskanen, Alpo 50 mk, Toivanen, Tuire 80 mk, Torvinen, Taimi Elina 80 mk, Valkama, Raija 80 mk, Vuorio, Timo 50 mk.

Tavarateknologia: Auvinen, Seija 50 mk, Haakana, Aaro 50 mk, Laamanen, Pirjo 50 mk, Pääkkönen, Kirsti 50 mk, Sauramo, Kari 50 mk, Sell, Anneli 50 mk.

Talousmatematiikka ja tilastotiede: Kataja, Hannu 50 mk, Keski-Suni, Jorma 70 mk, Palo, Aki 70 mk, Pekkanen, Kauko 50 mk, Pesonen, Pertti 50 mk, Pessala, Iivo 50 mk, Roiha, Jukka 70 mk, Tuomola, Kirsti 70 mk.

Sosiologia: Kamppari, Kaija 50 mk, Kavenius, Kirsi 50 mk, Korpi, Merja 50 mk, Mustonen, Irmeli 50 mk, Mustonen, Hannele 50 mk, Pankamaa, Pirjo 70 mk, Puisto, Päivi 50 mk.

Taloushistoria: Koiso-Kanttila, Kimmo 20 mk, Lehmussaari, Pekka 20 mk, Nousiainen, Juha 20 mk.

Englannin kieli: Heikkilä, Pirkko 50 mk, Kalliomäki, Tuula 50 mk, Kontturi, Päivi 50 mk, Mattila, Kristiina 50 mk, Teittinen, Ritva 50 mk, Tikkanen, Päivi 50 mk.

Ranskan kieli: Salo, Helena 50 mk.

Saksan kieli: Halme, K 40 mk, Lahdenperä, L 40 mk, Långström, T 50 mk, Salokangas, I 40 mk, Selesvuo, P 40 mk.

Venäjän kieli: Hallamaa, Outi 25 mk, Hyvärinen, Matti 25 mk.

Helsingissä, kesäkuussa 1973

Jaakko Honko

Kauppakorkeakoulun rooli

*Puhe, jonka rehtori, professori Jaakko Honko piti
Kauppakorkeakoulun lukuvuoden avajaisissa 6. 9. 1972*

Monille meistä on luullakseni tuttu vanha toteamus "Jos haluat ymmärtää nykyisyyttä ja tulevaisuutta, Sinun on tutkittava historiaa". Tämä merkitsee perimmiltään sitä, ettei tuleva kehitys ala tyhjästä, vaan sillä on aina selityksensä, omat juurensa jo tapahtuneessa kehityksessä. Näin on varmaan asian laita minkä tahansa ilmiön, myös yhteisön, korkeakoulunkin ollessa kysymyksessä.

Välittömän aiheen Kauppakorkeakoulun runsaan 60 vuoden aikana tapahtuneen kehityksen puntarointiin sain, kun viime lukuvuoden lopulla luokseni tuli pieni, mutta hyvin merkittävä ja kiintoisa lähetystö. Se käsitti kaksi henkeä, molemmat ekonomeja. He olivat juuri pitäneet tasan 60 vuotta sitten korkeakoulustamme valmistuneen ensimmäisen ekonomikurssin kurssikokouksen. On mieluisaa todeta, että heistä toinen, ekonomi Erkola on paikalla myös tässä tilaisuudessa.

Keskustelumme palautti elävästi mieleen Kauppakorkeakoulun syntyajat ja sen pitkän hyppäyksen, joka on 60 vuoden takaa nykypäivään. Kun samoihin aikoihin keväällä olin suunnittelutoimikunnassamme pohtimassa korkeakoulumme tulevaa kehittämistä ensi vuosikymmenen puolelle saakka, tuntui kuin tähänkin tarkasteluun olisi keskustelustamme avautunut uusia näkymiä. Toivon, että Kauppakorkeakoulun synnyn ja kehityksen valottaminen myös tässä tilaisuudessa voi tarjota meille sitä perspektiiviä, jota toimintamme tulevassa kehittämisessä tarvitaan.

Kauppakorkeakoulujen synty eri maihin

Ensimmäiset kauppakorkeakoulut syntyivät Eurooppaan viime vuosisadan jälkimmäisellä puoliskolla. Niiden perustaminen on nähtävä seurauksena tapahtuneesta poliittisesta, taloudellisesta ja sivistyksellisestä

kehityksestä, jossa entistä vapaammat virtaukset pääsivät vallalle. Aihetta on ansiokkaasti käsitellyt kauppatieteiden tohtori Meeri Saar-salmi runsaat kymmenen vuotta sitten ilmestyneessä Kauppakorkeakoulun 50-vuotishistoriikissa.

Euroopan ensimmäinen kaupallinen korkeakoulu l'Institut Supérieur de Commerce d'Anvers perustettiin vuonna 1852 Antwerpeniin. Miellenkiintoisena yksityiskohtana mainittakoon, että eräänä sen tehtävänä oli konsulien kouluttaminen. Ranskan ensimmäinen kauppakorkeakoulu l'École des Hautes Études Commerciales perustettiin Pariisiin vuonna 1881. Se oli alusta alkaen läheisessä yhteydessä Pariisin kauppakamariin ja yleensä kauppakamarilaitokseen.

Saksan ensimmäinen kauppakorkeakoulu syntyi Leipzigiin vuonna 1898 sen jälkeen, kun kolme vuotta aikaisemmin oli hanketta toteuttamaan perustettu yhdistys Verband für das Kaufmännische Unterrichts-wesen, joka siten oli eräänlainen kauppakorkeakoulun kannatus-yhdistys.

Englantiin perustettiin vuonna 1895 The London School of Economics and Political Science, joka ensi sijassa tähtäsi kaupalliseen koulutukseen, mutta oli opetusohjelmaltaan varsin laaja-alainen ja jo alusta alkaen kolmivuotinen. Pohjoismaiden ensimmäinen kauppakorkeakoulu perustettiin Tukholmaan vuonna 1909, ja jonkin verran myöhemmin syntyi maan ensimmäinen kauppakorkeakoulu myös Tanskaan sekä melkoisesti myöhemmin myös Norjaan.

Yhdysvallat sai vuonna 1881 Philadelphiaan ensimmäisen kauppakorkeakoulunsa, jonka nimi nykyisin on The Wharton School of Finance and Commerce. Kehitys jatkui niin ripeästi, että heillä vuonna 1916 oli jo kaikkiaan 14 kauppakorkeakoulua.

Kauppakorkeakouluja syntyi runsaasti myös lukuisiin tässä mainitsemattomiin maihin. Näiden uudentyypisten korkeakoulujen perustaminen ei kuitenkaan tapahtunut ilman vastustusta. Varsin yleisesti esitettiin vastaväitteenä se seikka, että yliopistojen tulisi antaa koulutusta myös syntyneisiin uusiin tehtäviin, koska yliopistot olivat laaja-alaisempia kuin erikoiskorkeakoulut. Toisaalta katsottiin, että valmistautuminen erilaisiin kaupallisiin tehtäviin saavutettaisiin paremmin toimimalla käytännössä kuin opiskelemalla periaatteellisia ja teoreettisia asioita.

Kauppakorkeakoulujen puoltajat taas korostivat erikoistumisen tärkeyttä ja sitä seikkaa, ettei yliopistojen piirissä ollut lainkaan sellaisia opettajia, jotka pystyisivät antamaan opetusta kaupan vaativimpiin tehtäviin suuntautumiseksi. Toisaalta tähdennettiin myös sitä, ettei lukuisiin tehtäviin valmistautuminen voinut tapahtua vain käytännön harjoittelun tietä, vaan tarvittiin myös yhä perusteellisempia opintoja.

Kauppakorkeakoulun synty Suomeen

Mainitsemani kaltaisia argumentteja ja vasta-argumentteja esiintyi myös suunniteltaessa kauppakorkeakoulun aikaansaamista Suomeen. Ajatuksen toteutuksessa otettiin aimo askel eteenpäin, kun Suomen Liikemiesten Kauppaopistoon vuonna 1904 perustettiin rinnakkaisosastot ylioppilaita varten. Erityisen toimikunnan saatua hieman myöhemmin tehtäväkseen suunnitella käytännön toimenpiteet kauppakorkeakoulun perustamiseksi maahamme toimikunta ehdotti kauppakorkeakoulun muodostamista edellä mainituista ylioppilasluokista. Tältä pohjalta sitten edettiin ja meidän korkeakoulumme, Kauppakorkeakoulu, aloitti tällä nimellä ja itsenäisenä, maamme ensimmäisenä kauppakorkeakouluna toimintansa 16. tammikuuta 1911. Tältä perustalta laskien korkeakoulumme on siis hieman yli 60 vuoden ikäinen. Jos taas laskemisajankohdaksi käytetään ylioppilasluokkien perustamista eli vuotta 1904, on korkeakoulumme jo kahden vuoden kuluttua 70-vuotias.

Aloite Kauppakorkeakoulun perustamiseen lähti ensi sijassa suomenkielisten liikemiesten piiristä, mutta alunperin oli mukana myös yliopistomaailman edustajia ja muita tunnettuja julkisuuden henkilöitä. Tätä kuvastaa edellä mainitsemani korkeakoulumme perustamiseen ratkaisevasti vaikuttaneen toimikunnan kokoonpanokin. Toimikuntaan kuuluivat: silloinen filosofian maisteri, myöhemmin Kauppakorkeakoulun professori ja rehtori Kyösti Järvinen, professori, vapaaherra E. G. Palmén, senaattori, myöhemmin tasavallan presidentti K. J. Ståhlberg, filosofian tohtori K. A. Paloheimo ja johtaja H. J. Gyldeń.

Osoituksena siitä, että toiminta alunperin käynnistyi korkeakoulutasoisena, voidaan pitää mm. sitä seikkaa, että useimmat korkeakoulumme ensimmäisistä opettajista olivat saavuttaneet korkeimman akateemisen oppiarvon, ts. suorittaneet tohtorin tutkinnon.

Ratkaiseva syy kauppakorkeakoulun syntyymiseen niin meidän maahamme kuin muuallekin oli tällaisen korkeakoulun tarve. Yhä kansainvälistyvä kauppa, liikenne, pankkitoiminta, teollisuus ja muut voimakkaasti laajenevat elinkeinot olivat saavuttaneet sellaisen tason ja mittasuhteet, että niiden asioiden hoito edellytti varsin syvällistä taloudellisten kysymysten tuntemusta ja kaupallista tietoutta.

Suuntaus peruskoulutuksesta jatkokoulutukseen

En ryhdy tässä käymään yksityiskohdittain läpi tärkeimpiä virstanpylväitä Kauppakorkeakoulun yli 60-vuotiselta taipaleelta. Sen sijaan poimin tältä ajalta eräitä huomionarvoisia kehityssuuntia varsinkin sil-

mällä pitäen näiden kehityssuuntien jatkumista tulevaisuudessa. Eräs näistä on Kauppakorkeakoulun aseman vakiintuminen korkeakouluna ja suuntautumisemme yhä vaativampiin tehtäviin.

Korkeakoulustamme on etenkin viime vuosina kehittynyt yhä selvemmin Graduate School -tyyppinen laitos, jossa opiskelun painopiste on siirtymässä nimenomaan jatko-opintoihin. Kun meillä vuonna 1930 oli jatko-opiskelijoita 32 ja vuonna 1950 192, oli luku viime keväänä 1016. Vastaavat prosenttiluvut olivat 12,9, 22,3 ja 36,2 %.

Koulutusyhteiskunnan jatko- ja täydennyskoulutuksen haaste on mitava. Sen vuoksi meidän on ajoissa nähtävä koulutuskysynnän ja yhteiskunnan tarpeiden kehitys sekä valmistauduttava niiden tyydyttämiseen. Kun runsaat 60 vuotta sitten ja sen jälkeen aina viime vuosiin saakka toimintamme selvä painopiste on ollut perusopinnoissa, on sen siirtyminen jatko- ja täydennyskoulutuksen suuntaan viime vuosina ollut ja on myös tulevaisuudessa ilmeinen. 60 vuotta takaperin oli haasteena käynnistää ja antaa peruskoulutus talouselämän lukuisiin vaativiin tehtäviin. Tänäpä ja tulevaisuudessa meiltä edellytetään joko välitöntä tai ainakin välillistä panosta jatkuvan koulutuksen myöhempisiin vaiheisiin, joissa ei saisi tuntea saumakohtia eikä iän täsmällistä ylärajaakaan. Näin Kauppakorkeakoulu voidaan rakentaa elimelliseksi osaksi koko yhteiskunnan kattavaa koulutusjärjestelmää tyydyttämään ihmisten koulutustarpeita tietyllä alalla, mutta eliniän useina kausina. Sanomani ei sinänsä merkitse, että itse pyrkisimme antamaan kaiken mainitsemani koulutuksen, mutta kylläkin ainakin välillisesti myötävaikuttamaan siihen.

Suuntaus taloustieteelliseksi ja liikkeenjohdon korkeakouluksi

Korkeakoulumme nimi on alusta alkaen ollut Kauppakorkeakoulu. Nimi viittaa selvästi tiettyyn elinkeinoelämän alaan, kauppaan. Tehtäväksemme mainitaan ensimmäisissä säännöissäkkin perusteellisen taloudellisen ja kauppasivistyksen antaminen. Vaikka kysymys onkin jossain määrin siitä, mitä sanoilla tarkoitetaan, lienee tosiasia se, että tämä korkeakoulu toimintansa alussa ja sen jälkeen myös lähinnä seuranneina vuosikymmeninä suuntasi keskeisen huomionsa juuri kauppaan ja sen kysymyksiin. Vuosikymmenien mittaan on painopiste kuitenkin vähitellen siirtynyt ja korkeakoulustamme on yhä selvemmin tullut yleinen taloustieteellinen ja liikkeenjohdon kysymyksiin suuntautuva korkeakoulu.

Siirtymiselle on luonnollinen selityksensä, mm. se korkeakoulun ulkopuolinen kehitys, joka on tapahtunut teollisuustoiminnassa. Siinä-

hän ovat valmistuskapasiteetin huomattavasti kasvaessa erilaiset markkinointiin ja toisaalta ostoihin liittyvät ongelmat tulleet hyvinkin keskeisiksi. Osaltaan taas tapahtunut siirtyminen johtuu korkeakoulun jo pitkään jatkuneesta tietoisesta suuntautumisesta yleisiin taloudellisiin kysymyksiin. On käynyt ilmeiseksi, että nämä kysymykset ja niiden ratkaisua hallitsevat säännönmukaisuudet ovat samanlaisia mitä moninai-
simmissa organisaatioissa. Näin ne ajatuskulut, joita on alunperin kehitetty esim. liiketaloustieteen piirissä, ovat saaneet alkuperäistä huomattavasti laajemman sovellutusalueen, mm. julkisessa hallinnossa, ja vastaavasti suuremman kantavuuden.

Valitettavasti ei ole pitkältä ajalta käytettävissä yksityiskohtaisia tilastoja siitä, miten korkeakoulussamme tutkintonsa suorittaneet ovat työelämässä jakautuneet eri alojen kesken. Joitakin kehityspiirteitä on kuitenkin jo saatavissa esille, jos verrataan keskenään jakautumaa esim. vuonna 1960 ja parhaillaan meneillään olevana vuonna so. 1972. Ensiksi mainittuna vuonna oli meillä tutkintonsa suorittaneista teollisuuden palveluksessa 27 % ja tällä hetkellä 33 %. Kaupan osalta ovat vastaavat luvut 35 ja 25. Julkisen hallinnon osalta 7,8 ja 9,0 sekä opetustoimen osalta vastaavasti 4,7 ja 6,0 %. Teollisuudesta on näin ollen tullut suurin työnantajamme ja muutoinkin luvut osoittavat sen suuntaista kehitystä, johon edellä viittasin.

Me emme suinkaan ole jättäneet sivuun alati kehittyvää kauppaa, emmekä yhä monipuolistuvaa koko elinkeinoelämää, johon toimintamme pääasiallinen painopiste edelleen suuntautuu ja johon sen tuleekin suuntautua. Mutta meidän tehtäväkenttämme on selvästi tullut laajemmaksi. Meistä on tullut käsittääkseni talouselämän korkeakoulu ja palvelemme perussääntöjemme mukaisesti koko talouselämää.

Sana talouselämä on tulkittava varsin laajasti, kuten aikaisemminkin olen useissa yhteyksissä todennut, käsittämään mitä moninaisimmat taloudellista asiantuntemusta edellyttävät tehtävät ei vain yrityksissä vaan myös julkisen vallan palveluksessa, järjestöissä, taloudellisen opetuksen ja tutkimuksen piirissä, samoin kuin erilaisissa kansainvälisissä tehtävissä, joissa edellytetään taloudellisten kysymysten tuntemusta. Talouselämä on näin ollen eräs yhteiskunnan tärkeä tehtäväkenttä, meidän tehtäväkenttämme.

Kun viime aikoina on eräissä yhteyksissä korkeakoulumme tehtäväkentästä saatettu esittää mielestäni perin vinoutuneita ja rajoittuneita käsityksiä, todettakoon tosiasiallisesta tilanteesta pienenä poimintona, että esim. valtionhallinnon piirissä viime vuosina suoritettu varsin mitava ja uusia uria uurtava laskentatoimen sekä hallinnon kehittämistyö, on huomattavalta osalta toteutettu tästä korkeakoulusta valmistuneiden

henkilöiden toimesta ja läheisessä yhteistyössä valtion vastaavien ylimpien viranomaisten ja korkeakoulumme kesken. Tällaista tulee varmasti vastaisuudessaakin tapahtumaan. Yhteiskunnan kehittyessä myös siinä esiintyvät taloudelliset ongelmat kehittyvät ja monipuolistuvat.

Meidän on pidettävä huolta omasta kentästämme, tulevaisuudessakin huolehdittava siitä, että pystymme edelläkävijänä kehittämään uusia asioita ja niille myös uusia sovellutusalueita. Tällaisia alueita on nykyhetkellä runsaasti nähtävissä mm. koulutuksemme suuntaamisessa uusiin ammatteihin ja tehtäviin. Tämä merkitsee puolestaan sitä, että meidän tulisi pyrkiä aktiivisesti myös uusien ammattien luomiseen. Näin on etenkin viime vuosina tapahtunutkin ja tätä linjaa on mielestäni syytä jatkaa.

Ajatelkaamme esimerkkeinä vain sellaisia uusia ammatteja ja tehtäviä, jotka liittyvät organisaatioiden pitkän tähtäyksen suunnitteluun, johdon informaatiojärjestelmiin, kansainvälisiin toimintoihin, henkilökunnan uuden tyyppiseen koulutukseen tai vaikkapa yhä yleistyvään projektityöskentelyyn. Kun korkeakoulu pystyy luomaan uusia ammatteja, ei ole pelkoa, että siellä opintonsa suorittaneet jäisivät työtä vaille.

Näin ympäristön tapahtumista valppaasti seuraten ja tarvittaessa siihen myös vaikuttaen korkeakoulumme on voinut ja voi edelleen kehittyä suppeasti tulkitusta kauppakorkeakoulusta yleiseksi taloustieteelliseksi ja liikkeenjohdon korkeakouluksi, jonka toiminnalla on selvä erityisalueensa, talous ja siihen läheisesti liittyvät kysymykset, mutta joka ei suinkaan rajoitu vain tietyn tyyppisiin organisaatioihin eikä paikallisesti tiettyyn maahan tai edes maanosaankaan.

Kansainvälistyminen

Eräs selvästi havaittavissa oleva kehityssuuntamme, jonka uskon myös tulevaisuudessa voimakkaana jatkuvan, onkin kansainvälistyminen. Se on ollut korkeakoulullemme leimaa-antava jo alusta alkaen. Eräänä osoituksena tästä on mm. se päätös, että jo ensimmäisiin tutkintovaatimuksiin runsas 60 vuotta sitten kuului pakollisena vieraan kielen pitkä kurssi.

Kansainvälisyydessämme on omat kehityspiirteensä. Alkuaikoina ja aina toiseen maailmansotaan saakka olivat suhteemme kiinteimmät Skandinavian maihin ja Manner-Eurooppaan, lähinnä Saksaan. Toisen maailmansodan jälkeen kansainvälisen kehityksemme valtaväylä on jatkautunut useampiin uomiin, ja niiden kattama ala, toimikenttämme on tältäkin osin suuresti avartunut. Aikaisempien yhteyksiemme lisäksi anglosaksiset maat, sekä Iso-Britannia että nimenomaan Yhdysvallat,

ovat selvästi tulleet kiinteitten suhteittemme piiriin. Aivan viimeisten kahden-kolmen vuoden aikana olemme melko leveällä rintamalla rakentaneet yhteyksiä myös itään, lähinnä Itä-Euroopan maihin.

Suhteittemme kehityksessä Itä-Euroopan vastaaviin korkeakouluihin on vielä paljon tehtävää. Erilaisesta yhteiskunta- ja talousjärjestelmästä huolimatta tämä työ tarjoaa runsaasti kiintoisia haasteita ei vähiten sen vuoksi, että monet niistä kysymyksistä, joihin me olemme erikoistuneet, ovat näissä maissa viime aikoina saaneet ja saamassa kasvavaa huomiota osakseen.

Korkeakoulumme suhteiden kehitys itään heijastaa sekin maamme ja taloutemme yleistä kehitystä. Tämä kehitys saattaa asettaa meille myös kasvavia vaatimuksia, joiden tyydyttämiseen tulisi jo nyt valmistautua. Ajatelkaamme esim. vain niitä vaatimuksia, joita kulutustavaroitten viennin voimakas lisääntyminen Neuvostoliittoon asettaisi venäjän kielen taidolle, sekä myös maan talouselämän rakenteen tuntemiselle.

Viimeaikaisessa talouspoliittisessa keskustelussa on sanottu, etteivät Länsi-Euroopan maiden kanssa käytävä kauppa ja idänkauppa ole toistensa vaihtoehtoja, vaan molempia tarvitaan. Näin varmaan onkin. Tästä tulisi kuitenkin tehdä johtopäätökset myös korkeakouluopiskeluun. Pelkästään kielen merkitykseen pitäytyäkseni ajateltakoon venäjän kielen ohella myös etenkin saksan kielen hälyyttävän pientä osuutta kieliopinnoissa. Nähdäkseni kansainvälisyytemme kehittäminen edellyttää tietoisesti sen tärkeän välineen, kielitaidon nykyistä tasapainoisempaa kehittämistä.

Eräs kansainvälistymisemme uusi ulottuvuus — ei sinänsä uusi ilman-suunta — on viime vuosina ollut kehitysmaat. Niiden ongelmista on julkisissa keskusteluissa meidänkin maassamme puhuttu paljon. Me tämän korkeakoulun piirissä olemme kuitenkin jo muutamien vuosien aikana päässeet sanoista tekoihin. Olemme löytäneet alueen, jolla voimme kansainvälisestäkin tarkasteltuna edelläkävijänä antaa konkreettisen ja tarpeellisen panoksen kehitysmaiden hyväksi. Tällä tarkoitan yhteistyössä Yhdistyneiden Kansakuntien alaisen International Trade Centren ja Ulkoasiainministeriön kanssa neljä kertaa kehitysmaaopiskelijoille järjestämäämme lukukauden kestävä vienninedistämiskurssia, joka nyttemmin on saanut erityisen kehitysyhteistyöprojektin muodon. Hanke näyttää saaneen hyvin suopean vastaanoton. Huomioon ottaen jo käydyt keskustelut, uskon, että nyt koskettelemaani toimintaa voidaan ohjata myös yleisen liikkeenjohdon kurssin suuntaan sitä mukaa kuin kehitysmaiden tarpeet ja myös omien opettajavoimiemme irroittaminen sen mahdollistavat.

Kansainvälisyyden ilmenemismuodot ovat korkeakoulussamme sen syntyajoista lähtien paljonkin muuttuneet. Se on kuitenkin ollut toimintamme yhtenä rakennusosana alusta alkaen. Suunta myös on ollut koko ajan sama: kohti lisääntyvää kansainvälisyyttä. Uoma on ajan mittaan jakautunut yhä useampiin haaroihin ja niiden ulottuvuus on tavattomasti lisääntynyt.

Kansainvälisyydelläkin on kuitenkin omat kansalliset juurensa. Sen vuoksi voimme kansainväliseen yhteistyöhön menestyksellisesti osallistua vain siinä tapauksessa, että meillä on siihen vahva oma panoksemme annettavana. Tällöin kansainvälinen yhteistyö hyödyttää meitä itseämme. Siitä syystä tämän omaleimaisen panoksen kehittäminen ansaitsee edelleenkin erityistä huomiota. Samoin on välttämätöntä, että korkeakoulumme voi edelleen olla tarpeeksi riippumaton ja toiminnassaan joustava. Kansainvälisyys ei ole valettavissa yhteen muottiin.

Kosketteleman kehityssuunnat, korkeakoulumme aseman vakiintuminen ja tavallaan kohoaminen peruskoulutusvaiheesta jatkokoulutusvaiheeseen, kehityksemme yleiseksi taloustieteelliseksi ja liikkeenjohdon korkeakouluksi sekä tähän liittyvä alamme leveneminen ja lopuksi toimikenttämme eräänlainen piteneminen kansainvälisen kehityksemme seurauksena merkitsevät tavallaan etenemistä kolmessa ulottuvuudessa, sekä korkeus-, leveys- että pituussuunnassa. Tämä eteneminen ei kuitenkaan ole ollut tasapaksua, vaan siinä on omat perusluonteemme mukaiset painopistekaistansa. Samalla on selvästi havaittavissa kehityksemme ja yhteiskunnan tarpeiden läheinen liittyminen toisiinsa.

Tarvitaanko itsenäistä erikoiskorkeakoulua?

Jos nyt hahmotelluista kehityslinjoista siirrytään nykyhetkeen, voidaan tämän päivän korkeakoulukeskustelusta poimia sama kysymys, joka esitettiin jo runsas 60 vuotta sitten: Onko Kauppakorkeakoulun kaltaisten erikoiskorkeakoulujen olemassaolo perusteltua, vai tulisiko niissä annettavan opetuksen tapahtua yliopistoissa? Jälkimmäinen vaihtoehto merkitsisi nykytilanteessa kauppakorkeakoulujen sulattamista yliopistoihin. Syynä esitetään, tosin lähemmin perustelematta tänään ensi sijassa se seikka, että yliopistojen ollessa laaja-alaisempia kuin erikoiskorkeakoulut, ensiksi mainituissa voidaan aikaansaada useiden tieteenalojen yhteistyötä. Täsmälleen tämä sama syy esitettiin ensisijaisena 60 vuotta takaperin korkeakoulumme perustamisen aikoihin. Tässä suhteessa maailma näyttää muuttuneen perin vähän.

Toisena seikkana on nyt esitetty epäily siitä, etteivät kauppakorkea-

koulut ehkä riittävästi vastaisi yhteiskunnan päämääriä. Sivuan näistä lyhyesti molempia.

Useissa yliopistoissa lienee enemmän tieteenaloja edustettuina kuin esim. meidän korkeakoulussamme. Mutta runsaasti tieteenaloja on meilläkin: liiketaloustiede lukuisine alaosineen, kansantaloustiede, oikeustiede, talousmaantiede, sosiologia, psykologia, valtio-oppi, taloushistoria, filosofia, joiden lisäksi matematiikka, tilastotiede ja teknologia sekä kaikkiaan yhdeksän kieltä. Tuskin voidaan väittää, etteikö Kauppa- ja kauppatieteiden korkeakoulun ainevalikoima olisi varsin laaja-alainen ja valinnan mahdollisuuksia tarjoava.

Asian ydin ei mielestäni kuitenkaan ole se, miten paljon jossakin korkeakoulussa on aineita, vaan se, miten näiden välinen yhteistyö tosiasiassa tapahtuu. Puhutaan paljon poikkitieteellisyydestä tai tieteiden välisyydestä. Minulla on ollut tilaisuus vieraillla ja toimia luennoitsijana melkoisessa joukossa yliopistoja useissa maissa, vieläpä eri puolilla maapalloa. Tuskin kuitenkaan liioittelen todetessani, että järjestettyä tieteiden välistä yhteistyötä niissä esim. yli tiedekunta- tai osastorajojen tapahtuu yleensä hyvin vähän. Sen vuoksi olisikin kiintoisaa kuulla muutama, tai edes yksikin konkreettinen esimerkki päinvastaisesta tapauksesta. Tällaisia ei keskustelussa ole kuitenkaan esitetty.

Toisaalta juuri meillä Kauppa- ja kauppatieteiden korkeakoulun piirissä on ollut tietoisena pyrkimyksenä eri aineiden integrointi, yhdentyminen niin, että niistä muodostuu tiettyjä asia-alueita kattavia kokonaisuuksia. Siten korkeakoulussamme ei ensisijaisesti pyritä opiskelemaan yksittäisiä aineita, vaan niiden muodostamia kokonaisuuksia. Tieteiden välisen yhteistyön pitkälle edistynyttä muotoa, integrointia on pidettävä suorastaan Kauppa- ja kauppatieteiden korkeakoulussa annettavan koulutuksen kulmakivenä.

Integrointiin liittyy läheisesti ns. yleisen erikoiskoulutuksen ajatus, jonka mukaisesti me erikoiskorkeakouluna suuntaudumme tietyille erikoisalalle, mutta pyrimme tekemään sen mahdollisimman yleisesti tarkastelemalla erikoisalaamme useiden tieteiden näkökulmasta. Perustana on tällöin se oletamus, että koulutettu ihminen kiistatta tarvitsee yleistä koulutusta, mutta toisaalta hänen tulisi olla jonkin alan asiantuntija, koska ihminen yleensä pystyy huomattaviin saavutuksiin vain jollakin tietyllä alalla.

Olen ajan mittaan tullut yhä vakuuttuneemmaksi siitä, että toteuttamamme yleisen erikoiskoulutuksen ajatus, johon projektiorganisaatiomekin tähtää, on korkeakouluopiskelussa myös laajemmalti käyttökelpoinen ja että me ennen pitkää tulemme saamaan suuntauksessamme seuraajia.

En väitä, että olemme integroinnin ja siihen liittyvän yleisen erikois-

koulutuksen toteutuksessa vielä lähimainkaan riittävästi onnistuneet. Mutta sen ollessa järjestelmällinen pyrkimyksemme on nimenomaan siitä muodostunut toimintamme kantava rakenneosa. Sen vuoksi juuri tieteidenvälinen yhteistyö on Kauppakorkeakoulun kaltaisen laitoksen varsinainen voima ja näin ollen vastakkainen argumentti tosiasiaa kääntyykin tässä esittäjiään vastaan.

On kuitenkin toistuvasti syytä korostaa, kuinka tärkeää on, että me pystymme korkeakoulumme sisällä aikaansaamaan uusia eri tieteiden välisiä yhteyksiä osastojen, tiedekuntien tai muiden raja-aitojen sitä estämättä. Tämä puolestaan asettaa meille yhteistyön ja organisaation rakenteen jatkuvan kehittämisen haasteen.

Toisena esitetty seikka, sen epäily, etteivät kauppakorkeakoulut palvellessaan talouselämää palvele riittävästi yhteiskunnan päämääriä, lie-nee osittain saanut vastauksen esim. tämän puheen alkuosassa. Eräänä syynä epäilyyn on saattanut olla se, ettei talouselämää sillä tavoin tul-kittuna kuin sen edellä esitin, aina ole mielletty yhteiskunnan erääksi laaja-alaiseksi mitä moninaisimmissa yhteyksissä esiintyväksi toiminta-kentäksi.

Välittömänä syynä siihen, että kauppakorkeakoulujen asemasta erikoiskorkeakouluna on meillä viime aikoina keskusteltu, on saattanut olla Ruotsin tapahtumat. Siellä kauppakorkeakoulut 1960-luvulla voimakkaasti rajoittivat opiskelijoiden sisäänottoa, jolloin valtiovalta alkoi järjestää vastaavanlaista koulutusta kahteen yliopistoon. Meillä tilanne on kuitenkin ollut kokonaan toinen sikäli, että esim. vielä 1960-luvun puolivälissä oli meillä kauppakorkeakoulujen vuosittain sisäänottama opiskelijamäärä absoluuttisestikin lähes 50 % suurempi kuin Ruotsissa.

Kun esitykseni alussa käsittelin kauppakorkeakoulujen syntyä eri maihin ja nyt mainitsin Ruotsista, todettakoon, että tänään useimmissa Länsi-Euroopan maissa, kuten Belgiassa, Hollannissa, Englannissa, Itä-vallassa, Ranskassa jne, Kauppakorkeakoulun kaltaiset itsenäiset korkeakoulut toimivat edelleen vireästi ja kattavat huomattavan osan akateemisesta koulutuksesta. Samoin on asian laita Yhdysvalloissa, joissa kauppakorkeakoulut tavallisesti ovat tosin yliopistojen osia, mutta kuitenkin varsin itsenäisiä. Pohjoismaissa on kauppakorkeakoululaitoksen osuus huomattavan suuri Suomen ohella Tanskassa. Tiedossani on vain yksi Länsi-Euroopan maa, jossa kauppakorkeakoulut kokonaan ovat sulautuneet yliopistoihin. Tämä maa on Saksan Liittotasavalta, jossa pääosin näin tapahtui toisen maailmansodan jälkeisissä sekasortoisissa oloissa.

Kiintoisimpiin havaintoihin kuuluu kauppakorkeakouluihin rinnastettavien erikoiskorkeakoulujen kehitys Itä-Euroopan maissa. Korkeakou-

luimme kaltaiset itsenäiset taloustieteelliset erikoiskorkeakoulut eivät nimittäin suinkaan kuulu vain länsimaisten markkinatalousmaiden piiriin, vaan myös Itä-Euroopan sosialistisissa maissa, etenkin Neuvostoliitossa niillä on koulutuksen kentässä tärkeä ja vankka sijansa. Vieläpä on nähtävissä, että ne valtiovalan taholta ovat vireän kehittämistyön kohteina.

Kun yleismaailmallisesti puntaroidaan kauppakorkeakoulujen asemaa ja kehittymismahdollisuuksia, kuva jää puutteelliseksi, ellei mainita uusia kansainvälisiä kauppakorkeakouluja tai liikkeenjohdon korkeakouluja. Tällaisia uuden tyyppisiä korkeakouluja on viime vuosina syntynyt Eurooppaan useita ja arvioin näin jatkuvan lähitulevaisuudessakin. Ne tarjoavat uusia vaikutteita, mutta samalla ammentavat meidän tutkimustuloksistamme, kokemuksistamme ja ominaispiirteistämme. Kansainvälisten kauppakorkeakoulujen synty on selvä osoitus kauppakorkeakoulujen uusista kehittymismahdollisuuksista.

Kaiken kaikkiaan, pohdittaessa kauppakorkeakoulujen asemaa itsenäisinä erikoiskorkeakouluina, ei arvosteluperustana saa olla jokin dogmi, vaan näiden korkeakoulujen hyödyllisyys sekä eri vaihtoehtojen vertailu, samoin kuin toisaalta meidän omien erikoisoiosuhteistamme ja toisaalta yleisten kansainvälisten kehityssuuntien huomioon ottaminen. Vaikka ei ole epäilystäkään, kummassa vaakakupissa olevat punnukset ovat painavimmat, meidän on silti muistettava alati kehittää toimintaamme niin, että olemme yhteiskunnan kannalta jatkuvasti hyödylliset ja palvelemme sen päämääriä. Kun kauppakorkeakoululaitos ja yksittäiset kauppakorkeakoulut näin toimivat, niillä on perusteltu paikkansa korkeakoulujen joukossa yhteiskunnassamme.

Eräitä tutkimuksen ja opetuksen kysymyksiä

Lukuvuoden avajaisissa on ollut tapana käsitellä myös eräitä ajan-kohtaisia päättäneeseen tai alkavaan lukuvuoteen liittyviä asioita. Ka-joan vielä eräisiin tällaisiin asioihin.

Tutkimuksen alalla lieene Kauppakorkeakoulussa alkavan lukuvuoden osalta kiintoisin seikka tohtori-ohjelman käynnistäminen. Se tapahtuu tosin vielä varsin vaatimattomissa puitteissa ja rajoitettuna, mutta tällaisenaikin ohjelma on haluttu aloittaa tieteellisen jälkikasvumme järjestelmälliseksi lisäämiseksi. Tarkoituksena on, että tohtorin tutkinnon suorittaminen siihen luettuna väitöskirjatyö tullaan toteuttamaan ohjatusti noin neljän vuoden ohjelmana kandidaatin tutkinnon suorittamisen jälkeen. Tohtori-ohjelman toteuttamisen vaikein pulma on opet-

tajavoimien saanti. En pidä mahdottomana, että myös jotkut ulkomaiset opettajat myötävaikuttaisivat ohjelman käynnistämisessä.

Opetuksen osalta on tärkein edessä oleva kysymys edelleen tutkimon uudistus. Vaikka sen yleiset linjat onkin jo opettajaneuvoston päätöksellä lyöty lukkoon, on yksityiskohtien perusteellinen suunnittelu osoittautunut aikaavieväksi. Niinpä uuteen tutkintoon siirtyminen saat-
taa vielä lykkäytyä. Päätöstä tehtäessä on tähän suuntaan vaikuttamassa myös se seikka, että pikainen uuteen tutkintoon siirtyminen voi kohdata vaikeuksia nimenomaan toisissa, pienemmissä kauppakorkeakouluissa.

Uusista tapahtumista opetuksessa mainittakoon kesäopetuksen aloittaminen kuluneena kesänä. Kysymyksessä ei ole kesälukukauteen siirtyminen korkeakoulumme toiminnassa, vaan ainoastaan opetuksen antaminen kesällä eräissä aineissa. Kuluneena kesänä opetusta annettiin kolmen viikon aikana ja sen piiriin kuului yhdeksän ainetta. Kiinnostus kesäopiskeluun osoittautui varsin voimakkaaksi; opiskelijoita ilmoittautui kaikkiaan 510, heistä 115 vähintään perustutkinnon suorittaneita. Kokemukset kesäopetuksesta ovat pääasiallisesti myönteiset, mikä puoltanee sen jatkamista tulevaisuudessakin.

Viime kesänä oli korkeakoulutalossamme tavallista vilkkaampaa muutoinakin. Järjestettiinhan nyt ensimmäistä kertaa valintakuulustelu, jonka avulla valittiin puolet perustutkinnon opiskelijoista toisen puolen tultua sitä ennen valituksi pääasiassa koulumenestyksen perusteella.

Kuten odottaa saattoi, arvosanajakautuma valintakokeen kautta tul-
leilla on melko selvästi toinen kuin edellisvuosina ensi sijassa todistusten perusteella valituilla niin, että nyt mm. approbatur-ylsioppilaita tuli valituiksi 47, kun heitä esim. viime vuonna ei ollut ainoatakaan. Todistusten perusteella valitussa puolikkaassa on opiskelijaimme oppikoulumenestys ollut erittäin korkea. Tähän joukkoon mahtuivat yleensä vain vahvat laudatur-ylsioppilaat, joiden oppikoulutodistuksen keskiarvo oli yli 9. Huomattavan suuri ero on kummankin ryhmän keski-
iän välillä. Todistusten perusteella valitussa ryhmässä se on runsaat 19 vuotta ja valintakokeen avulla valitussa ryhmässä peräti noin 24 vuotta, mihin usein sisältyy monien vuosien pituinen toiminta käytännön tehtävissä. Jo tässä vaiheessa voidaan mielestäni tehdä kiistatta ainakin se johtopäätös, että valinnan uudelleen järjestelyn kautta olemme saaneet huomattavan joukon uudentyyppistä opiskelija-ainesta.

Hallinto ja suhteet

Mitä hallintoon tulee, kuluneen lukuvuoden aikana olemme jatkaneet

alihallintokokeilua niin, että laitos- tai ainekollegeissa on ollut puolet opettajia ja tutkijoita sekä puolet oipskelijoita. Kokeilu on mielestäni ollut hyödyllinen ja opettanut vähintään sen, että hallintokin on työtä vieläpä sellaista työtä, joka vaatii aikaa ja valmistautumista. Myös projektihallintoa olemme harjoitelleet toisaalta johtamiskoulutusprojektissa ja kehitysyhteistyöprojektissa samoin kuin osittain opetus- ja tutkimus-toimikunnissa, jotka nekin lähinnä kuuluvat projektihallinnon piiriin. Kaikissa näissä elimissä on ollut mukana eri ryhmien edustajia. Korkeakoulujen hallinnonuudistus kokonaisuutena on edelleenkin avoin kysymys. Sen vuoksi onkin hyvä, että korkeakoulut ovat itse oma-aloitteisesti ryhtyneet uudistamaan hallintoaan.

Mielestäni korkeakoulujen hallintoa tulisi voimakkaasti kehittää ja lisätä niissä työskentelevien eri ryhmien osallistumismahdollisuuksia samalla huomioon ottaen kunkin korkeakoulun tarpeet ja erityispiirteet. Siihen pääsemiseksi on tärkeää, että aikaansaadaan yhteistyö korkeakoulujen ja opetusministeriön välille perustellun ja eri näkökantoja silmällä pitävän hallinnonuudistusesityksen laatimiseksi. Korkeakoulujen kannoista piittaamattomat saneluratkaisut eivät tässä voi johtaa pysyviin tuloksiin eivätkä edustaa demokratiaa verhotaanpa ne minkä nimen alle tahansa. Tunnettu aforismien taitaja Stanislaw Jerzy Lec on kirjoittanut ”Moni on yrittänyt luoda viisasten kiven jähmettämällä ajatukset”. Toivokaamme, ettei korkeakoulujen hallinnonuudistuksen yhteydessä näin ole käynyt, vaan ajatukset ja kannanotot vielä liikkuvat, ja löydetään kaikkia osapuolia tyydyttävä ratkaisu.

Kansainväliset suhteemme ovat kuluneen lukuvuoden aikana paitsi monipuolistuneet myös kiinteytyneet. Tästä on meille ollut runsaasti hyötyä. Esim. tutkimuksen ja vaativan opetuksen kannalta on ollut eduksi yhteistyömme Manner-Eurooppaan perustettujen, lähinnä tohtori- ja yleensä tutkijakoulutukseen keskittyneiden kansainvälisten erikoiskorkeakoulujen kanssa. Tällä tavoin ovat useat opettajamme ja tutkijamme voineet osallistua niiden järjestämiin seminaareihin ja muihin ohjelmiin. Erityisen myönteisesti ovat kehittyneet suhteemme naapurimaidemme kahteen alansa keskeiseen korkeakouluun, nimittäin Tukholman kauppakorkeakouluun ja Moskovassa sijaitsevaan Plehanovin taloustieteen instituuttiin. Minulla on ollut tilaisuus kuluvan vuoden aikana erikseen tavata molempien korkeakoulujen rehtorit sekä täällä Suomessa että myös heidän kotimaassaan ja näin panna alulle eräitä yhteistyöhankkeita, jotka lähinnä tähtäävät opettajien ja tutkijoiden vaihtoon korkeakoulujemme välillä. Tukholman kauppakorkeakoulun kanssa on tällaista vaihtoa jo jonkin verran tapahtunutkin.

Muuttuva ja pysyvä

Hyvät naiset ja herrat!

Tarkasteltaessa Kauppakorkeakoulun kehitystä sen runsaan 60-vuotisen toiminnan aikana voidaan havaita runsaasti muutoksia tapahtuneen. Mutta on myös pysyviä piirteitä. Korkeakoulumme syntyyn vaikuttanut tärkein syy oli se tosiasia, että tällaista korkeakoulua tarvittiin. Sen olemassa oloon itsenäisenä korkeakouluna vaikuttava tärkein syy on edelleen sama: korkeakouluamme tarvitaan.

Pysyvänä piirteenä on myös säilynyt omaleimaisuutemme. Mielestäni tämä piirre on yhtä arvokas nyt kuin aikaisemminkin. Jonkin korkeakoulun omaleimaisuus on rikkautta; samanlaisen vertaaminen samanlaiseen ei synnytä uusia ideoita eikä vie kehitystä eteenpäin. Kouluaajoil-tani on jäänyt mieleeni Tuomas Akvinolaisen sanat "Timeo hominem unius libri", on varottava yhden kirjan ihmistä, ts. sellaista, joka on hyvin yksipuolinen, jonka ajatukset ovat perin yksisuuntaiset. Etenkin tämän muistaen on tärkeää, että on omaleimaisia korkeakouluja, jotka tarjoavat valinnanmahdollisuutta sekä muodon että sisällön osalta.

Muuttumattomana on korkeakoulussamme edelleen säilynyt perusluonteeseemme kuuluva pyrkimys innovaatioihin, uudisteisiin. Ne eivät synny eivätkä kukoista virkavaltaisuuden viidakoissa tai ylenpalttisten dogmien ja uskomusten tunkkaisessa ilmapiirissä. Ne tarvitsevat liikkumavaraa ja ne tarvitsevat korkeakoulun, joka joustavasti ja nopeasti pystyy vastaamaan uusiin haasteisiin. Ne eivät synny mahtikäskyillä vaan ihmisten vapaaehtoisella yhteistyöllä, määrätietoisella pyrkimyksellä uusiin ja parempiin ratkaisuihin.

Talouselämä ja taloudelliset ongelmat ovat, kuten nimikin sanoo elämää. Niitä ei hevin voida pysäyttää tai jähmettää. Näiden ongelmien tärkein ominaisuus meidän kannaltamme on kuitenkin se, että ne itsessään ovat pysyviä; niiden ilmenemismuodot vain muuttuvat. Juuri tämä pysyvän ja muuttuvan erottaminen vaatii meiltä yleensäkin suurta valppautta. Samoin kannanotto muuttumiseen yleensä. Muutos sinänsä ei tietysti ole eikä voi olla itsetarkoitus. Tarkoitus toteutuu vasta, kun muutoksen tuloksena syntyy sellaista, jonka arvostamme paremmaksi kuin entisen.

Kun minulta on joskus kysytty, mikä on Kauppakorkeakoulun sopivin symboli, on mieleeni tullut sanonta "Ihmisen todellisin monumentti on ihminen itse, hänen työnsä ja hänen toimintansa". Jonkin korkeakoulunkin todellisin symboli on tämä korkeakoulu itse, sen elävä toiminta ihmisten kehittämiseksi. Toivon, että onnistumme alkavanakin luku-

vuonna yhteistyössä rakentamaan tällaista symboliamme. Se on myös paras — ja elävin — huomionosoitus korkeakoulumme hyväksi uuras-
taneiden aikaisempien polvien työlle.

Toivotan korkeakoulun opiskelijat, virkailijat ja opettajat tervetulleiksi aloittamaan uutta lukuvuotta. Osoitan tervetulon toivotukseni erityisesti niille ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoille, jotka nyt ryhtyvät opiskelemaan Kauppakorkeakoulussa.

I wish all our foreign students heartily welcome to begin their studies in our School.

SISÄLLYS

I	HALLINTO, OPETTAJAT, LAITOKSET SEKÄ VIRAN- JA TOIMENHALTIJAT 31. 5. 1973	11
	<i>Hallinto</i>	
	Kansleri, valtuuskunta	11
	Hallitus	13
	Rehtori, vararehtori	14
	<i>Kauppakorkeakoulun kannatusosakeyhtiö</i>	
	Johtokunta	14
	<i>Opettajakunta</i>	
	Varsinaiset professorit	14
	Apulaisprofessorit	15
	Dosentit	16
	Yliassistentit ja lehtorit	17
	Opettajat	18
	Assistentit	20
	Eläkkeellä olevat opettajat	22
	<i>Yleiset laitokset</i>	
	Kirjasto	23
	Perustutkimuksen laitos	23
	ATK-laitos	24
	Audiovisuaalinen laitos	24
	<i>Ainelaitokset</i>	
	Liiketaloustiede, hallinnon laitos	24
	Liiketaloustiede, laskentatoimen laitos	25
	Liiketaloustiede, markkinoinnin laitos	25
	Liiketaloustiede, systeemien laitos	25
	Kansantaloustieteen laitos	25
	Oikeustieteen laitos	25

Talousmaantieteen laitos	25
Talousmatematiikan ja tilastotieteen laitos	25
Tavarateknologian laitos	25

Virkailijat ja toimihenkilöt

Kanslerinvirasto	26
Rehtorinvirasto	26
Talousjohtaja	26
Korkeakoulun sihteeri	26
Apulaissihteeri	26
Tiedotussihteeri	26
Suunnittelussihteeri	26
Liikuntas sihteeri	26
Opintos sihteeri	26
Keskuskanslia	26
Laitossihteerit	26
Vahtimestarit	27
Puhelinkeskukset	27
Opastus	27
Konemestari ja talonmiehet	27
Eläkkeellä olevat virkailijat ja toimihenkilöt	27

II YLEISIÄ TIETOJA	28
Kanslerin ja rehtorin toimet	28
Kauppakorkeakoulun hallintoa koskevia tapahtumia	28
Virat ja toimet	30
Valtion tutkimusstipendit ja opintolainatakaukset	40
Kauppakorkeakoulun pysyvät toimikunnat	41
Alihallintokokeilu	43
Tutkinnonuudistuksen valmistelun jatkuminen	44
Kauppakorkeakoulun oppilasvalinta	44
Kesäopetuskokeilu	46
Rehtorien neuvosto	47
Kauppakorkeakoulujen rehtorien kokous	47
Kauppakorkeakoulun julkaisusarja	48
Ulkomaisia luennoitsijoita	48
Kauppakorkeakoulun kehitysyhteistyöprojekti PRODEC	49
Virkaanastujaisesityksiä Kauppakorkeakoulussa	50
Lahjoitukset	53
Stipendivarat	53

	Kirjasto	55
	Kurssikirjaosasto	60
III	LUENNOT JA HARJOITUKSET KERTOMUS- KAUTENA 1972—73	62
	Kauppakorkeakoulun tohtoriohjelma	62
	Kauppakorkeakoulun johtamiskoulutusohjelma	64
	Liikkeenjohdon Instituutti (LIFIM)	65
	Liiketaloustieteellinen Tutkimuslaitos	66
IV	OPETTAJAIN JA VIRKAILIJAIN KIRJALLINEN TUOTANTO SEKÄ TOIMINTA KORKEAKOU- LUN ULKOPUOLELLA	67
V	TILASTOLLISIA TIETOJA OPPILAISTA	89
	Opiskelijoiden lukumäärä	94
VI	OPPIARVOT JA TUTKINNOT	95
	Kauppätieteiden lisensiaatin tutkinto	95
	Kauppätieteiden kandidaatin tutkinto	96
	Ekonomin tutkinto	102
	Akateeminen sihteerin tutkinto	105
VII	STIPENDIT	106
	Opintorahat	106
	Korkeakoulun omat stipendit	106
	 KAUPPAKORKEAKOULUN ROOLI	
	<i>Puhe, jonka rehtori, professori Jaakko Honko piti Kauppakorkea- koulun lukuvuoden avajaisissa 6. 9. 1972 .....</i>	111

